PRACTICA CRIMINALIS AD SANCTE ADMINISTRANDA M IUSTITIAM IN...

Francescani, Santoro : da Melfi

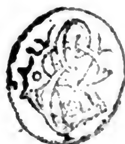

NAZIONALE
BIBLIOTECA
VITT. EMANUELE
13
2 A
24

PRACTICA CRIMINALIS

AD SANCTE ADMINISTRANDAM

Iustitiam in Ordine Fratrum Minorum
S. Francisci Regul. Obseru. iuxta
præscriptum Statuto-
rum Genera-
lium.

*Ex Sacris Canonibus Et probatis Authoribus
compendiosè collecta.*

GENERALI CAPITVLO
ROMANO, ANN. MDCXXXIX.

Probante, & mandante.

*Quæ, quia & exteris vtilis apparuit,
per eiusdem Authorem*

P. FR. SANTORVM DE MELFI

Secundò reuisa, & correcta; ac tertiò per
IOSEPHI CORVI
Bibliopolam Typis mandata.

ROMÆ,
Sumptibus IOSEPHI CORVI 1667

Superiorum permissu.

Imprimatur,

Si Videbitur Reuerendiss. Patr. Mag. Sac. Pal. Apost.

M. Episcopo Arimini Vicesg.

Imprimatur.

Fr. Hyacinthus Libellus Sac. Pal. Apost. Magister.

PRACTICA

CRIMINALIS

ADMINISTRANDAE IVSTITIAE

In Ordine Fratrum Minorum Regularis Obseruantiæ.

Factæ sunt leges, vt earum metu, humana coerçeatur audacia, tutaque sit inter improbos innocentia, & in ipsis improbis, formidato supplicio, refrenetur nocendi facultas.

S. Isidor. lib. 6. Etymolog. c. 20. relat. distinct. 4. cap. 1.

FR. IOANNES MERINERO

Totius Ordin. Min. S. P. N. Francisci Minister Generalis, & seruus.

Vniuersis, & singulis Cismontanæ nostræ familiæ superioribus, ac subditis; salutem, & pacem in Domino.

VT in Cismontana nostra familia vna sit omnibus Prælatis forma administrandæ iustitiæ; atque in puniendis excessibus eandem methodum cuncti sequantur; Comitiorum Generalium replicatis determinationibus inhærentes; *Praxim Criminalem*, tantoperè in Ordine nostro desideratam; Eminentissimi, ac Reuerendissimi Domini Cardinalis Barberini Protectoris iussu compositam; per idoneos Patres, atque peritos diligenter recognitam, ac in nuperrimi Generalis Romani Capituli Diffinitorio propositam, ab eoque probatam, & Typis mandari præceptam; Vobis omnibus, & singulis seruandam tradimus, & Officij nostri authoritate mandamus: pœnis in transgressores, nedum in illa sancitis, verùm etiam grauioribus animaduersuri: & quod primum est, diuini districtionem iudicij comminantes. Valete, ac Deum pro nobis exorate. Romæ, in Conuentu nostro Aracælitano, die 7. Septembris 1639.

Fr. Ioannes Merinero, Minister Generalis.

APPROBATIO ORDINIS

NOs infrascripti vidimus Librum *Practicæ Criminalis* ad vsum nostræ Religionis, de mandato Eminentissimi D.D. Cardinalis Protectoris compositum, & Typis dignum, ad communem vtilitatem, censemus. Datum in nostro Conuentu Aracælitano die 9. Maij. 1639.

Fr. Ascanius de Assisio, Procurator Generalis Reformatorum.

Fr. Ioseph Redaellus, *Procurator Generalis Ordinis.*

Frater Benignus à Genua.

DECRETVM DIFFINITORII Generalis.

PRaxis Criminalis, *cui titulus: Ad sanctè ministrandam iustitiam, &c. Visa, & approbata à supradictis Patribus, ex mandato Eminentissimi Protectoris, approbat Deffinitorium Generale. & præcipit mandari Typis ad commune votum Prælatorum Ordinis nostri, & plurimum commendat Patribus, & Commissarijs, alijsq; Visitatoribus, vt & vtantur, & formam eius quantum casus permittit; seruent. Romæ 18. Iunij 1639.*

Ex mandato Reuerendiss. Patris Generalis, & totius Definitorij, Fr. Antonius Hiquæus Definitor Gener. & Secret. Definitorij.

T.I.

Præ-

cia-

LAVS DEO.

QVoniam in omni Iudicio quatuor personas necesse est esse, Iudices electos, Accusatores idoneos, Defensores congruos atq. testes legitimos. Ideo in toto hoc libello de hisce personis, maiori, qua fieri poterit breuitate tractandum.

Quid Iudex, & quotuplex.

VDEX est, qui iudicium, idest rei absolutionem, vel condemnationem ministrat. Iudex triplex est, [a] Ordinarius, [b] Delegatus, [c] Arbitrarius. Primus à iure, Secundus ab ordinarij commissione, Tertius à partium assensu potestatem habet.

Ordinarii [d] Iudices, in Ordine nostro sunt Minister. Vicarius, Commissarius Generalis: Minister Prouincialis, Vicarij, & commissarij Prouinciales eorundem. Procurator Generalis, Commissarius Curiæ, Procurator Generalis Reformationum, in suos subditos,

Statut. Salmant. c.10.ex c.nullus 4.q. 4.
Statut. Salmant. ibid.
a *De offic. Iudic.Ordin.per totum.*
b *De offic. & potest t.Iudic.deleg.in 6.per totum.*
c *CII. de Arbit, t.d Iudic.2.q.6.l.1.ff. de Arbitr.*
d *Statut. Salman. ibid.*

Guardiani, Præſidentes, Superiores locales qui in abſentia Guardianorum, ex iure, vel ex conſuetudine authoritatem habent, in caſibus, qui inferius recēſebuntur.

Delegati ſunt qui ad aliquam, vel aliquas cauſas ab Ordinarijs deſtinantur.

Ordinarij Iudices ij tantum ſunt, quos ad Ordinis officia, & dignitates, generalia Statuta, & Pontificiæ conſtitutiones habilitant.

Delegari a non poſſint, niſi ætate maturi, moribus graues, eruditione conſpicui, & non niſi qui Miniſteriatus officio functi ſunt. Vel Definitores Generales, Vel Patres Ordinis ſint, vel ſaltem Prædicatoris, vel Lectoris titulo, & exercitio decorati fuerint, vt in re, quæ diuina eſt, quantum fieri poterit, non erretur. Delegati b ad vniuerſitatem cauſarum, ad aliquam ſubdelegare poſſint; quod vſui receptum eſt in Viſitatoribus Prouinciarum, etiamſi in ipſorum patentibus dicatur, de tua prudentia, &c. Niſi aliud, ex mente delegantis, & negotij qualitate ſuadeatur.

Delegati c authoritas, re adhuc integra: mortuo, vel amoto delegante; eo ipſo expirat,

a *Vallisol.c.8.*

b *Gloſſ. in cap. cum cauſam extra.de Apell.*

c *Maſtrill.deciſ. 6.num.12. Laudem de princip. q.* 59*S. Laurent. in tractat.de ſuſpec.iudic.ab.c.16.num.* 41. *Burg.q.*867.*n.*10.

secus si causam sibi delegatam cognoscere, inceperit. citando reos, vel testes examinando.

Moriẽte autẽ ipso Visitatore Prouinciæ, inçepta iã visitationis, acta visitationis sigillo Prouinciæ sigillata, per Secretariũ demortui cõseruentur, successori, vel alteri ad Reuerendissimi Patris Generalis imperium tradenda. Interim eodem Patre Generale de obitu cõmonefacto, Prouincialis Prouinciam gubernet, vt Prouincialis, si non dum triennium expleuit, si vero expleuit, vt Commissarius Prouinciæ.

Arbitri easdem conditiones habeant, & minimè à partibus eligantur, nisi ordinarij Iudicis, cuius interest, assensus accedat. Semel autem electi, à partibus, vel à superiore, qui in nominationem consensit (nisi id vnanimes retractauerint) Impediri non possint. quo minus causæ sibi commissæ finem imponant. Possint tamen, iustis de causis a Generalibus remoueri, (nisi & ipsi in tales arbitros consensisset) quo casu, ad ordinarium causę cognitio pertinebit.

Latæ a ab arbitris sententiæ omnino stetur nec ab illa appellare licebit, nisi de iniquitate manifestè constet, vel ante iudicium appareat, arbitrum aliquem corruptum, vel gra-

a *Stat Salamant. cap.* 10.
Andreas Gayl obseru. 95 *l.* 1. *num.* 1.

iniustitiæ suspicione laborare. Tūc enim integrum alterutri ex partibus erit ab iniquis arbitris appellare.

Quales esse debeant Iudices.

LIcet Ordinarij Iudices esse non possint, qui ab officijs Ordinis excluduntur, attamen claritatis gratia, tam quoad ordinarios, quàm quoad delegatos hæc seruanda erunt.

Primum, naturaliter inhabiles ad iudicandum, cuiusmodi sunt surdi, & muti perpetuo furiosi, illiterati, laici, amentes, siue tales defectus habeant ante, siue post acceptum munus Iudicis, & Superioris, Iudices esse non possint.

Præterea infames, ex communicati vitandi, inimici, etiam non capitales, alias suspecti, vel à quibus fuerit aliàs appellatum, iudices recusari possunt.

Ad hæc recusari poterunt, a qui iuris ordinem non seruauerint. b Qui parti nimium fauerint. c Qui inimicos supra quam deceat familiares se ostenderint. d Qui modum commis-

Stat. Salamant. c. 10. & alij passim.

a *Direct. Inquis. 3. p. con. 116. de recusat. inquisit. & ib. Pœnam.*

b *c. accedens 2. lite non contestata.*

c *c. hoc de rescriptis.*

d *Rodrig. to. 2. q. 50. art. 3.*

missionis & executionis excesserint. Qui fuerint reo, vel actori coniuncti. Qui reos extraiudicialiter grauauerint. [a] Qui votum suũ ad fauorem partis manifestauerint. Qui recusantes, minati fuerint, [b] Quorum socii, vel segretarij essent accusator, vel testis. Hi omnes recusari poterunt;[c] Aduertentes reos, nè sub colore concepti, vel imaginarii grauaminis probos iudices recusent. quia nisi certo timeant sibi à Iudice imminere periculum, eum leuiter recusantes, in mortalis culpæ reatum incurrunt.

Canones circa recursum, & appellationum.

QVia recusare Iudicem, & ab illo appellare, non minus concernit reos, in quorum innocentiæ præsidium conceditur, quàm ipsos iudices, qui recusantur, & à quibus prouocatur; ideo in hac parte, vbi de Iudicis persona agitur, totam materiam recusationis, & appellationis congerimus.

a *Cæsar de Assis. dec. 109. num. 5. & 9.*

b *Contra seitum æ. q. 4. c. causam de off. deleg. 1. qui i nrisdict. omnium Iudic.*

c *Nauar. in Manual. c. 25. nu. 33. & 15. Mirand. ord. Iudic. qu. 30. art. 12. conc. 3. Ghisl. de iudic. reg. c. 15. n. 44.*

Primò a appellari potest tam ab Ordinario, qnam à Delegato.

Secundo, b recusans Iudicem ordinarium, coram ipso adducere debet legitimam causam siue scripto, siue voce, puta si eodem die, eademque iudicij forma persistente, appellatio in continenti in terponatur, vel si publicè, aut coram testibus reus protestetur, & ad Superiorem petat recursum. Tunc Iudex in actis hanc in stantiam, vel appellationem redigere debet, quam (si friuola sit) reijciat; si legitima admittat, reumque vel ad Superiorem remittat, vel ei alium Iudicem, non suspectum, assignet. c Si dubia, electis vtrinque arbitris, de appellationis validitate decernatur. Quibus non concordantibus, de arbitrorum consesu adijciatur d tertius. Ex quorum iudicio, valida existente appellatione, à iudicio abstineat, & reo alium Iudicem concedat, vel (vt dictum est) ad Superiorem remittat. e Si vero non subsistere iudicetur, reus ordinarii sui iudicio stet, qui

a *Valli sol. c.7.*

b *L.cum quidam ff. de appell. c. si* 1. *eodem tit. l.* 1. *ff. de appell. litigatoribus C. eod. c. iudicet* 11. *q.* 1. *vbi gloss. l. fauorabiliores ff. de regulis iur.*

c *c. inter monasterium de re iudicata c. cum speciali de appellat.*

d *c. suspicionis tancta gloss. de offic. Iudic. de leg.*

e *c. suspicionis c. cum speciali citatt.*

qui circa illum suo fungatur officio. Quæ omnia seruari debent in recusatione Iudicis delegati, præcipuè vbi grauis causa agenda esset, & periti in hac professione, non ita facile reperirentur.

Tertiò, [a] appellatione interposita, & adhuc pendente, Iudex sub pœna nullitatis actuum, & priuationis officij non debet procedere in causa. Admissa deinde appellatione, causa tota ex integro, cum effectu suspensiuo, & deuolutiuo ad Superiorem Iudicem deferatur. Excepta [b] sententia lata excommunicationis, quam appellatio non suspendit.

Quarto, [c] vbi appellationi sit locus, à Prouinciali ad Generalem; à Generali ad Protectorem, à Protectore ad Sacram Congregationem; à Sacra Congregatione ad Sanctissimum appelletur. Quo [d] ordine temere non seruato, appellans non audiatur, immò omni suffragiorum iure triennio carere, & bimestri carceri mancipari debet.

Quinto, appellatio interposita post decem dies a sententia, nulla est numerari tamen de-

a *c. appellat. interposita & c. sequ. 2. q. 6. Trid. sess. 13. c. 1. & 4. & sess. 24. cap. 20. de refor.*

b *c. is qui 9. final. de sent. excom in 6.*

c *Greg. XIII. quoniam nostro S. Congreg. an. 1587. apud conpend. priuileg. v. appellatio.*

d *Vallisol. c. 7.*

beant dies ab habita cognitione ſententiæ, vt abſentium indemnitati conſulatur.

Sexto, [a] admiſſa appellatione teneatur Iudex, à quo ad Iudicem, ad quem appellatum eſt, per ipſum reum copiam proceſſus ſigillatam, & [b] gratis conceſſam, intra triginta dies, cum literis obedientialibus deſtinare. [c] Niſi ille ſit de fuga ſuſpectus, quia tunc reo in cuſtodia retento, ſufficit per alterum acta tranſmittere, ante quorum receptionem Iudex appellationis, nihil in cauſa decernere debet, alias proceſſus erit nullus, niſi in eo caſu, quo proceſſus copia, in tempore ſtatuto non mitteretur, tunc enim quid iuſtitia ſuaſerit, exequatur.

Septimo, [d] dubia appellationis exiſtente ſententia, in rei fauorem, Iudex inclinare tenetur.

Octauò, [e] à correctionibus regularibus, à mortificationibus, pœnitentijſque ſalutaribus de quibus proceſſus non formatur, ab obedientiæ præceptis, ac à pœnis in Statutis generalibus Ordinis taxatis, nulli fas eſt appellare

a *L. 1. ff. fin. de appell. c. cum ſit Romana c. vt debitui. c. cauſam de appell. S. Th. 2. 2. q. 69. art. 5.*
b *Trid. ſeſſ. 13. c. 3. de reform. Valliſol. c. 7.*
c *Valliſol. c. 7.*
d *Vt debitus de appellat.*
e *Bonifac. 8. ad augmentum. Valliſ. c. 7. c. ad noſtram c. cum ſpeciali, de appel.*

lare. a nisi vbi notabiliter modus in mortifi-cationibus excederetur; & non à pœna legis, sed à Iudice pœnam applicante, appellaretur.

Nonò, b si reus repertus fuerit indebite iudicatus, & notabiliter grauatus, Iudex à quo appellatum fuit, puniatur. Si vero rectè iudicatus reperiatur, ei pœna iniuncta, duplicetur.

Decimò, c si reus non acceptata sententia, vel appellatione interposita: vel ea interposita, non expectatis literis obedientialibus, copiaque processus. Superiores ipsos adierit, ad Iudicem, à quo appellauit, vel discessit remittendus est, ab ipso iudicandus. atque apostatarum pœna plectendus.

Vndecimo friuolæ appellationes omnino reiiciantur. eæ autem sunt. d Primò cùm appellatur à delicto notorie commisso, quod nulla valeat tergiuersatione celari, nisi à Iudice declarante notoreitatem e appellaretur. f Secundo, cum appellat reus confessus, &

conui-

a *c. de priori de appell. c. licet. de off. Ord. Salmant. c. 10.*

b *Vallisol. c. 7.*

c *ibid.*

d *c. cum speciali §. porrò. extra de appellat.*

e *Nauar. l. 5. cons. 20. n. 5. de sent excom.*

f *L. 2. c. quorum appellat non recipiuntur c. cum sit Roman. c. peruenit de appell.*

uictus, nisi probare vellet confessionem factam per a vim, metum, vel errorem. b Tertio, si iudici interroganti respondere, vel citatus comparere noluit; ex quo tanquam cõfessus, & contumax fuit condemnatus, nisi prius purgauerit contumaciam. c Quarto, si sententiam acceptauit, eique subscripsit, vel suo nomine subscriberẽ fecit, d Quinto, si post trinam appellationem, quartam addere vellet. Potest enim reus in eadem causa, apud diuersos Iudices bis, vel ad summum ter, appellare, vlterius non potest. e Sexto, si nullam iustam appellationis causam afferret, quia ex Bernando ad Eugenium, qui non grauatus appellat, manifestè liquet, quod aut grauare intendit, aut tempus redimere, f id autem locum habet, cum ab interlocutoria, siue extraiudicialiter, vel à correctionis excessu appellatur, non vero cùm à definitiua, & iudicialiter. g Septimo, si à Iudicis ar-

a *Carrar practic. crim. 1. p. §. 3. casus.*
b *Congr. regul. apud Bertum in praxi tit. 27. de appell. c. 3.*
c *Vestrius in l. q, c. 3. n. 16.*
d *c. direc. c. tua nobis de appel.*
e *c. quicunq. 2.*
f *Nau. l. 2. cons. de appell. cons. 1. n. 3. c. Rom. de cen. b. in 6. §. si antem naturalis Feller. de ord. procedendi contra Monachor num. 22. 24.*
g *C. à iudic. 2. q. 6.*

arbitri, in quem consensit, sententia appellaret. a Octauò, cum appellatur ab interlocutoria, quæ per definitiuam reparari potest. Si enim reparari non potest, vt accidit in carceratione indebita, in tortura, in excommunicatione, etiam comminata, suspensione; interdicto, (quæ sunt damna b irreparabilia,) vel interlocutoria, vim definitiuæ haberet, tunc appellationem acceptare tenetur, atque hæ friuolæ appellationem acceptare tenetur, atque hæ friuolæ appellationes dicendæ sunt.

Duodecimo, c Appellatio à subdelegato, nó ad delegatum, sed ad delegantem deferenda est, d nisi delegatus fuerit ad vniuersitatem causarum, ad quarum aliquam, Commissarium postea destinarit.

Decimotertiò, causas appellationis examinare tenetur Prouincialis cum suo definitorio. Commissarii, Visitatores, & Delegati ejusdem definitorii voto, & consilio vti debent, nisi aliud causæ genus, & ratio suaserit, quo casu probatos aliquos Patres illius Prouinciæ in hoc examine adhibere poterint

Deci-

a *Trid. sess.* 13. *c.* 1. *sess.* 22. *c.* 1. *sess.* 24. *c.* 10. *&* 20. *de reform. Vallis. c.* 7.

b *Congreg. concil.* 3. *Octob. an.* 1600.

c *Extr. de off. deleg. c. conquæstus.* §. *porrò.*

d *C. qui pro sua iurisdict.* . . . *l.* 1. *ff. quis & à quo appell. l. fin.*

Decimoquarto, cui appellare conceditur, is in quacunque parte causæ, vbi grauaminis suspicio aduenerit, hoc naturæ, & legis beneficio vti poterit.

Decimoquintò, post appellationem, si Iudex tempus prosequendæ appellationis non determinauerit, reus appellans sex Menses habet, quibus sua iura deducere potest. Iis autem expletis, censetur appellationis iuri cessisse, nisi infirmitate, vel simili aliquo impedimento se detentum fuisse monstraret; quominus appellationem prosequi valuerit.

Delictorum discrimina.

CVm iudicis munus delicta punienda, & emendanda respiciat, libe. delictorum adnotare discrimina.

Delicta vel sunt leuia, vel grauia, vel grauiora, vel grauissima Leuia sunt quotidiani defectus; vt Silentii violatio, Cibi, vel Potus sine licentia sumptio, Incessus sine religiosa modestia, Ad recitandum officium morosa accessio; Leuis irrisio, vel prouocatio æqua-

Salmant.c.10.vbi decernitur non teneri Iudicem conseruare scripturas vltra sex menses C.cum sit Roman.c.ex nomin de appel.

Vallis.c.2.et 7. Barth.in l.si non solum.§.si mandatomeo.num.7.ff.de iniur.et in l.leuia.ff.de accusat.

æqualium, temporis iactura, & alia huiusmodi, quæ culpam mortalem non habent, & solent à Guardianis, in publico Refectorio, per quotidianas pœnitentias emendari.

Grauia sunt quæ culpam mortalem continent. vt si Missam die festo non audierit. Ieiunium fregerit. Diuinum officium non recitauerit, Vel choro notabiliter, contra obedientiam, non interesse consueuerit, Diuinis verbis in profanis colloquiis abusus fuerit, Communionem, & Confessionem, vel Missam celebrare, sine causa, cum scandalo notabiliter omiserit: Otio cum Fratrum scandalo indulserit, obscœna verba & scandalosa coram aliis protulerit.

Grauiora sunt, quæ grauiorem continent culpam, Vt si quis notabili infamia Fratrem affecerit, Qui conuicia, & enormes contumelias Fratri obiecerit. Qui alicui, tu mentiris, improperauerit. Qui percutere grauiter minatus fuerit, Qui falsum testimoniũ in iudicio dixerit. Qui fratrē manibus, ligno, vel alio instrumento, citra ferrũ, grauiter percusserit. Qui obedientiæ cõtumax extiterit. Qui proprietarius in re notabili repertus fuerit. Qui religionis secreta reuelauerit. Qui libellos famosos publicauerit, vel composuerit,

vel

Clarus l. 5. §. sunt etiam.

vel ſcripſerit. Qui libros ſine licentia Superiorum Ordinis, & aliorum imprimi fecerit. Qui in ſuſpecto cōſortio deprehenſus fuerit. Qui actum carnalem ſollicitauerit. Qui furtum, vel ex bonis Conuentus, vel ex aliorum domibus cum ſcandalo, vel iterato commiſerit. Qui nummis in Conuentu, aut extra, cum ſæcularibus alea, vel taxillis luſerit. Qui Prælatorum literas interceperit, vel impedierit. Qui in Prouinciales, & Superiores locales rebellauerit. Qui in omnem apoſtoſiam, excepta grauiſſima inciderit. Qui arma offenſiua, vel defenſiua, aut ſecum tulerit, aut in Cella retinuerit. Qui de Protectore, vel Cardinalibus temere oblocutus fuerit. Qui receperit, vel ad profeſſionem admiſerit, non ſeruatis Conſtitutionibus, & Statutis. Qui à nouitiis dona receperit contra Regulam. Qui camiſias, vel linea indumenta detulerit, vel cum iis ſine neceſſitate regulariter dormierit Qui comœdias in ſæcularium domibus recitauerit. Qui equitauerit ſine cauſa, & licentia. Qui notabiliter orationi vacare contempſerit. Qui Principum negocia ſine licentia, & contra voluntatem Superiorum acceptauerit, vel egerit. Qui ex officio tenentur, & charitatem circa hoſpites, & infirmos neglexerint. Qui ſine licentia confeſſiones audierit, vel à reſeruatis abſoluerit. Qui in morbū

Gal-

Gallicum inciderit ex delicto. Qui, vt alius ordinetur, non seruatis seruandis, licentiam concesserit. Qui suo Conuentui, vel officio notabiliter, & sine legitima causa non resederit.

Grauissima sunt, quæ summam culpam, vel turditudinem ostendunt, vt fornicatio, crimen pessimum, & innominabile. Aggressio ferro facta, vel secuta percussione, vel vulnere, vel morte; Falsificatio manus, vel sigilli Generalis, vel Prouincialis, & etiam Principum, ac notabilium personarum; Introductio mulierum intra claustra ad malum finem. Conspiratio in Superiorem. Diuisionis Ordinis procuratio. Recursus ad tribunalia sæcularia. Simoniam quoquo modo committentes. Confessionis Sacramentalis reuelatio. Grauissima apostasia. Rebellio in Generales,& Commissarios,Visitatores Prouinciarum; Subornatio in electionibus, Alchimiæ confectio. Monetarum adulteratio. In Romanum Pontificem oblocutio. Susceptio Ordinis sine patentibus, vel in non susceptis ministratio. In clausuram Monialium sine licentia ingressus, vel eiusdem violatio.

In leuibus superiores locales, sine scripto, procedant, qui etiam aliquando in grauibus (pariter sine scripto) per salutares pœniten-

tias

tias procedere poterunt: pręcipuè vbi fragilitatis pondus,& charitatiua correptio emẽdationem promittunt. Si tamen ſcripto procedendũ eſſet, Superiores locales à grauium correctione deſiſtant.

Quippe grauium, grauiorum, & grauiſsimorum, ſeù enormium, ac atrociũ ſcelerum iudicium ad Prouinciales, ac Generales, eorumque Vicarios,& Commiſſarios de iure,& conſuetudine ſpectare dignoſcitur.

Verùm enim verò, vbi periculum eſſet in mora, & delictum notorium, nec Prouincialis in proximo reperiretur, poſsint & debeant Guardiani, aliiq; Superiores locales, tãquam Prouincialium delegati, cum Diſcretorum conſilio delinquentem quemcumque carceribus, vel cuſtodiæ mancipare, & ſtatim Prouincialem de delicto certiorem reddere: Et ſi de corpore delicti; niſi in inſtanti caperętur informatio, eius cognitio deperiret, vel non ita clarè appareret, eadem authoritate, poſſint, & debeant Superiores locales, iuxtà formam inferius deſcribendam, corpus delicti inſcripta redigere, Prouinciali, vel eius Commiſſario conſignandum.

Pœnarum genera:

Pœnæ, quibus Seraphicus Ordo noſter hucuſque vſus eſt, ſunt ſequentes.

Vallisol. c.7.

PR-

a Priuatio vocis actiuę & passiuę, seu iuris suffragiorum, quæ inhabilitat tam ad ferenda, quam ad consequenda suffragia in quacunque electione.

b Priuatio actuum legitimorum, est inhabilitatio ad omnia Ordinis officia, idest, Ministeriatum, Diffinitoriatum, Custodiatum, Guardianatum, Discretatum, & ad omnia officia, quæ sunt cum dignitate, & superioritate coniuncta.

c Priuatio officiorum Ordinis inhabilem reddit non solum ad supradicta, sed etiam ad Confessionem, Prædicationem, Lecturam, Paternitatem, & munus Visitatoris.

d Carceris pœna, est alicuius reclusio in obserato, loco, sine chorda, & caputio. Includit priuationem actuum legitimorum, ipso facto.

Pœna triremium, quæ quoad Sacerdotes commutari potest in reclusionem intra Ergastulum, quod à Sanctissimę memorię Vrbano Papa VIII. Regnante, ad aliqualem Sacerdotalis culminis honorem erectum est.

Eiectio, seu expulsio ab Ordine, quæ discolis, & incorrigibilibus imponitur.

e Pœna talionis, est qua accusans, & non pro-

a *Vallisol. c. 7.*
b *Ibid.* c *Ibid.* d *Ibid.* e *Ibid.*

probans delictum obiectum puniri debet, ac si ipse tale delictum commisisset.

a Probationis caputium; seu caparonis delatio, more nouitiorum.

Excommunicationis, vel suspensionis sententia.

Infamiæ pœna.

Exilium.

Applicatio singularum pœnarum singulis delictis.

QVi statutis ieiuniorum diebus, b absque necessitate Superiori probata, non, ieiunauerit, præceptum non solum in qualitate, vel etiam in quantitate ciborum transgrediendo, suffragiorum iure priuandus est, Prouincialis arbitratu, à quo etiam grauiùs arceri debet, prout violationis ratio suaserit.

Qui officio Diuino non interfuerit, à Guardiano secundùm consuetudinem Religionis puniri debet. Qui autem illud aliquoties non recitasse conuictus fuerit, omni suffragiorum iure triennio carere debet, & grauiùs etiam puniri, Prouincialis arbitratu.

Qui

a *Vallisol. c.7.* b *Idem. c.3*

[a] Qui sacræ Scripturæ sensum, vel verba in profanos vsus detorserit, eisque in familiaribus colloquijs abusus fuerit, voce actiua, & passiua triennio priuandus erit, & menstruo carceri mancipandus.

[b] Qui sine causa Confessionem sacramentalem facere, & sacram Eucharistiam sumere, vel Missam celebrare, iuxta probatam Ordinis consuetudinem, notabiliter neglexerit, in pane, & aqua, in publico refectionis loco, ieiunare debet, Prouincialis arbitrio, vel etiam grauiùs, pro indeuotionis modo, puniri.

[c] Qui inuenti fuerint notabiliter otiosi, suffragiorum iure priuentur, & grauioribus pœnis, etiam corporalibus arcendi sunt, Prouincialium, & Superiorum localium arbitratu, pro negligentiæ modo, & contumaciæ ratione.

[d] Obscœna verba corã aliis, vel cum scandalo proferens, si grauiter monitus se non correxerit, in eum animaduertatur, pro qualitate delicti, etiam cum pœna carceris, aut grauiori, Superiorum arbitratu, quousque resipiscat, vt cæteri timorem habeant.

[e] Qui sine habitu, caputio, chorda, & fæ-

a *Vallisol. c. 3. Trid. sess. 4. in decret. de editione, & vsu sacrorum lib. Vallisol. c. 5.*
b *Ibid.* c *Vallisol. c. 7.* d *Vallisol. c. 2.*

moralibus, extra infirmitatis articulum, dormire deprehensus fuerit, humi, sine caputio, genuflexus, in pane & aqua ieiunet; & reciduus grauius puniendus est, Prouincialis arbitratu.

a Scienter aliquem infamans, sacramentaliter absolui non potest, nisi à Prouinciali, & conuictus in iudicio subire debet pœnam criminis, de quo alterum infamauit, nec nisi priùs restituta fama.

b Qui in Prælatum improperij, & conuicij verba protulerit, genuflexus, in publico, debet pane & aqua ieiunare, ac omni suffragiorum iure biennio carere; prouocans grauiter autem aliquem factis, aut verbis, pro prima vice probationis caputium deferre, pro secunda bimestri carceri mancipari, ac actiua, & passiua voce decennio priuari debet.

c Qui frater alteri, vel in Ordine, vel extrà minabitur in persona, per Mensem caputium probationis deferat. Si manum leuauerit, vel aliquid acceperit, vt percutiat, per tres Menses, Si leuiter percussit, per Annum. Si grauiter percusserit, vel quodlibet instrumentum ad grauiter percutiendum arripuerit, semestri carceri mancipandus venit: qua pœna puniendus erit, qui arma offensiua, vel

a *Vallisol. c. 7.* b *Ibid.* c *Ibid.*

vel portauerit, vel in Cella, aut alibi retinuerit.

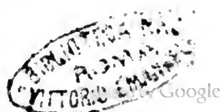
a Qui in iudicio quidquam falsò, scienterque deposuerit, vel deponi fecerit, aut verum reuocauit, vel reuocari procurauit, ipso facto est excõmunicatus; cuius absolutio Prouinciali est reseruata: Semestri carceri mancipandus, satisfaciat parti, & perpetuò infamis existit.

b Contumax, (id est, qui trina monitione, eodem die, congruis interuallis præmissa, inobediens perseuerat: vel qui ita pertinaciter obedire recusat, vt de discretorum consilio, carceribus mancipari mereretur) est carcerationis pœna plectendus, & consequenter actibus legitimis priuandus.

c Proprietariorum pœna est, Carceratio, actuum legitimorum priuatio, necnon Ecclesiasticæ sepulturæ, si quis proprietarius moriatur, cum pœnarũ augumento, vbi culpa replicata fuerit.

d Reuelans extra Ordinem Religionis secreta, quibus fama, & candor ipsius Ordinis maculatur, incidit in excommunicationem maiorẽ, Generali, vel Prouinciali reseruatam; & perpetuò est priuatus actibus legitimis.

a *Vallisol. c. 7.* b *Ibid.* c *Vallisol. c. 4. 6. & 7.* d. *Ibid.*

a Qui libellos famosos, quomodolibet ediderit, vel publicauerit, ipso facto excommunicationis sententiam incurrit, à qua, si in Generalis, vel Prouincialis infamiam cedunt, nisi à Generali absolui non potest; vel à Prouinciali, si in aliorum infamiam vergãt, debita satisfactione præmissa; & conuictus semestri carcere maceretur, vel amplius, Superiorum arbitratu.

b Libros imprimi faciens, vel publicans, sine licentia Ordinarij, & Generalis scripta facultate, est eò ipsò priuatus actibus legitimis.

c In suspecto consortio deprehensus, si monitus, non se correxerit, Superior ab officio suspenditur, vel priuatur: subditus, actibus legitimis triennio careat, vel grauioribus pœnis vterque mulctetur, Superiorum arbitratu, nimirum actuum legitimorum priuatione, probationis delatione, arctationis reclusione, exilio ab illo Conuentu, pro clariori, vel obscuriori suspicionis indicio, secundum Ordinis sanctiones.

d Qui conuictus fuerit suspectam domũ intrasse, actumuè carnalem sollicitasse, mox ab eo loco perpetuò exulari debet, & bimestri carceri mancipari: negans, grauiter arctandus.

Fur-

a *Vallisol.c.6.* b *Vallisol.c.9.* c *Vallisol.c.11.* d *Ibid.*

a Furtum committens, suffragiorum iure biennio est priuandus; Proprietariorum pœnam luere tenetur; & si furtum fuerit notabile, aut iteratum, vel ex sacro loco, aut sæcularium domibus, aut bonis; crescente sceleris turpitudine, crescere etiam debet seueritatis districtio, Superiorum arbitrio.

b Generalium, Prouincialium, aut sæcularium Principum, & notabilium personarum litteras, siue ab ipsis, siue ad ipsos missas intercipientes, aperientes, impedientes; aut malitiosè retardantes, ipso facto actibus legitimis destituendi sunt, & huius pœnæ incapaces, probationis caputium deferant Generalium, vel Prouincialium arbitratu; quibus respectiuè, pœnarum condonatio reseruatur.

c Qui Prouinciali, Guardiano, aut Vicario rebellauerit, omni suffragiorum iure triennio carere debet.

d Apostatarum pœna est excómunicatio latæ sententiæ; carceratio, & iuris suffragiorum priuatio, iuxta apostasiæ maioris, vel minoris accessum, prout in Statutis Ordinis amplius continetur.

e Impudenter obloquentes de Eminentissimis, Protectore, & sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, deque Reuerendissimis

a *Vallisol.c.6.* b *Vallisol.c.7.* c *Ibid.* d *Ibid.* e *Val.c.1.*

Ecclesiarum Prælatis, cum scandalo, carceribus sunt mancipandi, vel grauiùs etiam, pro oblocutionis excessu, puniendi, Superiorum arbitratu.

a Recipientes, vel ad professionem Nouitios admittentes, Apostolicis Constitutionibus, & Ordinis Statutis non seruatis, officio statim priuandi, & omni suffragiorum iure perpetuò destituendi veniunt.

b A Nouitijs aliquid vel minimũ recipientes, vel eis ad sibi, vel Conuentui aliquid relinquendum suadentes, præter pœnas in sacro Tridentino Concilio decretas, Superiores priuari debent officio; alij vt proprietarij publicari.

c Camisiarum, & lineorum indumentorũ, linteaminum, anaclynteriorum vsus, sine necessitate, vetitus est sub priuatione iuris suffragiorum per triennium, etiam carceris pœna, per duos Menses, & amplius, si monitus se non correxerit.

d Qui super habitum regularem, vel (eo dimisso) sæculares, vel alias quascumque vestes induerit, ad recitandas comędias, vel alias tales laruatas repræsentationes, quacũque ex causa, vel occasione, & quocumque

in

a *Vallisol. c.2.* b *Ibid.*
c *Clem. exiui.* § *nos autem, de verb. signif. in 6.*
d *Sess. 25. cap. 1. de regul. Ibid.*

in loco, est eò ipsò suspensus, & grauiùs, carcere, priuatione officij, vel suffragiorum iure à Superioribus puniendus.

a Equitantes, bigantes, quadrigantes sine licentia, & necessitate, bimestri carcere macerari merentur, & si in hoc defectuosi fuerint, omni suffragiorum iure sexennio carere.

b Notabiliter orationi deficientes, Guardiani, officio priuandi; subditi, suffragiorum iure triennio mulctandi, ac etiam carcerandi, Superiorum arbitratu.

c Qui negotia Principũ acceptauerit, egerit, procurauit, sine licentia Superioris, priuari debet officiis Ordinis.

d Superiores, qui charitatem circa hospites, & infirmos neglexerint, officio destituantur. Officiales ad id destinati, suffragiorum iure triennio carere debent.

e Qui Confessiones sine licentia auscultauerit, vel à reseruatis absoluerit, est ipsò factò excommunicatus, & ad excipiendas confessiones perpetuò inhabilis, carcerandus, & grauiùs puniendus, si in hoc crimine vitiosus repertus fuerit.

f Qui in morbum Gallicum ex delictò inciderit, declarandus est perpetuò inhabilis ad

a *Vallisol.c.3.* b *Vallisol.c.5.* c *Ibid.* d. *Vallisol.c.6.* e *Vallisol. c. 7.* f *Vallisol. c.11.*

ad omnia officia, & suffragia Ordinis, ac etiam ad audiendas Confessiones.

a Prouincialis concedens dimissoriales litteras ordinandis Fratribus, non seruatis sacris Canonibus, & Ordinis sanctionibus, suspendendus, vel etiam priuandus venit officio, Superiorum arbitrio.

b Prouincialis, & Guardiani in suis Prouinciis, & Conuentibus, notabiliter, & sine legitima causa, non residentes, præter culpæ reatum, & pœnas Canonicas, quas incurrunt, officio suspendi, vel etiam priuari debent, Superioris iudicio.

c Conuictus, vel confessus in fornicationem lapsum fuisse, pro prima vice, semestri carceri mancipetur, & omnium suffragiorū iure triennio carere debet; secunda vice, carcer duplicandus, & omnibus Ordinis officiis decennio priuandus est, tertia vice, carcer longiùs protrahi, perpetuò ad officia Ordinis inhabilis existere, vel etiam ad triremes mitti debet, Superiorum arbitratu.

d Sacrilegium committens, vel ad triremes mittendus, vel in perpetuum carcerem detrudendus.

e Qui de innominabili scelere cōfessus, vel conuictus fuerit, nudus, cum solis fœmoralibus,

a *Vallisol. c. 2.* b *Vallisol. c. 5.* c *Vallis. l. c. 8.* d *Ibid.* e *Ibid.*

libus, in cœtu Fratrum, ligatis manibus, ac recitans Psalmum: Miserere mei Deus, durissimè flagellari, ac leuiusculis flammis, hinc indè circumpositis quodammodo comburi, & ad perpetuos carceres irreuocabiliter dãnari debet, vbi in pane & aqua, tribus saltem in hebdomoda diebus, ieiunet. Si autem in idem scelus relapsus fuerit, ad triremes perpetuò destinari.

a Qui gladio, baculo, vel pugillo Fratrẽ, aut sæcularem percusserit, in carceris vnius anni pœnam incidit, omni suffragiorum iure, & actibus legitimis perpetuo priuari, ac per Mensem, ter in qualibet hebdomoda, coram Fratribus capitulariter congregatis, genuflexus comedere, ipsismet instrumentis, quibus ferire, vel percutere ausus est, ei de collo pendentibus, debet.

b Quod si mors secuta fuerit, vel atrox mutilatio, ad triremes omninò condemnandus est.

c Qui aliquem enormiter vulnerauerit, vel ei venenum dederit per se, vel per alium, hæc, vel similia delicta machinans, eisdem pœnis subiacere tenetur.

d Prælatum localem gladio occidens, ad triremes perpetuò condemnari; vulnerans, non

a *Vallis.* c. 8. b *Ibid.* c *Ibid.* d *Ibid.*

non secuta morte, ad eosdem mitti, Superiorum arbitrio, debet.

a Prouincialem vel leuiter percutiens ad triremes, Generalis arbitratu, mitti; si id gladio molitus fuerit, siue secuta, siue non secuta morte, ad eosdem triremes perpetuò damnari debet.

b Generalem quoquo modo, vel leuissimè percutere ausus, ad triremes perpetuò, & omninò damnandus est.

c Falsificantes per se, vel per alium litteras, aut sigilla Prælatorum, Principum, Generalium, Prouincialium, aut notabiliũ personarum, sunt ipsò factò excommunicati, carceri mancipandi, Generalis arbitrio, atque ad omnia officia, & dignitates Ordinis perpetuò inhabilitandi.

d Introducentes mulieres intra claustra, ad malum finem, in pœnas à Pio V. sancitas incidiũt, & carceribus conuenit mancipari, Superioris arbitratu, quas pœnas incurrunt. qui easdem in Hospitia Confessariorum Monialium, quouis colore, introducunt.

e Conspirantes aduersùs Fratrem aliquẽ, & maxime Superiorem, omnibus Ordinis officiis priuati sunt, Superiorum arbitrio.

f Ordinis diuisionem tentans, est ipsò factò ex-

a *Vallisol. c. 7.* b *Ibid.* c *Ibid.*
d *Pius V. Regularium personarum.* e *Ibid.* f *Ibid.*

excommunicatus , & carceri est mancipandus , Generalis arbitrio , cui & absolutio reseruatur .

a Ad sæcularium Aduocatos , Procuratores , Iudices , & tribunalia quæcumque, prętextu iniustitiæ sibi factæ , siue pro consilio , siue pro fauore recurrens , actibus legitimis priuandus est , & grauiùs etiam puniendus , Superioris arbitratu . Si verò ad locorum Ordinarios recursum habuerit , etiam à Superioribus puniendus . Appellantes autem ad eadem tribunalia , sunt excommunicati , & à solo Summo Pontifice absoluendi, atque perpetuò priuari debent iure suffragiorum; omnibus Ordinis officiis , & in perpetuum ad illa inhabilitari .

b Confessionis Sacramentalis reuelatio puniri debet priuatione perpetua actuum legitimorum, & facultatis audiendi Confessiones , ac carceratione , vel arctatione , Prouincialis arbitrio .

c Qui in grauissimā apostasiam primò inciderit , trimestri carceri mancipari , triennio integro probationis caputium deferre ; quo tempore, in communitate Fratrum, singulis

a *Ibid. Pius V. Et si Mendicam . Greg. XIII. Quoniam nostro pastorali .*

b *Ibid. c. Vallisol. c. 2. Vrban. VIII. in decr. de eiectis, & apost.*

gulis ſextis feriis, & diſciplinam facere, & pane, & aqua, ſine caputio, genuflexus ieiunare; ſuffragiorum iure decennio carere, in ſuo Ordine vltimum locum tenere, vtenſilia lauare, & è Conuentu niſi publicæ vtilitatis cauſa, nunquam egredi debet. Relapſo in eandem, ſupradictæ pœnæ duplicantur. Tertiò reiterans, tanquam incorrigibilis expellitur ab Ordine, ſeruata forma nuperrimi Decreti, de eiectis & apoſtatis; vel ad, triremes decennio condemnatur; qui ſi ſuperuixerit, ſi fuerit in ſacris conſtitutus, omnium ſacrorum Ordinum executione perpetuò eſt ſuſpenſus.

a Qui Generali, vel Commiſſario, ab eo miſſo ad viſitandam Prouinciam rebellauerit, excommunicationis Sanctiſſimo reſeruatæ pœnam ſtatim incurrit, ac priuationem ſuffragiorum, officiorum Ordinis, & perpetuam inhabilitatem ad illa.

b Subornatores ſunt excommunicatione Papali ipſo facto ligati, actibuſque legitimis priuati.

c Alchimiæ ſtudentes, vacantes, eam voce, vel ſcripto docentes, inſtrumenta, libros, qui ad illam pertinent, retinentes, ſunt ipſo facto excommunicati, atque omni ſuffragiorum iure perpetuò priuari, & carceribus,

vel

a *Vallisol. c. 7.* b *Ibid.* c *Ibid.*

vel arctatione, Prouincialis arbitrio, macerari debent.

a Monetarum adulteratores, quoquo modo id faciant, ad perpetuos triremes condẽnantur. In Italia verò obseruetur Constitutio Apostolica.

b De Summo Pontifice, Maximo Christi in terris Vicario, dequè illius dignitate, ac Decretis, & Constitutionibus, qui impudenter, vel minùs, quàm decet reuerenter obloqui ausus fuerit, trimestris carceris pœna, vel grauiori etiam puniendus est, iuxta delicti mensuram.

c Promoti per saltum, vel sine litteris dimissorialibus, vel furtiuè: quique in non susceptis Ordinibus ministrauerint, iuxta pęnas Canonicas puniuntur.

d Ingredientes, sine causa legitima, clausuram Monialium, sunt eo ipso excommunicati, alijsque Canonicis pœnis plectendi, priuandi insuper officijs, & dignitatibus, & inhabilitandi in perpetuum, vnà cum Monialibus consentientibus.

e Simoniaci, qui dona dederint, aut promiserint, per se, vel per alios, vt gradus, dignitates, officia, vel in sui fauorem sententiam

a *Vrban. VIII. in sup. pastorali.*
b *Vallisol. c. 2.* c *Ibid.* d *Vallisol. c. 11. Trid. sess. 25. c. 5. de regul. Greg. XIII. vbi gratia.* e *Vallis. c. 7.*

tiam consequantur, Canonicatum pœnarum animaduersione feriantur, atque in Constitutionem de largitione munerum incidisse, declarandi veniunt.

a Has pœnas enumerasse sufficiat: alias videre poterit Iudex in Statutis Generalibus Ordinis, vel ex sacris Canonibus, & probatis legibus, ac consuetudinibus, prout ratio suaserit, elicere.

b Et licet pœnas has, per Statuta Generalia impositas, Iudex commutare, & alterare, seu moderari regulariter non possit; tamen, vt in aliquo casu, mutatis circumstantijs, & qualitatibus delictorum, cum consilio Patrum, qui ad ferendam sententiam concurrunt, poterit vel augere, vel minuere lenitatem, vel rigorem pœnarum, prout excessus, vel defectus criminis, siuè scandalũ, aut peccandi fragilitas, & consuetudo suaserint. Item locus, persona, modus, & alia huiusmodi. Nullum tamen ei relinquitur arbitrium circa moderationem pœnarũ; vbi delicta, prout recensita sunt, committi contigerit.

Quam

a *Salmant.c.10.Salmant.c.10. Vallisol.c.7.*

b *Innoc.in c.qualiter, & quãdo de accus.Tiraq.tract.depœn.n.16.Clar.q.85.v.vlterius Menoch.de arbit Iud.l.1.q.96.Salsedo in praxi c.144.Couar.l.2.variar.c.9.n.8. Sayr.in Claui reg.tract.de pœn.Alphõs.de Cast.l.1.de por leg.c.6.Mirãd.Ord.Iud.q.28.c.7.*

Quam formam iuris seruare debeat Iudex.

QVatuor omninò seruare debet: Modum procedendi, Præparatoria, Sententiam, & pœnas.

a Modus quadruplex est. Per Accusationem, per Denunciationem, per Inquisitionem, per Exceptionem.

In accusatione, requiritur accusator. In Denunciatione, charitatiua monitio. In Inquisitione, diffamatio. In Exceptione, legitima obiectio. Sine his procedere Iudex non potest, aliàs processus erit nullus.

Præparatoria sunt, Citatio testium, & rei; Delatio iuramenti; Concessio termini competentis, vel ad comparendum, vel ad probandum; Exceptiones, Defensiones, Appellationes; quibus non seruatis, Iudex officio destitui debet; & processus annullari.

b Sententia debet esse conformis Canonibus, & Statutis Ordinis.

a *c. qualiter, & quando extra. de accusat. Salmant. c. 10. Nauar. de accus. cons. 5. n. 3. Tolles. l. 5. c. 56. Direct. Inquis. 3. p. de recus. quæ fit. & ibid. Pœna. cōs. 30. & 31.*

b *c. 1, de sent. & re Iud. in 6.*

a Pœna erit delicto conformis, etiamsi sit arbitraria; quia iuxtà mensuram delicti erit plagarum modus.

b Excludi debet à nostris iudicijs modus ordinarius procedendi, & ille solùm admitti, qui summarius dicitur, in quo de plano, sola rei veritate inspecta, rimulis omnibus, & apicibus, seù solemnitatibus iuris postpositis, proceditur.

c Solemnitates iuris sunt, Citatio iuris die non feriata, Libelli porrectio in scriptis, litis contestatio, Testium multitudo, Prolixæ dilationes, Testium post publicatas attestationes receptio, Sententiæ sedendo prolatio, Citationum interualla, Interlocutoriæ, & cætera huiusmodi, quæ ad essentiam iuris non spectant.

d Essentialia iuris, quæ sub pœna nullitatis actuum, & priuationis officij obseruari debent, sunt.

e Primum, quòd Iudex sine accusatione, denunciatione, infamia, indicijs, exceptioneuè non procedat, vt dictum est.

Se-

a *Deut.25.*

b *Bonifac.8.ad augm.c.qualiter, & quando.de accus.*

c *Compend.priuil.v. App.*

d *Vallisol.c.7. Vallisol.ibid. Vide Zacch.Bouer.in D.rect.for.Iud.p.1.c.7.*

e *Clem.sape de verb.signif.§.verum quia.ibid.*

a Secundum, quòd testes tam pro reo, quàm contra reum legitimè producti, cum iuramento audiantur, & examinentur.

b Tertium, quòd reus citetur, nec absens, nisi contumax, condemnetur.

c Quartum, quòd tempus ad necessarias probati ones, excusationes, & defensiones reo tribuatur.

Quintum, quòd reo petenti, in sua causa consiliarium, & procuratorem, intra Ordinem tamen, nunquam autem extrà, non denegetur.

d Sextum, quòd iustæ rei exceptiones, & appellationes admittantur,

Septimum, quòd reus non nisi per plures testes conuictus, vel confessus condemnetur.

e Octauum, quòd sententia secundum allegata, & probata, siue ad absolutionem, siue ad condemnationem rei, non verò secundum zelum, & affectum Iudicis proferatur.

C 2 Accu-

a *Salamant.c.10. Vallisol.c.7.*
b *Bart.sup.extrau.ad reprimen.§.& figura.*
c *Clar.q.85.cit.§.non sit.*
d *Salamant.c.10. Valisol.c.9.*
e *Clem.cit. S. Thom.22.q.68.art.1. Valisol.c.10. Salmant.c.10.*

Accusatio, siue Actor.

Accusatio, est criminis apud Iudicem, vindicationis causa, ob bonum publicum, delatio.

Accusator dicitur, quisper testes idoneos, ad probationem legitimam, coram Prælato se obligat. Quique legibus accusare non prohibetur.

Et licet ad iuris apices regulares non teneantur, recenseanturque inter illos multa, quæ accusatoris personam ab accusando repellunt: tamen, vt iudicio nostro tutior sternatur via, nonnulla ex illis apponimus, vt quis inhabilis sit ad accusandum, cognoscatur.

Primùm enim ab accusando reijciuntur Infames, [a] tam iuris quam facti. [b] Excommunicati, [c] Calumniatores, [d] & Conspiratores, Inimici, [e] nisi suam prosequantur iniuriam; Accusati [f] de eodem crimine. [g] Laici

a *c. alieni 2. q. 8. c. constitut. 1. q. 1.* b *c. in Sancta 2. q. 7. c. nullus 3. q. 4. c. illi, qui, & seqq. 6. q. 1. c. certum 24. q. 3.* c *c. 3. similiter. 3. q. 5.* d *c. omnem. 3. q. 5. c. cum dilectus de accus.* e *c. accusatus. 3. q. 3. & seqq. c. cum oporteat. de accusat.* f *c. neganda. 3. q. 11.* g *de decreto. de testib.*

ci sæculares, & Mulieres; a nisi suam item prosequantur iniuriam. Socii b criminis, nisi agatur c de criminibus exceptis, vt Hæresi, Maleficio, Sortilegio, Sodomia, furto famoso, Crimine lesæ Maiestatis, Proditione, Simonia, in his enim casibus omnes accusare possunt, etiam inhabiles.

d Deinde nullus, sub talionis pœna, accusare potest de crimine, quod per testes idoneos probare non valet.

e Accusatum aliàs, & correctum, siue apud Capitulum, scienter accusans, non audiendus, sed talionis pœna plectendus est.

f Cui pœnæ subiacet accusans aliàs accusatum de iis, quæ tanquam falsa iam reiecta fuerunt, nisi ad nouas probationes se obligauerit; in quibus deficiens eam pœnam subeat, quæ reo deberetur, si legitimè probasset.

g Nullius accusatio recipienda est, nisi priús iuret, se malo zelo ad accusandum non moueri, & ad probandum se obliget, sub

a *L. qui accusare ff. de accusat. c. probibetur. 2. q. 1.*
b *L. fin. c. de accusat.* c *Nau. l. 5. cons. 3. n. 2. & cons. de accusat.*
d *Vallisol. c. 10.* e *Salmant. c. 10. ibib. ibid.*
f *Valisol. c. 7. Gloss. fin. in fin. c. de accusat.* g *Alexand. ibid. colum. 3. Foller. in pract. crim fol. 50. num. 50. Salmant. c. 10.*

pœna talionis. Quòd si ex inaduertentia, vel ignorantia Iudicis non fiat, declarari debet quemlibet accusatorem ad pœnam talionis obligari:

Accusatio de crimine in genere, & non expresso accusatoris nomine, nullo modo recipienda est, sed ea solùm, qua delictum in numero, cum loci, personarum, & temporis circumstantiis offertur, vt possit reus se tueri, & actor, si non probauerit, pœnam talionis subire.

a Accusans de pluribus criminibus, nisi expressè obliget se ad probandum omnia, si vnum, aut alterum de obiectis probauerit, à talionis pœna liber existet.

b Actore non probante, reus absque alia iustificatione, absolutus censeatur.

c Accusator semiplenè probans delictum oppositum, per vnum testem omni exceptione maiorem, vel infamiam, vel id se audisse à viris fide dignis, talionis pœnam euadit. nisi reus plenè suam innocentiam probaret; quia tunc minori aliqua, & arbitraria pœna actor plectendus esset,

Accu-

a *Abb. in c. licet de probat. c. cum Ecclesia Sutrina de causis poss. & prop.* b *Francis. Viuius decis. reg. Neapol. 360. & alij apud Bouerium c. 18.* c *Gloss. in c. 2. extra de calumn. & alij; c. qui non probauerit 2. q. 5.*

Accuſans ſcienter aliquem de falsò, calumniatoris pœnam incurrit.

a Qui alium accuſauit, & eius accuſatio recepta fuit, iuxtà formam traditam; à proſequenda accuſatione ſine Superioris conſenſu recedere non poteſt; Niſi propriam iniuriam proſequatur; tunc enim licitum ei erit ſuo iuri cedere.

b Accuſationes contra Prælatos, ac inſignes perſonas, quales ſunt Patres Ordinis, & Prouinciarum, Generales, Lectores, ac clariſſimi Prædicatores, non ſunt recipendæ, niſi à perſonis, de quorum zelo non ambigatur, quarumquè vita omninò laudabilis exiſtimetur; vt grauiſſimè ſacri Canones decreuerunt.

c Receptam ſemel accuſationem, niſi ex conſenſu actoris, vel Superioris auctoritate, Iudex abolere non poteſt, & tunc minimè, cùm delatio, ac punitio criminis, ad euidens religionis emolumentum vergere dignoſcatur.

Legitimo accuſatore comparente, non poteſt iudex accuſationem reſpuere: ſed tene-

 tur

a *L. fur. ff. de his, qui notantur infamia. Gloſſ. in c. 1. de colluſ. deteg. l. 1. c. ad. Turpilianum. l. ſi quis ff. de his, qui, b c. ſi qui ſunt, &c. querend. 2. q. 7. S. Tho. 22. q. 68. art. 1. ad. 2.* c *Sot. l. 5. de iuſtit. q. 1. art. 1. Clar. q. 74. v. Quæro ergo.*

tur illam acceptare, & prout de iure procedere..

a In vna accusatione, siue libello non possunt plures accusari, nisi plures ad idem delictum committendum concurrerint. De pluribus autem delictis, siue ex eodem, siue ex diuersis factis resultent, idem accusari potest.

Denuntiatio.

EVangelica, b seu fraterna respicit emendationem fratris, actum charitatis, & bonum delinquentis, vt scilicet resipiscat: Iudicialis c verò respicit punitionem, actum iustitiæ, bonum priuatum, aut communitatis, vt malus puniatur in aliorum exemplum. Illa b accedit ad Superiorem, tanquam ad patrem, ista tanquam ad Iudicem.

e Hinc nullus fraternè denunciare debet, nisi Euangelica correctione præmissa, excepto casu, quo iudicialis correctio magis profutura crederetur, & eo minùs, si fratrem, remotis etiam labendi occasionibus, viderit emendatum; iam enim lucratus est fratrem, si is eum secretò corripientem audierit.

In

a *Leo Zab. in sua prax. c. 8. n. 5 & alij.*
b *D. Thom. 22. q. 33. & 68, 69 & alij.* c *Salmant. c. 10.* d *Matth. 18. si te non audierit.* e *Thom. sup. c. licet beli, de Symon.*

In Iudiciali autem denunciatione, si delicta sint publica, & exceptuata, correptio charitatiua non est necessaria. Priuata delicta dicuntur, quæ priuatam denunciantis, vel propriam delinquentis perniciem concernunt, vt Gula, Superbia, Ira, &c.

a Publica verò, quæ in publicum Religionis detrimentum vergunt; vt Crimen læsæ Maiestatis vel diuinæ, vel humanæ, Hæreses, Blasphemiæ, Sortilegia, Profanationes sacrorum, Conspiratio in Generalem, qui est Princeps Religionis, & in Prouinciales, eorumque Commissarios, ac Superiores locales, eorumque Vulnerationes, percussiones, Homicidia, Subornationes in electionibus, Simoniæ, peccatum nefandum, Fornicationes, Adulteria, dummodo periculum sit, hæc tria vltima publicari posse, secùs inter publica, & perniciosa numerari non debent. In quo etiam fragilitas, & peccandi libido oblata, vel captata occasio, seu malitia consideranda sunt. In priuatis item delictis, licet regulariter charitatiua correptio præcedere debeat, tamen quando emendationis spes non affulget, nec tunc erit præmittenda.

Inhabilis ad accusandum, est etiam inhabilis ad denunciandum iudicialiter.

Denuncians iudicialiter, tenetur tempus, locum,

a *Vide Bouer. in praxi d c. 9. ad 15.*

locum, crimen annotare, ac testes nominare, quos deinde Iudex ex officio examinare debet, si denunciatorem accusare rationabile iudicauerit,

a Si facta demum denunciatione, denunciator insistit apud Iudicem, eumque stimulat ad procedẽdum, & puniẽdum; quia tunc personam actoris sub titulo denunciatoris abscondit, tenetur Iudex illum cogere, vt se denunciationi subscribat, & ad probandum, tanquam subdolus accusator, obligetur.

b Et licèt purus denunciator talionis pœnæ non subiaceat, quia non est accusator, sed solúm viam aperit Iudici ad inquirendum; tamen si falsum denunciauerit, pœna exrtaordinaria puniri debet.

c Aduersús Prælatos, & magni nominis viros, ab infimæ plebis hominibus denunciationes nullo pacto recipi debent; sed contra ipsos, vt plurimùm per accusationes procedendum est.

Per litteras missiuas sine nomine, nullus Iu-

a *Clar. q.5. v. nunquid in fine* b *c. placuit 6.q.2. c. qualiter, & quando 1. de accusat. Nauar. l. 1. cons. 11. n. 4. de officio Iudicis. c. delectet. Simonia. l. diuus l. ab accus. ff. de Turpilll* c *Rodrig. tom. 2. q. 6. ar. 8. c. repellantur. de accusat. c. de inquisit extr. de accusat. Rodrig. tom. 2. q. 6. art. 10. c. in omni negocio de testibus, & communiter DD.*

Iudex moueatur ad procedendum, inquirendumque. Aliàs processus erit nullus.

Canonicè denuncians tanquam testis examinari potest; non qui iudicialiter.

Corpus Delicti.

DElictum vel est permanens post factum, vt vulnus, fractura; vel transiens, vt iniuriæ, blasphemiæ, fornicatio.

Corpus delicti est actualis delicti inspectio, si est facti permanentis; vel probatio, quòd tale delictum commissũ fuerit, si transeũtis.

a Ante quamcunque informationem tenetur Iudex inquirere de corpore delicti, & facere constare, quòd delictum commissum fuerit: processus enim, in quo priùs de corpore delicti præcipuè facti permanentis non constat, omninò est nullus; & si ex ipso constitutus esset reus, etiamsi confessus fuisset, nihil illi nocere potest confessio.

Corpus delicti permanentis constat, cùm Iudex cadauer, vulnus, incendium, &c. visitat coram testibus, & scribi mandat repertum esse tale delictum, secundum formulam suo loco assignandam.

Cor-

a *L.1.§. item illud ff. ad Syllanum. Marsil. con. 12 & 14. Mascar. ius de probat. §. postquam n. 48.*

a Corpus delicti transeuntis, cùm videri non possit, sufficit constare per indicia, & coniecturas, quæ probent commissum esse delictum. Si enim proceditur ad instantiam partis, satis est, si Iudex examinet testes, capiendo informationes contra reum, quæ vnico contextu probent delictum esse commissum, & à tali delinquente. Debet tamen Iudex non inquirere contra reum, nisi priùs constet, commissum esse delictum: b Etiamsi testes deponant ex se, tale delictum à tali persona commissum esse.

In causa veneni, vel lethalis vulneris, vel deflorationis virginis, in quibus Fratres periti non sunt, ad constandum de corpore delicti, adhibeat Iudex Medicos, Chirurgos, & peritos in arte; c ex quorum iurata depositione constare faciat qualitates corporis delicti, si tamen in illis locis talium copia fuerit, & describi faciat omnia reperta circa cadauer, quantitatem vulneris, ligamenta, &c. examinando saltem duos testes super repertis, & visis. d Et si occisus repertus fuerit, cuius nomen, patria, cognomē nesciantur, describantur per accidentia extrinseca, & apparentia staturæ, coloris vestium, &c. adno-

a *Clarus q. 4.* b *Boss. tit. de examine reorum. nu. 6.* c *Idem tit. de delict. num. 14.* d *Foller. in praxi fol. 15. num. 4.*

adnotentur vulnera, & ipsorum forma, & qualitates: nimirum si erant mortalia, vel leuia, & in qua parte corporis.

Vulneratum interroget de Authore, caussa, tempore, credibilitate, præsumptione eius, qui eum vulnerauit, de socijs, de armis diligenter, & omnia cum iuramento deposita in scriptis apparere faciat. a Quia, contra quem vulneratus nominat, procedi potest ad inquirendum, & nolentem reuelare Authorem cogat Prælatus præceptis, & carcere, vel diligenti custodia, prout vulnerum qualitas permittet,

b Nominatus autem à vulnerato si sit suspectus de fuga, poterit ad custodiam ante informationes detrudi in carcerem.

Querelatus, & confessus delicta transeuntis facti, condemnari potest, etiamsi de illius corpore non constet; quia hæc aliàs probari non possunt. Secùs dicendum est de delicto permanente, in quo nihil operatur confessio rei, si de corpore delicti formiter non constiterit.

c Ex qua regula excipitur casus occisi, cuius corpus non reperiretur, sed apparent aliqua

signa

a *Bolognin. consf. 5. colum. 2. Ignat. in l. Caius ff ad. Sillam.* b *Arg. tex. in l. cum legeretur ff. de legat. 1. vbi Aretin.* c *Leo Zambell. c. 6. fin.*

signa effusi sanguinis. Si his accederet rei confessio, condemnari poterit.

Inquisitio.

INquisitio, a qua Iudex ex officio crimina inquirit, vel est generalis, vel specialis, vel mixta.

b Generalis respicit omnia delicta, & omnes omnino personas, spectatque ad Generales, Prouinciales, & eorum Commissarios, ac Visitatores ad vniuersitatem causarum destinatos.

Specialis instituitur contra speciales personas de certis criminibus.

Mixta, vel est specialis quoad delicta, & generalis quoad personas; vt cum scitur crimen, ignoratur Author: vel est generalis quoad delicta, & specialis quoad personas; vt cum Fratres talis conuentus infamati sunt de transgressionibus regulæ, eæ autem nesciuntur.

c In generali inquisitione Iudex à nullo iuramentum exquirere debet. Admoneat tamen subditos, & per sanctam obedientiam præcipiat, vt dicant, quæ Dei gloriam, & cando-

a *Hostiensis l.4.tit.de inquis: §.1.* b *Felin. in rubric. de accusat.* c *c.Roman. de censibus in §. sane.*

candorem Religionis cõcernunt, dummodo occulta non ſint,

a Ideò, ne de ſpeciali perſona, vel delicto occulto in Inquiſitione generali perquirat, omninò cauere debet; quod ſi fecerit, vltra mortalem culpam, quam committit, officio deſtituendus eſt, & Subditus, quibuſuis præceptis adactus, reſpondere non tenetur, vtpotè non iuridicè interrogatus, b ac tandem Inquiſitio ſpecialis, quæ ſuper huiuſcemodi diffamationem fortè inſtitueretur, nulla eſt eò ipsò. Ab hac tamē reſtrictione Prouinciales excluduntur, ad quos ſyndicandos deſtinantur Viſitatores: vnde illis integrum erit de Prouincialium regimine in genere, & in ſpecie inquirere nominatim, etiam nulla infamia præcedente: non tamen ad illorum vitam, & mores deſcendendo, quod etiam de Guardianis fieri debet.

Poterunt etiam Viſitatores Prouinciarum de ſuo prædeceſſore immediato generaliter inquirere, vt, vel hac ratione, in ſuo munere cautiores incedant.

Occultum autem in iure nominatur, quod, licèt duobus, vel tribus teſtibus notum ſit de illo, tamen nulla exiſtit infamia.

Quòd

a *Vallisol.c.*10. *Aretin.c.*2. *Ghisler.c.*16. b *Vallisol.c.*7.*c.inquisit.de accusat.iuxta Gloss. Nauar.in c.inter verba* 11.*c.*13.*coroll.*61.*n.*947.

a Quòd si de delicto aliàs occulto per duos, vel tres testes aliquis fuerit conuictus, is non publicè; sed coram ijsdem testibus secretò puniendus est, nisi atrox delictum esset, cuius correctio cæteris transiret in exemplum.

b Et si principalis ipse in Inquisitione generali, vel alio quocunque modo, antequam infamia notatus sit, vel ab accusatore præuentus, suum crimen Iudici fateatur, publicè puniri non potest, etiamsi postmodùm accusatus esset, sed illi coram Diffinitoribus, vel probatis aliquibus Patribus, salutaris pœnitentia imponi debet, sumpta tamen in scriptis ipsius depositione, ne relabendi occasionem ex impunitate arripiat.

In generali inquisitione etiam inhabiles, & exceptuati admittuntur.

Si vnus, aut alter subditus occultum delictum aperiat imprudens, & ex inquisitione generali nulla contra reum resultet infamia, Iudex contra ipsum procedere non potest, nisi ipsum paternè, & secretò admonendo.

c Nulla in generali inquisitione infamia requiritur.

Quod in illa ad Prælatum defertur, tanquam ad Patrem, in specialem inquisitionem deduci non possit; sed solùm paternè corri-

pi

a *Vallisol.c.7.* b *Idem c.7* *Salmant.c.7.* c *Trid. Sess.8.cap.10.*

pi, etiamsi multi id detulerint; dummodò patrem, non Iudicem interpellarint, tunc enim esset simul actor, & Iudex: nisi ex infamia vt Iudex procedat ad formandum processum.

a Articuli, super quos Inquisitio generalis, seù Visitatio instituenda erit, sunt illi, qui in Statutis generalibus describuntur, quos Visitator descriptos habere debet, & circa primum, & secundum, & deinceps inquirere.

Scripto, soli ipsi Visiratores, maximè in Visitatione paterna, nullo alio præsente,&c. Subditorum dicta recipiant, præcipuè ea, quæ graues, & vlteriores culpas ostendunt, vt ex ipso postea indicia pro specialibus inquisitionibus elicere possint.

b Visitationes autem huiusmodi vltra sex menses conseruare non debent Visitatores, nec tenentur; quod etiam in Statutis Ordinis seruari mandatur in õnibus processibus, seù cõfessionibus Fratrũ, & acti siudicialibus; itaque semestri elapso, numerando à conclusione causæ; causis omnibus iam agitatis, & per finalem sententiam vltimò terminatis, imponitur perpetuum silentium.

c Ad retinendam verò delinquentium me-

D mo-

a *Vallisol.c.8.* b *Salmant.c.10.congr.gener.cas.Rom.* 1603. c *Vallisol,c.12.*

moriam, & ad remouenda ex Archiuijs Prouinciarum, odiorum,& simultatum semina, quæ ex inspectione processuum oriri facilè possent, poterunt, ac debent eorumdem delinquentium nomina, causæ, liberationes, vel condemnationes in libro Prouinciæ notari, cum sententijs per extensum, manu Secretarij Prouinciæ exaratis, ac etiam ipsæ originales sententiæ, Prouincialis, vel Visitatoris aut Commissarij, & Diffinitorum subscriptione, sigillique Prouinciæ impressione munitæ fideliter, & ex integro ijsdem Archiuiis asseruari.

a Tenentur omnes sub culpa violatæ obedientiæ, & pœnis arbitrarijs delicta notabilia, quæ sciuerint, iuxtà superiores regulas, Prælatis visitantibus reuelare, etiamsi Fratres crimen anteà secretò correxerint; eo vel maximè, si per obedientiæ præceptum adacti fuerint; renuentes autem, aut aliter dogmatizantes in pœnas Statutorum generalium incidisse certum est.

b Si quis autem in visitatione Fratrum defectus non manifestauerit, sed malitiosè, & callidè eos in aliud tempus, cuicunque Ordinis Prælato manifestandos; aut litteras contra quempiam seruauerit, & postea in iudicio, seu visitatione deduxerit, produxeritué,

a *Vallisol. c. 10.* b *Idem. c. 7.*

rituè, audiri non debet, sed eò ipsò actibus legitimis perpetuò priuari, & infamis declarari.

a Specialis Inquisitio, quæ ex generali deducitur, nisi infamia præcesserit, per duos saltem testes legitimos, initio processus probata, nullo modo fieri potest, & acta aliter facta nulla sunt. Nisi reus præsens de huiusmodi probatione non excipiat. Exceptis sequentibus casibus.

b Primò, si sint delicta exceptuata, vt læsę Maiestatis diuinæ, vel humanæ, Homicidij personæ eminentis, Subornatio in electionibus, Simonia, Sodomia, Sacrilegium in Monacho, &c.

Secundò, si crimen in iudicio committitur, vt si testis falsum deponit, actor calumniosè agit.

Tertiò, si delictum committatur notoriè coram Iudice ac testibus; tunc enim potest delinquens oretenùs incontinenti examinari, & condemnari, & hoc incontinenti durat per tres dies.

a *c. Qualiter, & quando. 2, c. cum oporteat. c. inquis. de accusat. c. licet beli de Simon. c. Deus omnipotens, 2. q. 1. & comm. DD.* b *Rodrig. to. 2. q. 5. art. 6. Nauar. & alij in c. qualiter, & quando. cit. Nauar. in Rubric. de iudic. num. 86. Lessius de iust. & iure l. 2. c. 26. dub. 15. & alij.*

e Quartò, si habeatur confessio iudicialis, facta cum iuramento, siue sit coram Iudice competente: siue non: siue facta ex professo, siue incidenter: siue sit delicti circumstantia, siue aliud distinctum. Ac etiamsi in iudicio constet Iudici per depositiones testium, (etiamsi incidenter) commissum esse crimen: tunc illa notitia, quæ induit rationem ficti accusatoris, infamiam supplet. & aperit viam Iudici ad inquisitionem specialem; in alio processu formando, si delictum sit à principali distinctum. Tandem si quis confessus sit crimen extraiudicialiter coram multis, & hæc iactatio per duos testes contestes probetur.

Quintò, si delictum sit ita euidens, & notorium, quòd nulla valeat tergiuersatione celari, vtpote, si fiat coram Conuentu, vel maiori parte illius, etiamsi accidat aliquando, euidens esse delictum, & ignorari authorem. Tunc enim sine famæ probatione potest contra authorem inquiri; non tamen poterit condemnari, nisi duos saltem te-

e *B. Io. à Capistrano in c. tua nos de cohab. clericorum Nau. sup. & alij c. at si clerici de iudicijs. Zambell. in regul. c. 6. n. 18. Aretin. in praxi c. 15. Incisa tract. 3. c. 9. Bouer. in direct. c. 6. Innoc. in c. bona. 1. extra. de elect. Nau. in manuali c. 18. n. 38. & alij contra Sotum. S. Thomas.*

testes de criminis patratione deponant.

Sextò, si euidentia adsunt indicia de patrato delicto, & illa congruenter probata sint, vt si factum sit furtum iam notorium, fur autem ignoretur, inueniantur tamen aliqua apud Fratrem, quæ furtum indicent, poterit Iudex sine fama ad inquisitionem contra talem furem deuenire. Item si de commisso crimine adsit in communitate, vel eius maiori parte vehemens suspicio contra aliquem, potest Iudex contra illum specialiter inquirere.

a In his omnibus casibus sine præcedenti infamia procedi potest. Sicut etiam, dum per accusationem, denunciationem, vel exceptionem proceditur.

Iuramentum exhibeat Iudex testibus, dum specialiter inquirit, secùs acta sunt nulla. Sacerdotibus quidem tacto pectore, reliquis verò tactis sacris Scripturis, vt moris est.

In hac speciali inquisitione, ac etiam in omnibus alijs actibus, ad contentiosum forum spectantibus, (paterno foro excepto) Iudex Secretarium, seu Scribam peritum, & fidelem sibi eligere debet, qui omnia causæ merita in scripta redigat, quem notarium

a *c. tuis. c. num. per. de test.* & *l. iurand. C. eodem tit.*

ex indulto Apostolicò creet, ab eoque fidelitatis iuramentum excipiat, cuius in ipso processu monumentum appareat, vt vel hac ratione legitimus sit processus. Assumere enim duos Assessores ad testium, & rei depositiones recipiendas, nec Religioni honorificum, nec causis vt plurimum vtile euadit, in quibus silentium maximè commendatur. Nisi hanc assistentiam in repetione testium, in tortura, in ratificatione post torturam, vel in aliquo notabili causæ actu Iudex expedire cognouerit.

a Ad hæc, ad specialem inquisitionem ex officio descendi non potest, nisi constito priùs de corpore delicti, iuxta formam inferiùs assignandam.

Exceptio.

HIc b est vltimus modus procedendi, & potest bifariam iniri; nimirum Ciuiliter, & Criminaliter.

Ciuilis exceptio est, dum repellitur Iudex, testis, ac electus, vel eligendus, contra quos adducuntur inhabilitates, exclusiones, & nil aliud intenditur, nisi ipsorum repulsio à re-

a *Vallisol. c.* 10. *L.* 1. *ff. ad Syllan.* §. *item aliud*, & *communiter omnes.* b *Salmant. c.* 10.

à recensitis muneribus, nulla autem ipsorum punitio.

a Hinc quæcunque talis exceptio, si probat, puta quia Iudex, Testis, est inimicus, infamis, &c. tunc repellantur à iudicio, & à testimonio; nulla tamen illis, nec ordinaria, nec extraordinaria pœna imponitur. Pari modo nec excipiens talionis pœna plectendus est, si excipiendo non probat: sed sub iudicio & testimonio talium remaneat. Præterea sine Exceptore præsente, & Excipiente, nullo modo Iudex potest processum exceptiuum incipere. Præcipuè vbi de electione & electo ageretur,

b Si quis excipit contra electum, & exceptionem non probat, pœna arbitraria puniri debet. Si contra eligendum, mitiori pœnà mulctandus est; vt falsis criminationibus aditus occludatur.

c Criminalis exceptio non solùm intendit excludere, sed puniri exclusos de obiectis criminibus & probatis; & tunc naturam accusationis induit. Vnde exceptor deficiens puniri debet.

Si ciuilis sit exceptio, in eodem processu

a *Speculator 3. p. tit. de excep. n. 3.* b *c. super his de accusat. Speculator supra Clar. l. 5. §. fin. q 19. Villag; lib. 3. tract. de exception.* c *Clar. supra v. Criminaliter autem.*

terminanda est ; si criminalis , in alio.

Contra eligendum in ipso electionis die exceptio non debet admitti , nisi tam in promptu esset probatio , vt breuissimo tempore expediri posset exceptio.

Criminalis verò nullo modo audienda , sed suis dilationibus agitari debet , vt exceptor probare , & reus se tueri valeat.

Indicia.

INdicia [a] sunt maleficiorum signa, ex quibus Iudex contra delinquentes ad inquirendum mouetur.

b Hæc vel leuia sũt, vel grauia, vel grauissima ; & licèt Iudicis prudentiæ horum discrimina vtplurimùm relinquantur , attamen , vt illius iudicium in re tam controuersa , minùs, quàm fieri potest , à semita veritatis aberret , per sequentes propositiones indiciorum materiam explicamus.

b Indicia leuia sunt · Dictum testis inhabilis : nisi per torturam inhabilitatis maculam abstergat ; tunc enim non indicium, sed testimonium reputabitur.

Di-

[a] *c. studijs de præsumptionibus. Angel. de malefic. v. fama publica n. 9.* b *Bald. l. seruos. C. de test.ib. Idẽ de Indic. num. 399. Clar. q. 21. v. sed pone, & q 45. v: final.*

a Dictum socij criminis; quia tunc non est testis, sed denunciator, nisi tortura confirmetur; quia tunc facit indicium graue, & vehemens. Consuetudo delinquendi in eodem crimine, bis, terue, secundum regulam legis: Semel malus, &c. nisi per triennium probetur cum laude vixisse. Phisionomia mala, Rubor, Pallor, Timor, Tremor, Inconstantia, quæ solent sæpè esse fallacia indicia. Inimicitia non capitalis nimis leuis est, si grauis & capitalis fuerit, etiam ad capturam rei sufficit. Fama, si originem trahat à viris probis, & honestis, est indicium ad specialem inquisitionem. Et si statim ex delicto emerserit à personis fide dignis, sufficit etiam ad torturam. Hæc omnia, & similia dicuntur indicia leuia, quia solùm sufficiunt ad aperiendam viam Iudici, vt specialiter inquirere possit, non tamen constituere reum, eo minùs torquere, nisi alijs indicijs adiuuentur, transeantque in grauis indicij naturam.

Indicia grauia sunt Confessio b extraiudicialis

a *Farin. q: 41. n. 17. De regul. iuris in 6. c. semel malus. Bald: de Indic. num. 175. Clar. q: 21. v. Inimicitia. Bart. consf. 161. Bald. in c. 1. de pace vi firmam. Fel. in c. veniens 1. de test. & alij:*

b *Clar. q. 21. v. confessio extraiudicialis. Farinq. 33. num. 16.*

cialis, vel facta à sine vi, metuuè coram Iudice incompetente. Scriptura manu rei facta, vt literæ amatoriæ. Minæ b delictum præcedentes, à viro improbo prodeuntes; secùs si à probo, alióque excandescente: tunc enim ad inquirendum solum sufficit. Sequestratio solius cum sola in loco secreto, & suspecto, obscuro, vel obseratis foribus, vel nocturno tempore. c Exclamatio puellæ, vel pueri; vel offensi cum fuga, vel tremore, vel pallore, delinquentis. Variatio, d Vacillatio, Mendacium Rei non stupidi, nec obliuiosi circa delicti substantiam; non tamen circumstantias. e Fuga Rei post delictum, & ante inceptam informationem, vel etiam f post, iuncta fama, vel cum fractione carcerum, nisi indebitè detineretur, probat delictum. Inuentio g rei furatæ apud aliquem, nisi probet, vnde habuerit; vel sit bonæ famæ, & rem publicè teneat. Vel rerum, quæ inuentæ essent loco delicti, vt liber, pallium, gladius.

a *Farin. q. 51. num. 74.* b *Couar. lib. 2. variar. c. 21.*
c *Incisa tract. 8. de indicijs.* d *Paris. de syndicatu. v. tortura. Carrer. in pract. n. 119. Farin. q. 52. nu. 20. & q. 66. n. 100. Incisa tract. 8. de indicijs* e *Bossius de indicijs num 49.* f *Farin. q. 48. num. 25. 30. Boss. decis. 215. Gomez c. 9. delict. n. 11.* g *Farin. q. 59. num. 74.*

dius, corona, &c. nisi doceat, vnde eas habuerit. a Confessio facta in tormentis, & retractata in ratificatione. Hæc omnia indicia, quæ præsumptiones etiam dicuntur, sufficiunt ad inquirendum, & ad constituendum reum, & ad illum torquendum, si negauerit.

Indicia grauissima, quæque violenta dicuntur; orta ex maximis & euidentibus coniecturis mouent mentem Iudicis ad certitudinem quandam moralem, quòd reus tale delictum commiserit, nedum sufficiunt ad inquirendnm, & constituendum, sed etiam ad condemnandum. Vt si quis b nudus cum nuda in eodem lecto deprehendatur, fornicatio præsumitur. Si quis stricto cense, & sanguine consperso exeat de domo, vnica n ianuam habente, in qua sit occisus, tanquam homicida condemnari potest. Nisi aliqua defensione delictum minuat, quia pœna extraordinaria puniri poterit, exceptis atrocissimis, quæ pœna ordinaria debent puniri.

d Omnia indicia, cuiuscunque generis sint.

a *Paris. de syndic. c. 6. nu. 1.* b *Gloss. in c. si quis vxorem 32. q. 1. c. ex litteris de præsumpt. vbi DD.*
c *Bart. l. fur. est manifestus ff. de furtis. Bolognin. in l. luan: cuncti. c. de probation. Farin. q. 52. nu. 54.*
d *Clar. q. 22. Farin. q. 37. Marsil. in pract. 9. diligenter.*

ſint, nulla reputantur, niſi quodlibet ipſorum, per duos ſaltem teſtes conteſtes integros probata ſint.

a Licèt Iudici indicia inter ſe copulare, quia indicia ad inuicem ſe iuuant. Vnde licèt vnum indicium leue ad torturam non ſufficiat, iunctum cum alio ſufficit; vt dictum vulnerati, & conſuetudo delinquendi in eodem genere, faciunt vnum indicium ad torturam.

b Item ex dictis alia indicia elicere; illaque leuia, vel grauia declarare, prout loci, perſonæ, gradus, conditionis, ætatis, & aliarum moralium circumſtantiarum ratio ſuaſerit. Non tamen ad libitum, ſed iuris arbitrio conſentanea.

Sint prætereà indicia in ſua claſſe luce meridiana clariora, certa, non dubia; non æquiuoca, concludentia, & delictum inferentia, ita vt ſola rei confeſſio deeſſe videatur. Secùs acta erunt nulla, & Iudex ad famæ reſtitutionem, & ad omnia damna tenebitur.

Fa-

a *Inciſ. tract. 8. de indicijs. c. 6 nu. 6. Bertus in praxi tit. 11. c. 6. Ambroſ. l. 4. c. 1 nu. 20.* b *Panorm. in c. cum in contempl. de regul. iuris. Bart. in l. c. fin. ff. de quæſtion.*

Fama , Infamia , Clamorosa Insinuatio .

SPecialem his titulum destinamus , quia de eis inter indicia accuratior ratio haberi debet .

a Fama est communis opinio voce manifesta , ex suspicione proueniens , si circa malum , est Infamia ; quæ si ad aures Superioris sæpiùs deferatur , dicitur Clamorosa insinuatio .

Hæc fama , seu infamia , quæ viam inquisitioni pandit , nulla est , si à viris probis , honestis , non maleuolis ortum non habet .

Indè in principio processus constare debet saltem per duos testes côtestes, quòd aliquis sit infamatus de delicto , ijque cum iuramento testari debent, se id audiuisse communiter in Conuentu ; & expresè interrogari , à quibus audierint , quos si non nominent, nulla est famæ probatio .

b Duabus probationibus oppositis de fama , bona malæ præualet , sicuti etiam , si per triennium honestè vixisse probauerit, malam famam in contrarium extinguet .

Cla-

a *Bart.l.de minor.ff.de quæstion. c.qualiter, & quando de accusat.Clarus q.6. & alij DD.communiter.*

b *Boss.in pract. tit.de faciend.defens.n.8. Clar.q.5.*

a Clamorosa insinuatio non est necessaria, nisi quando procedendum est contra Prælatum, Conuentum, a & grauissimam aliquam personam. Contra alios sola infamia sufficit.

Non erit legitimus processus, nisi in illius initio probata sit fama non solum delicti, sed etiam delinquentis, eo casu, quo specialiter contra aliquem inquiratur, nisi reus, vt alibi dictum est, id sciens, de nullitate non exceperit.

Testes deponentes de fama, tenentur dicere, de causa scientiæ famæ, saltem grossiori modo declarantes, quid sit fama. Aliàs depositio non subsistit.

Testes.

QVoniam b munus testium publicum est, & ex ipsorum depositionibus totum iudicij robur dependet, vnde iudiciorum, & probationum fortitudo dimanat, ideò de testibus subiungendum est.

A te-

a *Ghisler. de Iudic. regul. e. 16. Farin. q. 9. n. 1. DD in c qualiter, & quando extr. de accus. A retin. pract c. 16. c. quoniam contra extr. de prob. Mascard. in l. de Min. §. penult. n. 104. Zambell. in reg. crimin. c. 4. n. 15.* b *Gloss. in rubrica extr. de test. & in l. si quando. Barth. C. de testib. l. 3. ff. eodem.*

a A testimonio ferendo contra reum excluduntur omnes, qui accusare non possunt, nisi criminis immanitas, difficilisque probatio aliud suadeant; in quibus etiam casibus exceptis testificari non possunt ij, qui iure naturali, vel diuino à testificando excluduntur; vt sunt Hæretici, Apostatæ, In fide suspecti, Publici criminosi, Falsi testes, Conspiratores, Calumniatores, Infames, Inimici etiam non capitales, etiam reconciliati, Inimicorum consanguinei vsque ad quartum gradum, Eorumdem nimium Familiares, Fautores, Procuratores, Aduocati, Accusatores, Furiosi, suspecti, id est, qui omni exceptione maiores non sunt, Excommunicati, nisi priùs absoluantur. Ad defensam autem admitti possunt testes inhabiles; quorum probationes Iudicis arbitrio remittuntur.

Testis falsus est, qui iuratus veritatem negat, vel occultat, vel essentialia tacet; qui in alium sensum dicta interpretatur, qui depositiones mutilat, qui dubium pro certo affirmat. Qui si in vno essentiali, vel in facto principali falsus deprehendatur, in omni-

a *Clar. §. fin. q. 6. & 24. v. sciendum, & q. 24. v. item sciat. speculat. 3. p. tit. de inquisit. §. 1. n 27. Farin. q. 62. num. 90. c. l. 1. §. praterea ff. de sicarijs. c semel malus de reg. iur. in 6. Farin. q. 57. num. 159.*

nibus, vt falsus habendus est: secùs, si in extrinsecis; falsus autem conuinci poterit, vel ex suis dictis, suaque depositione, vel ex alijs testibus. a Quòd si vnus ex duobus affirmaret, alter autem negaret, neutri credendum erit, neuter de factò condemnari poterit; falsum verò deponens ad defensam, pœna extraordinaria puniri debet.

b Testis varius est, qui in eodem iudicio circa factum principale,& substantialia contraria deponit, & variationis causam non adfert. Huius testimonium nullum declaratum est, si contraria in diuersis indicijs deposuerit, etiam, vt falsus, & periurus puniendus est. Si in secundo examine reuocauit primum, secundo standum erit, dummodò id ante triduum fecerit, vt subornationi aditus præcludatur. Si dicta varia concordari possunt, à Iudice concordentur. Si in primo dicat, Credo: in secundo assertiuè deponat, secundum præualet. Si in primo dicat, se nihil scire, in secundo de facto deponat, non audiatur. Si extra iudicium nega-

a *Clar.q.53. Farin.q.57. Arg. c. cum Eccles. de caus. process. Alex. cons 70* b *Couar. variar. l.2.c. 13.num.8. Clar.q.53. Alexand. de præsump. reg. 2. præsump. 29. Cæsar de Graffi decis. 21. Gloss. de tutela. C. in integrum restit. Clar. sup. Clar. supr. Far. q. 66. n. 329.*

negauit, in iudicio affirmat, credendum est secundo, nisi in primo cum iuramento negasset, quia tunc, vt periurus, puniri debet, tamquam positus inter duo iuramenta contraria. Reuocanti a extra iudiciũ, etiamsi in mortis articulo, quod in iudicio cum iuramento deposuerat, non creditur, sed iuratæ depositioni statur, nisi in articulo mortis etiam cum iuramento dictum retractauerit. Quia non est præsumendum velle Religiosũ cum tali periurio ex hac vita discedere. Vniversaliter testi vario non creditur, nisi variationis maculam in tormentis absterserit.

Testes in essentialibus discordantes, si adducti pro reo pares fuerint adductis contra reum b, illi præualent. Si alios numero, vel dignitate excesserint, ijs credatur, nisi pij, prudentisque Iudicis præsumptio aliud suadeat. Excedentibus his numero, illis dignitate dignioribus credendum est.

c Vacillans in dicto testis est, qui dictum reuocat, vel reuocatum affirmat, dicendo,

a *Boss. tit de opposit. contra testes n. 3. Barth. in l. si quis graui. ff. ad Syllan. Clar. q. 25. Farin. sup.*

b *Stat. Salmant. c. 10. Ab. c. bona de elect. c. cum p. de accus. Arg. c. cum sunt. de reg. iur. in 6. Grass. decis. 69 n. 4. Farin. q. 65. c. in nostr. de testib.*

c *c. si testes 4. q. 2. c. cum Ecclesia. de causa poss. Far. q. 66. n. 48. Foller. v. test. diligenter. c. 8. nu. 47.*

ita est, imò ita; ibi erant, sed non ibi; hinc eos transeuntes vidi, imò illinc; huius depositio nulla est; nisi tortura firmitatem vacillationi contulerit. Semel autem reuocans dictum in examine, vel seipsum declarans, vacillare non perhibetur.

a Testis, qui in dubio deponit, per forsan, mihi videtur, non bene recordor, &c. nihil probat: si enim à dicto obscuritas per Iudicis prudentiam tolli non potest, omninò excludatur crimen.

b Deponens de credulitate proxima sensui & actui, vt oscula, tactus, &c. respectu fornicationis, probat: secús, si de remota, vt si diceret, credo adulteratum, quia vidi loquentem cum muliere. c Absolutè loquendo, deponens de credulitate, non probat.

d Nec probant testes singulares super diuersis delicti cricũ stantijs deponẽtes, vt vnus deponit de vno loco, alius de alio: vnus de vno tempore, alter de altero: vnus de vno habitu, colore, &c. alius de alio, &c. Si enim fa-

a *Far. quaest. 68. num. 1. Gloss. in c. si testes 4. q. 3. c. qui Episc. d. 23.* b *Argum. cap. praeterea de test. l. si vicin. C. de nuptijs. Far. q. 68. & alij commun.* c *c. relatum. 5. q. 2. l. testium C. de test. Caesar de Graff. dec 76.* d *c. licet de probat. & commun. DD. Salmant. c. 10.*

factum a sit iterabile, testes erunt singulares: si inreiterabile, erunt suspecti de falso. Nisi in his circumstantijs delicti essentia consistat, vt si inquiratur de obligatione ieiunij die veneris. Tunc enim erit falsitas in sinlaritate. Si testes sint singulares, quoad diuersas circunstantias ad idem delictum tendentes, vt si vnus vidit Fratrem cum gladio sanguineo exire de Cella, alius vidit cum eodem currere, alius vidit, &c. tunc non sunt singulares. b Item si multi singulariter eundem actum viderunt successiuè, vt per foramen portæ, vnus post vnum viderunt cubantem cum muliere, non dicuntur singulares, sed plenè probant. c Cæterum testes singulares non probant, nisi ad inquirendum, & faciunt indicium ad torturam, ad semiplenam probationem, si super facto deponunt, non super indicio.

d Testes inhabiles ex pluribus adiuuari possunt, vt dictum socij criminis, vel vulnerati, sollicitati, corrupti, quod regulariter facit indicium ad solam inquisitionem,

 non

a *Dan. 13.* b *Innoc. & Io. Andreas in c. qualiter, & quando, el. 2. de accus.* *Armil. Syluestr. vt testis q. 3.* c *Far. q. 62, n. 80. & 324. c. veniens, c. cum de nobis. de testib.* *Abb. in c. bonæ. mem. I. de elect, c. licet de testib.* d *Boss. dec. 319. Clar. q. 21. Farin. q. 43.*

non ad examinandum reum, vel torquendum a (nisi in delictis exceptis, & quæ per solos criminis b socios probari possunt, quia tunc iuratum; & per torturam purgatum, facit semiplenam probationem: c & si fuerit adiuuatum, per aliud dictum alterius socij criminis, faciet integram probationem) si habuerit adminiculum alterius indicij, sat erit ad constituendum reum, etiam in rigoroso examine: & plenè probabit si alterius integri testis fuerit testimonio roboratum.

d Testis omni exceptione maior, id est, cui nihil potest opponi; e quique talis in dubio præsumitur, nisi aliud opponatur, facit semiplenam probationem, & legitimum f indicium ad torturam.

g Testes contestes, id est, in omnibus concordantes, de loco, tempore, facto, circumstantijs, & si non in omnibus accidentalibus (nè conspiratio videatur) plenè pro-

a *Gomez.c.12.nu.16. Cin.in.l.vlt.C.de accusat. Panar.in c.1.de contest. Far.q.6.n.8.* b *Far.q.62.* c *Bald. in l.si quis in argentarijs. §. fin. de edend. & alij.* d *l.admonen.de iuretur.vbi Baldus.* e *Curtius cons.56 Innoc.c.dudum.2. de elect. vbi Abb. Felin.c.fin.n.15.de præsumpt.* f *Roman.con.451. Farin.q.37.n.54. Clar.sup.* g *c. quod verò.2.q.5.c.in omni negocio. de test.c. cum esses.c.relatum eodem. Argum.deuter.17. & 18. Matthæus 81. Timot.5.*

probant, conuincunt, & condemnant.

a Testis, vt probet, iurare debet, aliàs non iuratus non facit fidem. b Debet citari, vel à Superiore vocari, quia vltroneus admitti non debet.

c Examen testium integrum, & cum ijsdem verbis etiã barbaris à Notario, vel scriba excipi, & describi debet, ne dicta testium diuidantur; nihil addendo, vel minuendo: secùs faciens Scriba pœna falsarii puniendus erit.

d Interrogatoria suggestiua, quibus in interrogatione testi responsiones suggeruntur, omninò sub pœna nullitatis processus vitanda sunt. Illa etiam, quæ incipiunt Ad opportunam Visitatoris interrogationem, opportunè interrogatus, &c. & sine alia interrogatione subiungitur responsio, etiam fugienda sunt; nisi quando ex contextu sermonis, sola dicti superioris declaratio requiratur.

Caueant sub interminatione diuinæ vindictæ Iudices, ne receptis pro fisco fauorabilibus, relinquant vel interrogationes opportunas, vel dicta à testibus in fauorem reo-

a *c. tuis. c. nu. per de testib. l. iurand. C. eod.* b *L. presb. C. de Episc. & cler.* c *c. 1. extra. de crim. falsi. Clar. q. 23. & alo passim.* e *Chart. de execut. sent. c. bannit. n. 76. Zambell. in praxi. c. 10. n. 8.*

reorum: omnia enim describi, & interrogari debent, quatenùs cognita veritate, & reis pœna, & innocentibus liberatio concedatur.

a Testem proteruum, nolentem veritatem fateri, vel irreuerentem per præcepta, censuras, carceres, cogat Iudex ad interrogata iuridicè respondere.

Testis mutus, surdus, peregrinæ linguæ, interrogatur per scripturam, per nutus, per interpretes singulares, si aderint, sin minùs per deuotos, ac peritos sæculares.

In principio examinis testium notanda sunt, Nomen, Patria, ætas, Religionis tempus, gradus, status. Item si ex officio assumitur, si à parte est exhibitus, si super tota causa examinatur, si super aliquo articulo, verbi gratia primo, secundo, tertio,&c.

b Si opus sit alios Clericos, siue Religiosos, vel sæculares examinare, id non fiat sine expressa suorum Superiorum licentia respectiuè, quibus etiam ex consensu Superiorum prædictorum, initio examinis, iuramentum exhiberi debet, aliàs nihil probant. Excipiuntur c autem hic grauissimæ personæ sæcu-

a *Foller. fol.* 121. *l. Igneus ff. ad Syllan. Farin. q.* 61. *oppos.* 11. *n.* 50. *c. peruenit.* 2. *de testib.* b *Incis. tract.* 7. *de testib. c.* 6. c *Bert. in praxi tit.* 21. *c.* 4. *num.* 7.

sæcularium omni exceptione maiores, quorum depositionibus, etiam non iuratis, standum esse rationabile est.

a Quod sub sigillo secreti, aut consilij, aut auxilij poscendi gratia quis nouerit; neque denunciare, neque in iudicio tanquam testis aperire, nisi aliunde sciuerit, valet, nè in damnum publicum secreti commissio cedat. Nisi in Reipublicæ, vel alterius graue præiudicium tale secretum vergeret, quod deinde reparari non posset.

b Testi, qui causam scientiæ sui dicti, siue ex se, siue interrogatus non reddit, nullo modo fides adhibenda est, in hoc enim tota vis testimonij consistit.

c Nominati à testibus examinandi sunt, si commodè fieri possit. Sin autem notetur in processu causa, quare examinati non sint.

d Pater, frater, nepos, & consanguinei vsque ad quartum gradum examinari non possunt contra filium, fratrem, Auunculum: nisi delictum esset enorme, & sine istorum

a *Cor dub. l. 1. q. 43, dub. 2. Nauarrus in Manual. c 25. num. 46. Less. de iust. & iure. l. 2. c. 30. dub. 6. Incisa tract. 7. c. 8. Petrus Nau. l. 2. c. 4. num. 222.*

b *Baldus in l. solam c. de testib. Ambros. l. 1. c. 2. l. te- l. testium, ff. de testib.* c *Menoch. cons. 98. n. 5. & 6.*

d *Foller. v. capiatur informatio. nu. 18. c. peruenit. 2. extra de testib. vbi DD.*

testimonio probari non posset. Quidquid sit, nunquam pater contra filium examinari cogatur, nisi de expresso consensu Reuerendissimi Patris Generalis, aut eius locumtenentis.

Depositiones testium, eis priùs lectæ, subscribantur, vel signo † si scribere nesciuerint, notentur ab ipsis testibus, additis subscriptionibus Iudicis, & Scribæ, qui in principio describat etiam locum, in quo examen instruitur. Si autem ipsi testes aliquid addi, vel minui, vel declarari iusserint, antequam subscribatur depositio, ex integro apponendum erit per extensum singula adnotando, iuxta formam inferiùs tradendam.

Ordinem, & peritiam in examinando testes Iudex omninò ostendat, non animum captiosum & fallacem, sed ad veritatem funditus eruendam accommodatum. Incipiat ab vniuersalioribus, & leuioribus, & non statim ad immediata deueniat. Poterit vti ijs circumstantijs, quibus vtuntur Confessarij, nimirum a Quis, Cui, Cur, Quomodo, Quando, Quibus auxilijs, &c.

b Procuret, vt probationes luce meridiana clariores appareant, quales in criminalibus requiruntur.

Ante examen moneat testem de obliga-
tione,

a *Bertus.* b *L. sciant cuncti c. de probat.*

tione, quam habet ad dicendam veritatem, & qualis Deo, Iustitiæ, Iudici, Proximo iniuria irrogatur, dum veritas tacetur, mendacium in Iudicio profertur.

Tortura.

EXamen ingreditur tanquam instrumentum subsidiarium ad eruendam veritatem. Eius nomine intelligitur omne corporis afflictiuum, vt carcer, funis, taxilli, sibili, ignis. Et quoniam hæc tormenta testibus, & reo aliquando sunt communia, respiciuntq; propalationem veritatis ex ore ipsorum, ideò huc totam hanc tormentorum materiam coaceruamus.

a Tormentum funis nō datur nec testibus, nec reis, nisi in atrocissimis, & grauissimis delictis, superius adnotatis, prudentis Iudicis arbitrio, & de consilio Patrum.

b Tempus huius tormenti spatium vnius horæ non debet excedere; & si iuxta delicti atrocitatem torturam replicari opus fuerit, ea vltra tres vices, ad summum, replicari non potest. Ita tamen, vt prima vice quadrantem horæ contingat: secunda medietatem; tertia integram horam. Et si preterea sce-

leris

a *Vallisol.c.7.* b *Schol. ad Ambros.l.4.c.3.num.3. Cuman.in praxi syndic.c.21.n.23.*

criminis, vltronei, vel spontanei &c. isti abluunt maculam inhabilitatis vi tormentorum.

a Secunda, testes varii in substantialibus. Negantes in iudicio, quod extra dixerunt. Qui interfuerunt delicto, & negant. Qui veritatem ex malitia nolunt confiteri. Qui de mendacio sunt conuicti. Qui vacillant in suis dictis. Qui iuridicè interrogati respondere nolunt, aut Iudicem irrident.

Causæ verò, pro quibus reus torqueri potest, sunt.

b Prima, dictum vnius saltem testis, omni exceptione maioris, qui de facto principali deponat; quæ appellatur semiplena probatio.

c Secunda, omnia indicia grauia plene probata; quodlibet perfectum in suo genere.

Tertia, duo, vel plura indicia leuia insimul copulata, sese inuicem adiuuantia.

d Quarta, si reus in tormentis confessus, extra tormenta negauerit, iterum torturæ subiici poterit, vsque ad tres vices.

Quin-

b *DD. communit.* b *Gloss. in l. 3. C. ad l. Iuliam Maiest.* c *L. ex libertis ff. de quæstion. Clar. l. 5. q. 21. q. 25. a 6. incisa tract. 9. c. 20. Art. 1. c. 7. Bouer. p. 2. c. 36.* d *Chart. l. 4. c. 1. n. 136. Communis opinio apud Zambell. c. 16. n. 12. Clar. q. 21. n. 19.*

Quinta, dictum vnius testis non integri de visu, adminiculatum fama, vel alio indicio leui.

Sexta, vnum indicium probabile, licèt non certum, vt si inueniretur occisus, cum quo aliquis anteà rixatus esset.

Septima extraiudicialis confessio, negata postea in iudicio, si sit probata per duos testes contestes.

Tortura non infligitur reo, nisi priùs constet de corpore delicti.

Nec in causa, vbi si condemnandus veniret, grauiorem tortura pœnam non reciperet.

a Cõuictus non debet torqueri, cúm possit per depositiones testium condemnari, & nulli vnquam tormenta applicanda sunt, cum aliunde veritas haberi possit; aliàs incurrantur pœnæ contra malè torquentes superiùs fulminatæ. Nisi ex probationibus aliquid resultaret, quod per confessionem rei apparere deberet. b Et in hoc casu torquẽdus est, cũ expressa clausula, sine præiudicio probatorum, & de quibus est conuictus.

Cúm opus fuerit funis adhibere tormentum, id non debet fieri, nisi peritus assistat, qui

a *Marsil. l. 1. ff. de quæstion. Dadacus q. 23. Clar. q. 64. Nau. c. 18. n. 19.* b *Abb. in Rubr. c. de quæst. n. 9.*

ita eſt, imò ita; ibi erant, ſed non ibi; hinc eos tranſeuntes vidi, imò illinc; huius depoſitio nulla eſt; niſi tortura firmitatem vacillationi contulerit. Semel autem reuocans dictum in examine, vel ſeipſum declarans, vacillare non perhibetur.

a Teſtis, qui in dubio deponit, per forſan, mihi videtur, non bene recordor, &c. nihil probat: ſi enim à dicto obſcuritas per Iudicis prudentiam tolli non poteſt, omninò excludatur crimen.

b Deponens de credulitate proxima ſenſui & actui, vt oſcula, tactus, &c. reſpectu fornicationis, probat: ſecùs, ſi de remota, vt ſi diceret, credo adulteratum, quia vidi loquentem cum muliere. c Abſolutè loquendo, deponens de credulitate, non probat.

d Nec probant teſtes ſingulares ſuper diverſis delicti circũſtantijs deponẽtes, vt vnus deponit de vno loco, alius de alio: vnus de vno tempore, alter de altero: vnus de vno habitu, colore, &c. alius de alio, &c. Si enim fa-

a *Far. quæſt. 68. num. 1. Gloſſ. in c. ſi teſtes 4. q. 3. c. qui Epiſc. d. 23.* b *Argum. cap. præterea de teſt. l. ſi vicin. C. de nuptijs. Far. q. 68. & alij commun.* c *c. relatum. 5. q. 2. l. teſtium C. de teſt. Cæſar de Graſſ. dec 76.* d *c. licet de probat. & commun. DD. Salmant. c. 10.*

factum a sit iterabile, testes erunt singulares: si inreiterabile, erunt suspecti de falso. Nisi in his circumstantijs delicti essentia consistat, vt si inquiratur de obligatione ieiunij die veneris. Tunc enim erit falsitas in sindaritate. Si testes sint singulares, quoad diuersas circunstantias ad idem delictum tendentes, vt si vnus vidit Fratrem cum gladio sanguineo exire de Cella, alius vidit cum eodem currere, alius vidit, &c. tunc non sunt singulares. b Item si multi singulariter eundem actum viderunt successiuè, vt per foramen portæ, vnus post vnum viderunt cubantem cum muliere, non dicuntur singulares, sed plenè probant. c Cæterum testes singulares non probant, nisi ad inquirendum, & faciunt indicium ad torturam, ad semiplenam probationem, si super facto deponunt, non super indicio.

d Testes inhabiles ex pluribus adiuuari possunt, vt dictum socij criminis, vel vulnerati, sollicitati, corrupti, quod regulariter facit indicium ad solam inquisitionem,

a *Dan. 13.* b *Innoc. & Io. Andreas in c. qualiter, & quando, el. 2. de accus. Armil. Syluest. vt testis q. 3.* c *Far. q. 62. n. 80. & 324. c. veniens, c. cum de nobis. de testib. Abb. in c. bon. æ. mem. 1. de elect, c. licet de testib.* d *Boss. dec. 319. Clar. q. 21. Farin. q. 43.*

non ad examinandum reum, vel torquendum a (nisi in delictis exceptis, & quæ per solos criminis b socios probari possunt, quia tunc iuratum; & per torturam purgatum, facit semiplenam probationem: c & si fuerit adiuuatum, per aliud dictum alterius socij criminis, faciet integram probationem) si habuerit adminiculum alterius indicij, sat erit ad constituendum reum, etiam in rigoroso examine: & plenè probabit si alterius integri testis fuerit testimonio roboratum.

d Testis omni exceptione maior, id est, cui nihil potest opponi; e quique talis in dubio præsumitur, nisi aliud opponatur, facit semiplenam probationem, & legitimum f indicium ad torturam.

g Testes contestes; id est, in omnibus concordantes, de loco, tempore, facto, circumstantijs, & si non in omnibus accidentalibus (nè conspiratio videatur) plenè pro-

a *Gomez.c.12.nu.16. Cin.in.l.vlt.C.de accusat. Panar.in c.1.de contest. Far.q.6.n.8.* b *Far.q.62.* c *Bald. in l.si quis in argentarijs. §. fin. de edend. & alij.* d *l.admonen.de iuretur.vbi Baldus.* e *Curtius cons.56 Innoc.c.dudum.2. de elect. vbi Abb. Felin.c.fin.n.15.de præsumpt.* f *Roman.con.451. Farin.q.37.n.54. Clar.sup.* g *c. quod verò.2.q.5.c.in omni negocio. de test.c. cum esses.c.relatum eodem. Argum.deuter.17. & 18. Matthæus 81. Timot.5.*

probant, conuincunt, & condemnant.

a Testis, vt probet, iurare debet, aliàs non iuratus non facit fidem. b Debet citari, vel à Superiore vocari, quia vltroneus admitti non debet.

c Examen testium integrum, & cum ijsdem verbis etiã barbaris à Notario, vel scriba excipi, & describi debet, ne dicta testium diuidantur; nihil addendo, vel minuendo: secùs faciens Scriba pœna falsarii puniendus erit,

d Interrogatoria suggestiua, quibus in interrogatione testi responsiones suggeruntur, omninò sub pœna nullitatis processus vitanda sunt. Illa etiam, quæ incipiunt Ad opportunam Visitatoris interrogationem, opportunè interrogatus, &c. & sine alia interrogatione subiungitur responsio, etiam fugienda sunt; nisi quando ex contextu sermonis, sola dicti superioris declaratio requiratur.

Caueant sub interminatione diuinæ vindictæ Iudices, ne receptis pro fisco fauorabilibus, relinquant vel interrogationes opportunas, vel dicta à testibus in fauorem

a *c. tuis. c. nu. per de testib. l. iurand. C. eod.* b *L. presb. C. de Episc. & cler.* c *c. 1. extra. de crim. falsi. Clar. q. 23. & alo passim.* e *Chart. de execut. sent. c. bannit. n. 76. Zambell. in praxi. c. 10. n. 8.*

reorum: omnia enim describi, & interrogari debent, quatenùs cognita veritate, & reis pœna, & innocentibus liberatio concedatur.

a Testem proteruum, nolentem veritatem fateri, vel irreuerentem per præcepta, censuras, carceres, cogat Iudex ad interrogata iuridicè respondere.

Testis mutus, surdus, peregrinæ linguæ, interrogatur per scripturam, per nutus, per interpretes singulares, si aderint, sin minùs per deuotos, ac peritos sæculares.

In principio examinis testium notanda sunt, Nomen, Patria, ætas, Religionis tempus, gradus, status. Item si ex officio assumitur, si à parte est exhibitus, si super tota causa examinatur, si super aliquo articulo, verbi gratia primo, secundo, tertio,&c.

b Si opus sit alios Clericos, siue Religiosos, vel sæculares examinare, id non fiat sine expressa suorum Superiorum licentia respectiuè, quibus etiam ex consensu Superiorum prædictorum, initio examinis, iuramentum exhiberi debet, aliàs nihil probant. Excipiuntur c autem hic grauissimæ personæ sæcu-

a *Foller. fol.* 121. *l. Igneus ff. ad Syllan. Farin. q.* 61. *oppos.* 11. *n.* 50. *c. peruenit.* 2. *de testib.* b *Incis. tract.* 7. *de testib. c.* 6. c *Bert. in praxi. tit.* 21. *c.* 4. *num.* 7.

ſæcularium omni exceptione maiores, quorum depoſitionibus, etiam non iuratis, ſtandum eſſe rationabile eſt.

a Quod ſub ſigillo ſecreti, aut conſilij, aut auxilij poſcendi gratia quis nouerit, neque denunciare, neque in iudicio tanquam teſtis aperire, niſi aliunde ſciuerit, valet, nè in damnum publicum ſecreti commiſſio cedat. Niſi in Reipublicæ, vel alterius graue præiudicium tale ſecretum vergeret, quod deinde reparari non poſſet.

b Teſti, qui cauſam ſcientiæ ſui dicti, ſiue ex ſe, ſiue interrogatus non reddit, nullo modo fides adhibenda eſt, in hoc enim tota vis teſtimonij conſiſtit.

c Nominati à teſtibus examinandi ſunt, ſi commodè fieri poſſit. Sin autem notetur in proceſſu cauſa, quare examinati non ſint.

d Pater, frater, nepos, & conſanguinei vſque ad quartum gradum examinari non poſſunt contra filium, fratrem, Auunculum: niſi delictum eſſet enorme, & ſine iſtorum

a *Cor dub. l. 1. q. 43. dub. 2. Nauarrus in Manual. c 25. num. 46. Leſſ. de iuſt. & iure. l. 2. c. 30. dub. 6. Inciſa tract. 7. c. 8. Petrus Nau. l. 2. c. 4. num. 222.*

b *Baldus in l. ſolam c. de teſtib. Ambroſ. l. 1. c. 2. l. te- l. teſtium, ff. de teſtib.* c *Menoch. conſ. 98. n. 5. & 6.*

d *Foller. v. capiatur informatio. nu. 18. c. peruenit. 2. extra de teſtib. vbi DD.*

testimonio probari non posset. Quidquid sit, nunquam pater contra filium examinari cogatur, nisi de expresso consensu Reuerendissimi Patris Generalis, aut eius locumtenentis.

Depositiones testium, eis priùs lectæ, subscribantur, vel signo † si scribere nesciuerint, notentur ab ipsis testibus, additis subscriptionibus Iudicis, & Scribæ, qui in principio describat etiam locum, in quo examen instruitur. Si autem ipsi testes aliquid addi, vel minui, vel declarari iusserint, antequam subscribatur depositio, ex integro apponendum erit per extensum singula adnotando, iuxta formam inferiùs tradendam.

Ordinem, & peritiam in examinando testes Iudex omninò ostendat, non animum captiosum & fallacem, sed ad veritatem funditus eruendam accommodatum. Incipiat ab vniuersalioribus, & leuioribus, & non statim ad immediata deueniat. Poterit vti ijs circumstantijs, quibus vtuntur Confessarij, nimirum a Quis, Cui, Cur, Quomodo, Quando, Quibus auxilijs, &c.

b Procuret, vt probationes luce meridiana clariores appareant, quales in criminalibus requiruntur.

Antè examen moneat testem de obligatione,

a *Bertus.* b *L. sciant cuncti. c. de probat.*

tione, quam habet ad dicendam veritatem, & qualis Deo, Iustitiæ, Iudici, Proximo iniuria irrogatur, dum veritas tacetur, mendacium in Iudicio profertur.

Tortura.

EXamen ingreditur tanquam instrumentum subsidiarium ad eruendam veritatem. Eius nomine intelligitur omne corporis afflictiuum, vt carcer, funis, taxilli, sibili, ignis. Et quoniam hæc tormenta testibus, & reo aliquando sunt communia, respiciuntq; propalationem veritatis ex ore ipsorum, ideò huc totam hanc tormentorum materiam coaceruamus.

aTormentum funis nõ datur nec testibus, nec reis, nisi in atrocissimis, & grauissimis delictis, superius adnotatis, prudentis Iudicis arbitrio, & de consilio Patrum.

b Tempus huius tormenti spatium vnius horæ non debet excedere; & si iuxta delicti atrocitatem torturam replicari opus fuerit, ea vltra tres vices, ad summum, replicari non potest. Ita tamen, vt prima vice quadrantem horæ contingat: secunda medietatem; tertia integram horam. Et si preterea sceleris

a *Vallisol. c. 7.* b *Schol. ad Ambros. l. 4. c. 3. num. 3. Cuman. in praxi syndic. c. 21. n. 23.*

leris a immanitas exigat funem quassari debere, id semel, bis, aut ad summum ter pro qualibet vice, leuiter tamen, fieri posse conceditur.

b In grauioribus delictis, Arctatione, flagellis, ieiuniis, taxillis, vel sibilis Iudices vti permittuntur. Ita ut de mendacio, vel de crimine suspecti, nudi cum solis femoralibus, manibus ligati, per tria interualla, flagellis, Superioris arbitrio dirè torqueri possint, ac pane, & aqua macerari; idque bis, vel ter replicari, prout ratio suaserit.

c Arctatus nesciat arctationis tempus, in quo ter in hebdomada in pane, & aqua ieiunare debet, & sibi disciplinæ flagella in publico Refectorio infligere vnius Miserere mei &c. spatio.

d Sibili, & taxilli ad tempus duorum Miserere, vel trium Pater noster vix extenduntur.

e Ob detestationem autem nefandi criminis reus igne torquendus est, ad cuius conspectum cogatur tenere pedes lardo inunctos, breuissimo tamen tempore, nè reddatur ad ambulandum inhabilis; idque extendi poterit ad duorum Miserere spatium inter-

a *Leo Zambell. c.16.nu.11.ex Chart.l.4.c.1.n.131.*
b *Vallisol.c.7.* c *Ibid.* d *Zambell.ibid.nu.19.&20.* e *Vallisol.ibid.*

terposita interdum a (ne pedes vrantur) tabula lignea, quæ ignis ardorem attemperet.

Torqueri nullus potest, nisi ex consilio, & assensu diffinitorii Prouinciæ, vel si fuerit Commissarius à Reuerendissimo destinatus, cum consilio, & assensu vel eiusdem diffinitorii, vel (si ratio id suadeat) aliquorum proborum, & peritorum Patrum: qui secùs fecerit, officio priuandus, vel Generalis arbitrio puniendus venit.

a Sine causa legitima, & legitimè in actis probata, nec testis, nec reus tormentis subijciatur, sub pœna excommunicationis latæ in Canone: Si quis suadente diabolo, in Iudicem temerè procedentem, qui etiam officio destituendus, & ad id perpetuò inhabilis declarandus omninò erit, reseruata Patri Generali facultate eundem vlteriùs puniendi, iuxta temeritatis excessum, & depositio facta in tormentis nulla est eo ipso.

Causæ autem torquendi testes, sunt.

b Prima, si sint inhabiles ad testificandum, puta inafames, viles personæ, socii

cri-

a *Zambell. sup.* b *Marsil. in l. quæstion. modum ff. de quæst. Boss. de tortur. n. 31. Clarus q. 64. Alex. cons. 65. L. penult. ff. de quæst. Less. de iust. & iur. l. 2. c. 29. dub. 17.* b B *ff. de tort. test. n. 9. Clar. q. 25. Rodrig. tom. 2. q. 12. art 3. Bert. tit. 11. c. 4. Incis. tract. 7. c. 18.*

criminis, vltronei, vel spontanei &c. isti abluunt maculam inhabilitatis vi tormentorum.

a Secunda, testes varii in substantialibus. Negantes in iudicio, quod extra dixerunt. Qui interfuerunt delicto, & negant. Qui veritatem ex malitia nolunt confiteri. Qui de mendacio sunt conuicti. Qui vacillant in suis dictis. Qui iuridicè interrogati respondere nolunt, aut Iudicem irrident.

Causæ verò, pro quibus reus torqueri potest, sunt.

b Prima, dictum vnius saltem testis, omni exceptione maioris, qui de facto principali deponat; quæ appellatur semiplena probatio.

c Secunda, omnia indicia grauia plenè probata; quodlibet perfectum in suo genere.

Tertia, duo, vel plura indicia leuia insimul copulata, sese inuicem adiuuantia.

d Quarta, si reus in tormentis confessus, extra tormenta negauerit, iterum torturæ subiici poterit, vsque ad tres vices.

Quin-

b *DD.communit.* b *Gloss. in l.3.C.ad l.Iuliam Maiest.* c *L.ex libertis ff.de quæstion. Clar.l.5.q.21.q.25.a 6. incisa tract.9.c.20. Art.c.7. Bouer.p.2.c.36.* d *Chart.l.4.c.1.n.136. Communis opinio apud Zambell, c.16.n.12. Clar.q.21.n.19.*

Quinta, dictum vnius testis non integri de visu, adminiculatum fama, vel alio indicio leui.

Sexta, vnum indicium probabile, licèt non certum, vt si inueniretur occisus, cum quo aliquis anteà rixatus esset.

Septima extraiudicialis confessio, negata postea in iudicio, si sit probata per duos testes contestes.

Tortura non infligitur reo, nisi priùs constet de corpore delicti.

Nec in causa, vbi si condemnandus veniret, grauiorem tortura pœnam non reciperet.

a Cõuictus non debet torqueri, cúm possit per depositiones testium condemnari, & nulli vnquam tormenta applicanda sunt, cum aliunde veritas haberi possit; aliàs incurrantur pœnæ contra malè torquentes superiùs fulminatæ. Nisi ex probationibus aliquid resultaret, quod per confessionem rei apparere deberet. b Et in hoc casu torquẽdus est, cũ expressa clausula, sine præiudicio probatorum, & de quibus est conuictus.

Cúm opus fuerit funis adhibere tormentum, id non debet fieri, nisi peritus assistat, qui

a *Marsil. l. 1. ff. de quæstion.* *Dadacus q. 23.* *Clar. q. 64.* *Nau. c. 18. n. 19.* b *Abb. in Rubr. c. de quæst. n. 9.*

qui liget, & deposito brachia laxata componat; vt vel sic charitati, & iustitiæ consulatur. a Quod obseruandum est etiam de assistentia, & iudicio Medici, casu quo tortus, vel torquēdus infirmitates, vel animi deliquia allegaret, vel ante appensionem, vel in fune suspensus. Si enim reus in tormentis moriretur ex negligentia, vel culpa Iudicis, homicidii is reus haberetur.

b Tortura super eodem articulo, nisi clariora indicia superueniant, repeti non potest, nec eodem die, sed diuersis, & separatis.

Contra maleficia; quæ aliquando fieri solent à reis, nè in tormentis confiteantur, vtuntur Iudices probatis cautelis, expoliando illos, aliis vestibus induendo, diligenter per partes corporis inuestigando, si quid in ore, vel alio loco abscondant, pilos radendo, tormenti genus mutando, & his similibus.

Ieiuni, & post factā digestionem torquendi sunt, fune præcipuè: alia autem tormenta tali diligentia fortè non indigent.

c Decretum torturæ inferendæ non debet fieri nisi in loco & actu torturandi, nè reus à Decreto appellet. Præmissa igitur vehementi

a *Decius cons 93. & alij.* b *Farin. q. 38. n. 27. & 104.*
c *Carauita super Ritus magnæ Curiæ Vicariæ. 259.*

menti admonitione & minis duci faciat reum ad locum tormentorum, & funi ligari, & tunc Decretum apponat, à quo si appellet, non curet, sed scribi faciat, eum appellasse, ad effugienda tormenta.

a Omnia, quæ dicit, quæ facit reus in tormentis, etiam suspiria Notarius ad vnum describere debet in actis.

Horologium pulueris suis quadrantibus signatum teneat Iudex, dum torquetur reus, quod ab omnibus videatur, à reo autem minimè.

Ante torturam omninò concedendæ sunt torquendo copia actorum, & defensiones, ne sine legitima causa irretractabile tormentum subire cogatur; qui secùs fecerit, pœnas contra malè torquentes fulminatas incurrit.

Confessio in tormentis facta nulla est, nisi sequenti die à reo posito extra vincula, & timores ratificetur.

Debiles, & infirmi, pueri, Senes, qui sexagesimum annum attigerunt, Patres grauissimi, quorum fama plurimum Religioni con-

a *Chart: l.4.c.3.n.28. Caual. de brachio regio p.3.n.6. Commun. apud Bouer. 2.p.c.36. Clar. §. fin. q.46. & commun. Text. in l.1.§. impubes. ff. ad Syllan. l. 9. ignoscitur eod. l. nullus C. ad Iuliam Maiestatis, l. mulieres C. de quæst. Clar. q.25.*

confert, torqueri non debent. Si autem casus adeò atrox & enormis accideret, vt aliud fieri opporteret, Reuerendissimi Patris Generalis consensus accedat.

Tortura testium mitior esse debet, quàm rei,

Probationes.

Testes a singulares plenam probationem non faciunt, & si sunt omni exceptione maiores, solam semiplenam, & inchoatam.

Duo testes contestes, omni exceptione maiores plenam & dilucidam probationem efficiunt, & in pœnam ordinariam condemnant.

b Probatio euidentissima est, quæ ex priuilegiis, instrumentis, & litteris, cæterisq; eius generi eruitur.

c Probatio euidens est, ex testium dictis; reique euidentia.

d Probatio minus euidens est ex probabilibus

a *Caiet.2.2. q.69. Panor. & alij extr.de probation.*
b *c.licet causam.de probat.c p. de excep.n.6.* c *c. tua de cohabit.cler.& mulier.c. cum contingat.de rescrip.c.auditis de restitut.in integ.c.eorum.* 11.*q.*4
d *c.afferent.de præsumpt. L.metum:ff.de dolo Paris.de syndic.*

libus coniecturis, quæ & præsumptiones vocantur.

Duo indicia grauia æquiparantur præsumptioni iuris.

Carcer.

DAri non potest, nisi ad custodiam, vel ad pœnam.

Carcerans non suspectum de fuga, non ad arctionem, & ante sententiam, in excommunicationem maiorem eò ipso incidit, & omnibus actibus legitimis priuandus est.

Carcer, qui ad arctionem datur, sine consensu Diffinitorij dari non potest, qui etiam domus disciplinæ appellatur.

Non inhibetur autem Guardianis, vel aliis Superioribus, posse præcipere alicui ex suis Fratribus, nè ex Cella exeat, dummodo rationabilis causa subsistat; non enim Cella est carcer, nec ihibi sine caputio & chorda, vt fieri debet in formali carcere, permanere possunt Fratres, nec sibi flagella disciplinæ infligere, & in pane & aqua ieiunare, singulis saltem sextis feriis, cuiusmodi tenentur formaliter carcerati facere, nisi

a *Vallisol.c.7. c. si clerici de sent.excom.in 6.c.nuper. de sent.excom.c.beatus.d.45.Conc.Bracar.3. Vallisol.c.6.*

id ad regularis disciplinæ exercitium aliquando præcipiatur.

Reus.

REus a non dicitur, nisi contra quem indicia, probationesque laborant; nec antequam ad iudicium vocetur per citationem.

b Itaque captis informationibus per supra recensitos modos procedendi, quæ sufficientes sint ad rei constitutionem, reus ipse citandus est per epistolam, vel per verbale præceptum Iudicis, siue per se, siue per internuncios: contra enim non citatum nulla est quæcumque sententia.

c Si reus sit de fuga suspectus, poterit etiam ante citationem carcerari: sicuti etiam, si citatus, & interrogatus negauerit; quod de consilio Patrum & peritorum in Ordine fieri oportet, ne bonum Religiosi nomen per carcerationem corrumpatur.

Ante omnia aduertat Iudex, ne in reorum captura sæcularibus scandalum ingeratur; nisi summum aliquod scelus & publicum

a *c. Forus de verbor. signif. & 15. q. 3. c. vlt.* b *c. Pastoral. § caeter. de re iudic. c. Deus omnipotens 2. q. 1. & omnes.* c *Mirand. q. 16. a. 4. Bert. tit. 16. c. unico. Clar. q. 28. Incisa de reis c. 1. Aretin. ibid.*

cum commissum esset, quo scandalum sæcularium esset inferius; in quo eius conscienсia oneratur.

a Non est constituendus reus, nisi in informatione constet, delictum esse semiplenè probatum, vel adesse æquipollentia indicia; Secùs agēs Iudex mortaliter peccabit,& reus respondere non tenebitur, quia non interrogatur iuris ordine seruato.

b Ex capitulis ab informatione offensiua emergentibus reus, ordine aliquo & adhortatione præmissa, ac præstito iuramento est interrogandus, monendusque in genere, quod delictum, de quo interrogabitur, est taliter in actis probatum, vt & Iudex illum legitimè constituere, & reus veridicè respondere teneatur; &, si opus fuerit, legi faciat illi vrgentiora indicia, quæ eundem obligant ad respondendum.

c De socijs criminum non interrogetur, nisi delictum sine socijs committi non potuerit. Et si reus aliquem nominauerit, dum de eo interrogari non debuit, eius di-

a *S. Thom. 2.2. q. 69. a 1.2. vbi Caiet. Nau. c. 25. n. 56. Less. de Iust. l. 2. c. 31. Aret. de reis c. 2. Incis. ibidem. cap. 5.* b *Nau. c. 18. n. 49. c qualiter & quando 2. c. cum oporteat c. inquis. de accus. c. cum ad monast. de confess. c. veris. extra. de testib. c. nemini 15. q. 3.* c *Far. q. 43. n. 4. Ambrosin. c. 12. n. 17.*

dum ad torturam indicium non facit:

a [illegible] permittere fas est sine expressa Reverendissimi Patris Generalis licentia, & confessio aliàs extorta Reo non nocet quoad condemnationem, sed solum facit indicium ad torturam.

b Reus legitimè interrogatus sub mortali culpa, (à qua, nisi dicat veritatem, in foro pœnitentiæ absolui non possit) tenetur de plano respondere secundum mentem Iudicis interrogantis: & renuens respondere sine rationabili causa, habendus est pro confesso, & pro tali est condemnandus, vel torqueri debet. Quo casu non dentur illi defensiones, quia non torquetur pro delicto, sed pro habenda responsione, apposita clausula, citra præiudicium, de quibus est conuictus, vel confessus.

c Reus citatus, & non comparens post necessarias citationes declarandus est contumax, & ad pœnam ordinariam condemnandus; à qua releuari possit, si voluntariè se præsentet.

Interrogatoria tam reorum, quàm testium

a *Clar. [illegible] Bos. de conf. [illegible] conf. 195 [illegible] b [illegible] Paul. de Castr. in [illegible] c [illegible]*

stium vulgari idiomate fieri poterũt secundùm consuetudinem a: quæ autem ex officio Iudicis fiunt, latino sermone scribenda sunt.

Confessus dicitur reus, qui proprio ore dixit, se tale crimen commisisse, dummodo id timore, metu, tædio non fecerit; quia si stultus, vel ebrius confessus fuerit, eius confessio nulla est.

a Reo, etiamsi confesso, dari debent defensiones, quibus reuocare potest confessionem probando contrariam euidentiam facti, vel factam per errorem, &c.

Confessus sponte mitiùs puniendus erit.

b Reus repertus excõmunicatus priùs absolui debet, quàm vlteriùs examinetur, ad effectum sistendi se in iudicio; quo elapso in eandem excommunicationem reincidit, à qua iterum absolui debet, vt celebrare possit, nisi is, qui iudicat, sit suus Superior ordinarius, qui semel illum complete absoluat.

a *L. qui ad certũ. ff. loc. l. Angularia. ff. si certũ petatur. l. 1. ff. de quæstion. Gloss. in c. ex litteris de diuortijs.*

b *l. inde Nerat. ff. ad l. aquiliam. l. proinde ff. eod. Aret. in c. cum delicti de accusat. c. Simancha de hæres. c. 55. & alij. Dec. consil. 145. Ripa c. 1. n. 25. de indicijs, & omnes.*

criminis, vltronei, vel spontanei &c. isti abluunt maculam inhabilitatis vi tormentorum.

a Secunda, testes varii in substantialibus. Negantes in iudicio, quod extra dixerunt. Qui interfuerunt delicto, & negant. Qui veritatem ex malitia nolunt confiteri. Qui de mendacio sunt conuicti. Qui vacillant in suis dictis. Qui iuridicè interrogati respondere nolunt, aut Iudicem irrident.

Causæ verò, pro quibus reus torqueri potest, sunt.

b Prima, dictum vnius saltem testis, omni exceptione maioris, qui de facto principali deponat; quæ appellatur semiplena probatio.

c Secunda, omnia indicia grauia plene probata; quodlibet perfectum in suo genere.

Tertia, duo, vel plura indicia leuia insimul copulata, sese inuicem adiuuantia.

d Quarta, si reus in tormentis confessus, extra tormenta negauerit, iterum torturæ subiici poterit, vsque ad tres vices.

Quin-

b *DD.communit.* b *Gloss. in l.3.C.ad l.Iuliam Maiest.* c *L.ex libertis.ff.de qu.stion.* *Clar.l.5.q.21.q.25.a 6. incisa tract.9.c.20. Art.c.7. Bouer.p.2.c.36.* d *Chart.l.4.c.1.n.136. Communis opinio apud Zambell. c.16.n.12. Clar.q.21.n.19.*

Quinta, dictum vnius testis non integri de visu, adminiculatum fama, vel alio indicio leui.

Sexta, vnum indicium probabile, licèt non certum, vt si inueniretur occisus, cum quo aliquis anteà rixatus esset.

Septima extraiudicialis confessio, negata postea in iudicio, si sit probata per duos testes contestes.

Tortura non infligitur reo, nisi priùs constet de corpore delicti.

Nec in causa, vbi si condemnandus veniret, grauiorem tortura pœnam non reciperet.

a Cōuictus non debet torqueri, cúm possit per depositiones testium condemnari, & nulli vnquam tormenta applicanda sunt, cum aliunde veritas haberi possit; aliàs incurrantur pœnæ contra malè torquentes superiùs fulminatæ. Nisi ex probationibus aliquid resultaret, quod per confessionem rei apparere deberet. b Et in hoc casu torquēdus est, cū expressa clausula, sine præiudicio probatorum, & de quibus est conuictus.

Cúm opus fuerit funis adhibere tormentum, id non debet fieri, nisi peritus assistat, qui

a *Marsil. l. 1. ff. de quæstion. Dadacus q. 23. Clar. q. 64. Nau. c. 18. n. 19.* b *Abb. in Rubr. c. de quæst. n. 9.*

qui liget, & deposito brachia laxata componat; vt vel sic charitati, & iustitiæ consulatur. a Quod obseruandum est etiam de assistentia, & iudicio Medici, casu quo tortus, vel torquēdus infirmitates, vel animi deliquia allegaret, vel ante appensionem, vel in fune suspensus. Si enim reus in tormentis moriretur ex negligentia, vel culpa Iudicis, homicidii is reus haberetur.

b Tortura super eodem articulo, nisi clariora indicia superueniant, repeti non potest, nec eodem die, sed diuersis, & separatis.

Contra maleficia; quæ aliquando fieri solent à reis, nè in tormentis confiteantur, vtuntur Iudices probatis cautelis, expoliando illos, aliis vestibus induendo, diligenter per partes corporis inuestigando, si quid in ore, vel alio loco abscondant, pilos radendo, tormenti genus mutando, & his similibus.

Ieiuni, & post factā digestionem torquendi sunt, fune præcipuè: alia autem tormenta tali diligentia fortè non indigent.

c Decretum torturæ inferendæ non debet fieri nisi in loco & actu torturandi, nè reus à Decreto appellet. Præmissa igitur vehementi

a *Decius cons 93. & alÿ.* b *Farin. q. 38. n. 27. & 104.*
c *Carauita super Ritus magnæ Curiæ Vicariæ. 259.*

menti admonitione & minis duci faciat reum ad locum tormentorum, & funi ligari, & tunc Decretum apponat, à quo ſi appellet, non curet, ſed ſcribi faciat, eum appellaſſe, ad effugienda tormenta.

a Omnia, quæ dicit, quæ facit reus in tormentis, etiam ſuſpiria Notarius ad vnum deſcribere debet in actis.

Horologium pulueris ſuis quadrantibus ſignatum teneat Iudex, dum torquetur reus, quod ab omnibus videatur, à reo autem minimè.

Ante torturam omninò concedendæ ſunt torquendo copia actorum, & defenſiones, ne ſine legitima cauſa irretractabile tormentum ſubire cogatur; qui ſecùs fecerit, pœnas contra malè torquentes fulminatas incurrit.

Confeſſio in tormentis facta nulla eſt, niſi ſequenti die à reo poſito extra vincula, & timores ratificetur.

Debiles, & infirmi, pueri, Senes, qui ſexageſimum annum attigerunt, Patres grauiſſimi, quorum fama plurimum Religioni con-

a *Chart:l.4.c.3.n.28. Caual.de brachio regio p.3.n.6.Commun.apud Bouer. 2.p.c.36. Clar.§.fin.q.46. & commun. Text.in l.1.§.impubes.ff.ad Syllan.l.9.ignoſcitur eod.l.nullus C.ad Iuliam Maieſtatis, l.mulieres s.de quaeſt. Clar.q.25.*

confert, torqueri non debent. Si autem casus adeò atrox & enormis acciderет, vt aliud fieri opporteret, Reuerendissimi Patris Generalis consensus accedat.

Tortura testium mitior esse debet, quàm rei.

Probationes.

Testes a singulares plenam probationem non faciunt, & si sunt omni exceptione maiores, solam semiplenam, & inchoatam.

Duo testes contestes, omni exceptione maiores plenam & dilucidam probationem efficiunt, & in pœnam ordinariam condemnant.

b Probatio euidentissima est, quæ ex priuilegiis, instrumentis, & litteris, cæterisq; eius generi eruitur.

c Probatio euidens est, ex testium dictis; reique euidentia.

d Probatio minus euidens est ex probabilibus

a *Caiet.2.2. q.69. Panor. & alij extr.de probation.*
b *c.licet causam.de probat.c p. de excep.n.6.* c *c. tua de cohabit.cler.& mulier.c. cum contingat.de rescrip.c.auditis de restitut.in integ.c.eorum.* 11.*q.*4
d *c.afferent.de præsumpt. L.metum:ff.de dolo Paris.de syndic.*

libus coniecturis, quæ & præsumptiones vocantur.

Duo indicia grauia æquiparantur præsumptioni iuris.

Carcer.

Dari non potest, nisi ad custodiam, vel ad pœnam.

Carcerans non suspectum de fuga, non ad arctionem, & ante sententiam, in excommunicationem maiorem eò ipso incidit, & omnibus actibus legitimis priuandus est.

Carcer, qui ad arctionem datur, sine consensu Diffinitorij dari non potest, qui etiam domus disciplinæ appellatur.

Non inhibetur autem Guardianis, vel aliis Superioribus, posse præcipere alicui ex suis Fratribus, nè ex Cella exeat, dummodo rationabilis causa subsistat; non enim Cella est carcer, nec inibi sine caputio & chorda, vt fieri debet in formali carcere, permanere possunt Fratres, nec sibi flagella disciplinæ infligere, & in pane & aqua ieiunare, singulis saltem sextis feriis, cuiusmodi tenentur formaliter carcerati facere, nisi

a *Vallisol.c.7. c. si clerici de sent.excom.in 6.c.nuper. de sent.excom.c.beatus.d.45.Conc.Bracar.3. Vallisol.c.6.*

id ad regularis disciplinæ exercitium aliquando præcipiatur.

Reus.

REus a non dicitur, nisi contra quem indicia, probationesque laborant; nec antequam ad iudicium vocetur per citationem.

b Itaque captis informationibus per supra recensitos modos procedendi, quæ sufficientes sint ad rei constitutionem, reus ipse citandus est per epistolam, vel per verbale præceptum Iudicis, siue per se, siue per internuncios: contra enim non citatum nulla est quæcumque sententia.

c Si reus sit de fuga suspectus, poterit etiam ante citationem carcerari: sicuti etiam, si citatus, & interrogatus negauerit; quod de consilio Patrum & peritorum in Ordine fieri oportet, ne bonum Religiosi nomen per carcerationem corrumpatur.

Ante omnia aduertat Iudex, ne in reorum captura sæcularibus scandalum ingeratur; nisi summum aliquod scelus & publicum

a *c. Forus de verbor. signif. & 15. q. 3. c. vlt.* b *c. Pastoral. §. cæter. de re iudic. c. Deus omnipotens 2. q. 1. & omnes.* c *Mirand. q. 16. a. 4. Bert. tit. 16. c. unico. Clar. q. 28. Incisa de reis c. 1. Aretin. ibid.*

cum commissum esset, quo scandalum sæcularium esset inferius; in quo eius conscientia oneratur.

a Non est constituendus reus, nisi in informatione constet, delictum esse semiplenè probatum, vel adesse æquipollentia indicia; Secùs agēs Iudex mortaliter peccabit,& reus respondere non tenebitur, quia non interrogatur iuris ordine seruato.

b Ex capitulis ab informatione offensiua emergentibus reus, ordine aliquo & adhortatione præmissa, ac præstito iuramento est interrogandus, monendusque in genere, quod delictum, de quo interrogabitur, est taliter in actis probatum, vt & Iudex illum legitimè constituere, & reus veridicè respondere teneatur; &, si opus fuerit, legi faciat illi vrgentiora indicia,quæ eundem obligant ad respondendum.

c De socijs criminum non interrogetur, nisi delictum sine socijs committi non potuerit. Et si reus aliquem nominauerit,dum de eo interrogari non debuit, eius di-

a *S. Thom. 2.2.q.69.a 1.2. vbi Caiet. Nau. c.25.n.56. Less. de Iust. l.2.c.31. Aret. de reis c.2. Incis. ibidem. cap. 5.* b *Nau. c.18.n.49. c qualiter & quando. 2. c. cum oporteat c. inquis. de accus. c. cum ad monast. de confess. c. verit. extra. de testib. c. nemini 15.q.3.*
c *Far. q.43.n.4. Ambrosin. c.12.n.17.*

ctum ad torturam indicium non facit:

a Impunitatem nulli permittere fas est sine expressa Reuerendissimi Patris Generalis licentia, & confessio aliàs extorta Reo non nocet quoad condemnationem, sed solum facit indicium ad torturam.

b Reus legitimè interrogatus sub mortali culpa, (à qua, nisi dicat veritatem, in foro pœnitentiæ absolui non possit) tenetur de plano respondere secundùm mentem Iudicis interrogantis: & renuens respondere sine rationabili causa, habendus est pro confesso, & pro tali est condemnandus, vel torqueri debet, Quo casu non dentur illi defensiones, quia non torquetur pro delicto, sed pro habenda responsione, apposita clausula, citra præiudicium, de quibus est conuictus, vel confessus.

c Reus citatus, & non comparens post necessarias dilationes declarandus est contumax, & ad pœnam ordinariam condemnandus; à qua releuari possit, si voluntariè se præsentet.

Interrogatoria tam reorum, quàm testium

a *Clar. sup. n. 18. Boss. de confess. Imol. cons. 19. S Th. 2. 2. q. 69. a. 1. cum Caiet. & alijs* b *Foller. v. si comparcat. n. 4. Chart. l. 3. c. 2. n. 2. Paul. de Castr. in Auth. afferatur. n. 5. Scacc. c. 18. n. 49.* c *L. eius qui delat. ff. de iure fisci.*

ſtium vulgari idiomate fieri poterũt ſecun. dùm conſuetudinem a: quæ autem ex officio Iudicis fiunt, latino ſermone ſcribenda ſunt.

Confeſſus dicitur reus, qui proprio ore dixit, ſe tale crimen commiſiſſe, dummodo id timore, metu, tædio non fecerit; quia ſi ſtultus, vel ebrius confeſſus fuerit, eius confeſſio nulla eſt.

a Reo, etiamſi confeſſo, dari debent defenſiones, quibus reuocare poteſt confeſſionem probando contrariam euidentiam facti, vel factam per errorem, &c.

Confeſſus ſpontè mitiùs puniendus erit.

b Reus repertus excõmunicatus priùs abſolui debet, quàm vlteriùs examinetur, ad effectum ſiſtendi ſe in iudicio; quo elapſo in eandem excommunicationem reincidit, à qua iterum abſolui debet, vt celebrare poſſit, niſi is, qui iudicat, ſit ſuus Superior ordinarius, qui ſemel illum completè abſoluat.

a *L. qui ad certũ. ff. loc. l. Angularia. ff. ſi certũ petatur. l. 1. ff. de quæſtion. Gloſſ. in c. ex litteris de diuortijs.*

b *l. inde Nerat. ff. ad l. aquiliam. l. proinde ff. eod. Aret. in c. cum delicti de accuſat. c. Simancha de hæreſ. c. 55. & alij. Dec. conſil. 145. Ripa c. 1. n. 25. de indicijs, & omnes;*

Patronus, & defensiones.

CVm Defensiones sint de iure naturæ, eæque vix bene fieri possint sine patrono, qui rei apud Iudicem causam agat, & ex actis ad illius defensionem exceptiones excerpat, defensionesque componat, ideò.

a Nullus vnquam condemnari poterit, nisi ei defensiones cum competenti termino trium, vel etiam quatuor dilationum, cum spatio trium, vel plurium dierum pro qualibet, ad arbitrium Iudicis, & iustam rei petitionem priùs assignentur, etiamsi conuictus, & confessus sit, etiamsi ipse reus non petat: nisi in casu, quo confessus sponte illas renunciaret, quæ renunciatio non ita libenter acceptari debet, & eò minùs suaderi; sed acceptata eam vim sortitur, acsi reus nihil habuerit, quod pro sua defensione adduceret.

Vt commodiùs, & tutiùs possit reus suas defensiones facere, ei (etiamsi non petatur) assignandus est à Iudice Patronus, seu Procurator, qui sit vnus ex nostris Fratribus, qua-

a *c. qualiter & quando. 2 de accusat. §. debet igitur. & omnes comm. Boss. de confess. n. 1. Salice. in l. 2. de custod. reorum. Corrad. in pract. f. l. 307. Maran. in Specul. fol. 136. Ancbar. cons. 316 n. 1.*

quantum fieri poterit, in hac professione peritus, siue ex Conuentu, in quo reus est, siue ex alio aduocandus; qui Patronus nominari regulariter debet à reo ipso, & sic nominatus omninò concedi. Nominatus autem, nisi rationabilem in contrarium causam adducat, Patroni munus recusare non poterit sub pœnis Superioris arbitrio reseruatis.

a Acceptato verò à Patrono officio, à Iudice sine euidenti, & notabili causa, in processu describenda emoueri, & impediri non poterit; quod item servandum est à Superioribus, siue Prouincialibus, siue localibus, quatenùs ipsum alijs publicis, vel priuatis Conuentus officijs non impediant, & à causæ studio ac terminatione deducant; præcipuè possit, quoties voluerit, reum alloqui, & cum illo tractare sine impedimento, etiam extra Carceres posito, in Cella aliqua, vel per Conuentum in carcere dimisso; nisi aliter delicti ratio suaserit;

In grauissima aliqua causa, cui Triremium, carceres, torturæ, Infamiæ, vel similium pœna imponenda esset, poterit Patronus peritum aliquem deuotum ac secretum

a *Menoch. de arbitr. conc. 369. nu. 1. Zambell. c. 15. n. 3. Gloss. singul. in l. ex parte ff. de postulando. Farins. de syndic. c. 3. n. 3.*

ſæcularem adire pro conſilio; cui etiam proceſſus copiam oſtendere valebit ; & illius ope exceptiones conficere , defenſioneſque inſtruere . Quà ratione poterunt Iudices in caſu grauiſſimo , præſentibus deciſionibus , ac Statutis Ordinis non comprehenſo deputare aliquem præſtantem ac peritum Aduocatum ſæcularem , à quo ſecreti iuramentum exigant, cuius conſilio , & voto in difficilioribus cauſæ punctis procedant . Teneanturque Iudices,huius electionis , ſeu deputationis in proceſſu mentionem facere ; & votorum , quæ dabuntur , originali a in eodem proceſſu regiſtrare , à quibus non poſſunt tuta conſcientia , integràq; iuſtitia reſilire . His duobus caſibus exceptis, tam Patronus , quàm Iudex, qui ad ſæculares Fratrum cauſas pro conſilio, vel auxilio quoquo modo detulerint , reuelationis ſecretorum ordinis pœnas incurriſſe Statuta declarant .

Reis proceſſus copia ex integro , & gratis aſſignãda eſt,niſi aliqua breuitatis cauſa derelinquerẽtur,quæ ad defenſionẽ nõ facerẽt.

a Nomina verò Accuſatorum, & Teſtium nul-

a *Vallisol.c.7. Hoſtien. apud Mirand. q. 14. a. 7. Paz.tit.1.p.1.n.170.Ioſeph.de S. Maria in Tribun Relig.tract.4.c.19. Bouer.p.2.c.37. Biancus in pract.fol 38.*

nullo modo reis, vel petentibus, vel non petentibus publicanda sunt, nisi vbi & quando eorum iudicio in oppositione alicuius grauis, & infamatorij criminis iustitia periclitaretur: Nam eo casu si reus petat & Accusantium & Testium nomina sibi notificari debere, non est ei denegandum. Poterit tamen Iudex ea vti cautela, vt Testium nomina à depositionibus separata assignet.

Meliùs etiam futurum credimus, si in casu, quo innocentia detrimentum pateretur ex suppressione nominum Actoris, & Testium, quod Iudex in sua aula ostendat processum Patrono, vel Procuratori rei, eumque diligenter lustrare faciat, imposito præcepto, & exacto iuramento de seruando secreto circa talium nominum publicationem; remittitur tamen pio & prudenti Iudici alterutrum reis exhibere, prout timor Dei, fraterna Charitas, & iustitiæ defensio suaserint.

a Defensiones non sunt concedendæ, nisi in Decreto apponatur, quòd testes examinati habeantur pro legitime receptis, & examinatis, sine præiudicio vlterioris processus, & examinis; quod intelligi semper debet, etiamsi expresse non appponatur; nisi

reus

a *Nauarus cons. 356. vol. 2. Clar. q. 61. v. sed quære.*

reus confessus fuerit, quia confessione processum legitimauit.

Articulos impertinentes, qui nec directè, nec indirectè causæ adminiculantur; item infamatorios, dummodo necessarij omninò non essent ad defensiones, Iudex prorsus recipere non debet, sed alios reijcere, alios corrigere, pro charitatis zelo, & iustitiæ complemento correctionis causas apponendo; legitimos verò & necessarios recipere, tenetur; eorum præsentationis, tituli, receptionis, reiectionis, correctionis, temporis seriem in actis adnotando.

Delictum occultum in exceptionibus publicans non est audiendus, & crimen opponens, quod probare non possit, talionis pœna mulctandus est; & Iudicem suspectum sine legitima causa allegans iniuriarum actione tenetur ipse Patronus.

a Testes adducti ad defensã pariter sufferri debent; & completè audiri; & diligenter obseruari quomodo deponant; si super negatiua simplici, vel coarctata loco, & tempore testificentur; si dicti scientiæ causam afferant; si falsum, vel probabilia dicant;

Exce-

Glos. in c. bona. 1. de elect. Paris. in c. quoniam contra. de prob. Gloss. in auth. de haer. & falcid. §. si vero a sunt.

circa quos regulas de testibus traditas obseruare tenentur.

a Exceptiones elici poterunt ab ætate rei, à defectu doli, à præscriptione commissi delicti, à testibus falsè, variè, vacillanter, animosè deponentibus. Ab indicijs, præsumptionibus, coniecturis, à confessione invalida, extorta, extraiudiciali, à corpore delicti non probato, à mentis obfuscatione, à calore iracundiæ, à prouocatione, ab ebrietate, à confessione spontanea, à dignitate personę, à non seruato iuris ordine, à multitudine committentium delictum, & ab alijs similibus locis; quæ pro rei defensione facere poterunt; adducendo, quæ adduci debent cum modestia Religiosos decente.

b Copia processus, in quo multi inquisiti sunt, & non omnes constituti; sed aliqui ipsorum contumaces, non debent dari, nisi priùs socij in contumaciam condemnati fuerint; & tunc sociorum nomina non describantur.

c Petentibus reis repetitionem testium annui debet, dummodo contumaces non extiterint, & delictum confessi non fuerint; in repetitione autem seruanda sunt omnia, quæ

a *Clar. q. 26.* b *Clar. q. 44. Boss. in pract. de sent. n. 85. Ambros. in. l. 3. c. 11 n. 58.* c *Clar. q. 43. & 45. Franciscus Bernar. annot. ad n. 29. c. 1. l. 3. Ambros.*

quæ in primo examine, acsi examinati non fuissent, etiamsi opus esset replicare torturam in teste inhabili. a Quod si testis repetitus petat sibi legi suam primam depositionem, legenda est per extensum, vt memoriæ lapsui consulatur; & si reus articulos producat, super quibus instet, testes, qui repetuntur, specialiter interrogari; recipi, vel non recipi, Iudicis stat arbitratui. Hæc autem repetitio tum à Iudice ad se testes vocante, tum à delegato ad alium Conuentum destinato, tum per commissionales litteras ad aliquem probatum Patrem, qui testes repetat, transmissas fieri potest.

Sententia.

SErmo est de sententia finali, qua vel absoluitur, vel condemnatur reus, vel declaratur incidisse, vel non incidisse in pœnas statuarias, & Canonicas: Interlocutoria enim, quia est ante finem causæ, suum locum habet in formatione processus, & vocari potius poterit Decretum Iudicis in progressu causæ interpositum.

Si processus fabricatus est ad instantiam partis, ante sententiam citetur actor, & mo-

nea-

a *Scacc. c. 86. n. 48. 55.* b *Clar. q. 23. Francis. Bernar sup. c. 2. initio.*

neatur, si aliquid aliud est ab illo deducendum contra processum defensiuum, & assignetur illi terminus; quod seruandum est etiam cum reo, vt sciat se condemnandum, nisi aliud in sui defensionem adducat.

a Si processus defensiuus euacuauit processum offensiuum, assignare debet Iudex terminum Accusatori, in eodem processu, ad allegandum, quarè non debet de calumnia condemnari; quod si non probauerit, pœna talionis, vt dictum est, erit puniendus.

b Si autem probauerit vel plenè, vel semiplenè, vt supra determinatum est, siue per testes, siue per confessionem rei, siue per indicia, & præsumptiones, reus iuxta mensuram delicti, & modum probationis ad pœnam ordinariam, vel extraordinariam, condemnandus erit.

Nullum sententiare poterit Iudex, siue Ordinarius, siue Delegatus, nisi priùs probè cognitis causæ meritis, indicijsque discussis, cum consilio, & voto Diffinitorum Prouinciæ, vel (si Visitator fuerit) peritorum, & grauium Patrum; si Diffinitores, ex vrgente causa, necessum fuerit excludere.

c Sententia quæcunque illa sit, omninò ex pro-

a *Bart. in l. ad atlbetas. ff. de his, qui notantur infamia*

b *2. q. 2. c. 1. & 2.* c *Gloss. in c. quamuis. quæst. 3. Abb. c. illa præpositorum de accus.*

processu dependeat, quæ si ex deductis iustificari non poterit, declaranda erit iniusta; subijcique debet Iudex pœnis contra malos Iudices fulminatis; ac etiam qui iuris ordinem non seruauerint.

a Solemnitates illas, quod sententia sedẽdo, de die, eaque non feriata, præsente parte, & alias huius generis, etsi bonum sit, quantum fieri poterit, obseruari: de essentia tamen iudicij non esse certissimum est; vnde ad libitum Iudicum remittuntur.

Debet autem sententia in scriptis ferri, manu Iudicis, & Diffinitorum, ac Testium rogatorum firmata, in publico Refectorio, vel saltem publicè in Diffinitorio, ijsdem præsentibus, vel à Iudice, vel à Scriba legi, qui de publicatione in processu testimonium faciat.

Reum acceptare sententiam, non est necessarium; quinimò, si intra tempus Canonicum non apppellauerit, eum acceptasse pro certo haberi debet.

Hanc praxim in sententiando obseruare debeat Iudex, atque à pœnis recensitis resilire non poterit, vt supra cautum est.

Qui perfectè indicia euacuauerunt, & suam

a *Couar.l.* 1.*variar.c.* 1.*num.* 8, *Cæsar de Gras.decis.* 1.47.*n.*6.*&* 10.

suam innocentiam ostenderunt, simpliciter, & diffinitiuè absolui a debet, ita vt per superuenientia postmodum indicia à Iudice amplius molestari non possint.

b Qui autem se quidem defenderunt, purgaruntque ab indicijs, non quidem vehementibus, sed plusquam leuibus; vel si vehementia fuere, tortura mediante purgarunt, vnde nec in pœnam extraordinariam condemnari potuerunt, absoluendi sunt, sed cum clausula, stantibus, prout stant, & nouis non superuenientibus indicijs, quæ si superueniant, poterit iterum Iudex contra ipsos procedere.

In sententia tenetur Iudex delictum recensere per extensum, vt ex illa delinquentes cognosci possint, & ipsorum memoria conseruari.

Si Iudex certò, & euidenter sciuerit reum (etsi testibus conuictum) esse innocentem, ad illum liberandum omnes neruos intendat, nec innocentiam opprimi patiatur, etiamsi opus esset ad superiorem Iudicem causam remittere, vel se illa exonerare, monito priùs superiori Iudice de conspiratione testium: dummodo id sine maximo in-

a *Clar.q.57. Paulus Merenda. consil. criminin.9. Farin.q.4.* b *Boss. de test,n.68. Chart.l.4.c.1. Clar.q.42. Farin.q.5.Couar.variar.l.1.c.1.n.8.*

incommodo, & periculo facere possit, &c.

a Si reus pœnæ statutariæ capax nõ fuerit, potest Iudex aliam illi similem imponere ex praxi Religionis, vel ex sacris Canonibus elicitam.

Declaratoriam sententiam ferre tenetur Iudex in exceptionibus, declarando aliquem esse habilem, vel inhabilem ad officia. Vel, cum de accusato agitur, quod constitutionem aliquam violauerit, nec nè; quod ex testium depositionibus, confessionibus proprijs, & defensionibus factis, pendere debebit.

FORMA

INQVISITIONIS

GENERALIS PATERNÆ.

In nomone Domini. Amen.

HAec est Inquisitio, seu Visitatio generalis, quam facere intendit P.N. de N. Minister Prouincialis Romanæ Prouinciæ, in Conuentu N. die 23. Martij, Anno 1639.

Cum perueuissemus ad Conuentum N. & fuis-

a *Bald. in l. nouerit. C. contra gestum tempus. Bertus tit. 34. c. 4. num. 24.*

fuissemus benignè recepti à Patre Guardiano, & alijs Fratribus, nos contulimus ad Ecclesiam, in qua flexis genibus sanctissimæ Eucharistiæ Sacramentum adorauimus, breuique oratione facta discedentes ad Cellam, nobis paratam perreximus. Post aliqualem verò quietem eodem die, hora prandij, *vel cœnæ* conuocatis omnibus in Refectorio Fratribus, verbum Dei proposuimus, & visitationem intimauimus, omnes in Domino, cum sanctæ obedientiæ merito admonentes, vt dicerent, quæ de iure dicenda veniunt, nec odio, praua animi affectione; sed ex sola chatitate, & regularis obseruantiæ zelo mouerentur.

Postea visitauimus Ecclesiam, incipiendo à sanctissimæ Eucharistiæ Sacramento, quod religiosè compositum, & custoditum reperimus. Altaria deinde, Reliquias Sanctorum, Oleum Infirmorum, Capellas, Confessionales sedes, Sepulturas, Sacristiam cum sacra suppellectile, vniuersamque Ecclesiam. Postmodum Cellas Fratrum, Officinas Conuentus, quæ omnia diuino cultui accommodata, & nostræ professioni respondentia inuenimus. *Si tamen ita sit.*

Tandem vocatis Fratribus ab vltimis, & junioribus incipientes, eorum singulos interrogauimus super sequentibus Articulis,

1 An [a] in diuino cultu Christiana pietas vel maximè eluceat.

2 An sacri ritus, & cœrimoniæ ex præscripto Ecclesiæ seruentur.

3 An ad diuina officia die noctuque: ad Missas item canendas vel celebrandas omnes conueniant, cum ea corporis & animi compositione, quæ de iure, & consuetudine seruari debet.

4 An in Ecclesia indeuotè, vel sæculariter aliquis gradiatur, moretur, conuersetur.

5 An communis victus in Refectorio obseruetur, omnesque ad benedictionem conueniant, & religiosè compositi lectioni sacræ non minùs, quàm refectioni vacent.

6 An sint qui paupertatis, obedientiæ vel castitatis vota transgrediantur.

7 An quæstus pecuniarij, & aliàs à regula non permissi fiant.

8 An Fratrum aliquis scandalo sit sæcularibus.

9 An reperiatur aliquis proprietarius.

10 An Guardianus in obeundo suo munere prudenter, fideliter, & diligenter se præbeat.

11 An Apostolicæ Constitutiones, Ordinisque Statuta suis temporibus legantur, & custodiantur.

a *Va lisol.c.8.*

Si Visitatio fiat à Commissario ad universitatem causarum destinato.

12 An Prouincialis Minister suo muneri satisfecerit: an exemplares socios habuerit: an aliquem iniustè vexauerit: an regulæ obseruationi vacauerit: An vitia publica punierit: an Prouinciam suis temporibus visitauerit.

13 An Visitator, qui immediatè Prouinciam visitauit, iustitiam, & æquitatem cum integritate ministrauerit; Constitutiones seruauerit; aliquem iniustè offenderit; partibus adhæserit; communitati vel particularibus grauis fuerit; siue ipse, siue sui Secretarius, & Socius.

14 An in tota Prouincia sint abusus Regulæ, & Constitutionum transgressores: vel reperiantur in illa Perturbatores, Seductores, Discordiarum seminatores, Morum corruptores, Fautoresque malorum.

Vocatus igitur primò Frater N. Laicus, ætatis annorum 26. Religionis 3. socius Coquinarij monitus, & interrogatus. . . . .

Super primo respondit, &c.

Super secundo respondit, &c. *Et sic deinceps.*

Quibus receptis iussus fuit suæ depositioni se subscribere, videlicet.

Io F. N. confermo come di sopra, manu propria.

Si autem scribere nesciat, describat sua manu signum Crucis, videlicet.

Et quia nescit scribere sua manu apposuit signum Crucis, vt sequitur.

Io Fra. N. hò detto quanto di sopra, e perche non sò scriuere, fò il segno della Croce †

Postea vocatus fuit Frater N. Clericus, &c. vel Sacerdos, &c. *& eodem modo interrogentur.*

Tandem vocatus fuit P. N. Guardianus, &c. *qui & ipse interrogetur, vt supra & in fine subiungatur.*

Visitatis igitur omnibus Fratribus, & Patribus Conuentus, eosdem iterum In Capitulo, *vel Refectorio* vocauimus, de votorum obseruantia, regularis disciplinæ custodia admonuimus; aliquos publicos, *vel particulares* defectus paternè correximus; nonnulla ad prædictorum tutamen, vel fugam opportunè in scriptis ordinauimus, videlicet, *Che* &c. Et data omnibus benedictione visitationem compleuimus die . . . . . Mensis . . . . Anni 1667.

Et totam Visitationem sui officij sigilli impressione corroboret. Et subscribat.

Ita est, Fra. N. Minister Prouincialis, &c.

Si

Si contingat fieri Inquisitionem generalem, non solum paternalem, sed & iudicialem, erit, vt sequitur.

FORMA
INQVISITIONIS GENERALIS IVDICIALIS EX OFFICIO

In Dei nomine. Amen.

ANno Domini 1667. die verò 23. Mensis Martij, Pontificatus Sanctiss. D. N. Alexandri VII. Anno 12. sacrorũ Canonum, nostrarumque Constitutionum vestigijs inhærendo Reuerendus admodum P. N. Romanæ Prouinciæ Minister, volens suo muneri satisfacere, accito me Fratre N. suo Secretario, quem Notarium creauit, & à quo fidelitatis iuramentum exegit. *Et hoc semper apponi debet, vbi de deputatione Scribæ, vel Actuarij, vel Notarij incidit sermo*; accessit ad Conuentum *N.* eundem in capite, & in membris visitaturus, & postquam fuit benignè receptus, ad sonum tintinnabuli conuocatis Fratribus in Capitulo, *vel Refectorio* ipsis visitationem intimauit; exhortatione præmissa, nè quæ taceri debent, sine discretio-

ne dicerent: sed ea tantum reuelarent, quæ de iure Superioribus dici mererentur; eisdem sanctæ obedientiæ præcepto iniungens, ne odio, aut inordinata affectione aduersùs suos Fratres mouerentur, neuè aliquid contra iustitiæ & charitatis regulas effutirent. Visitatis deinde sanctissimo Sacramento, totaque Ecclesia cum suis partibus; Sacristia cum sacris vasis, & supellectile, Conuentu cum Cellis Fratrum, & Officinis, in Cella Prælatorum receptus, vocari ad se fecit Fratres, vt infra.

Primò vocatus fuit Frater N. Laicus Canaparius, ætatis, &c. *& seruetur modus visitandi supra recensitus, nihil penitùs immutando.*

Si ex visitatione Generali emergant indicia contra aliquem Patrem, tunc descendendum est ad Inquisitionem specialem.

FORMA INQVISITIONIS SPECIALIS EX GENERALI EMERGENTIS.

IN quocunque processu semper apponi debet titulus continens causam, videlicet.

Cau-

Causæ descriptio , seu processus de furto commisso per Fratrem N.

Informatio contra N. de tentato homicidio.

Processus exceptiuus contra P.N. nè eligi possit in Prælatum.

Informatio de subornatione votorum , contra Patrem N. *& postea incipitur.*

In nomine Domini. Amen.

HAec est specialis Inquisitio , quam facere intendit Reuerendus admodum Pater N. Minister Prouincialis, &c. contra Fratrem N. in Inquisitione generali habita in Conuentu N. indiciatum, quòd Apostasiam commiserit ; vt in actis visitationis apparet ; quapropter , nè delicta impunita remaneant , decreuit super hoc informationes sumere , testes examinare , & alia præstare , quæ sunt de iure præstanda. Acta sunt hæc in Conuentu N. *vel in eodem Conuentu* Anno 1667. die 23. Martij , & per me Fratrem N. Dicti Patris admodum Reuerendi Scribam , vel *Secretarium* ; vel per me *à dicto Reuerendo A. P. pro Notario deputatum* excepta.

FORMA

EXAMINANDI TESTES

PRO INQVISITIONE SPECIALI

ANno igitur, die, loco, quibus ſupra, coram eodem Reuerendo admodum P. N. Miniſtro Prouinciali vocatus fuit Frater N. de N. teſtis ex officio aſſumptus, monitus, & iuratus, prout tactis ſacris litteris iurauit: qui opportunè interrogatus, vt infra reſpondit.

Et primò interrogatus, an ſciat cauſam ſuæ vocationis? Reſpondit: Non la sò, ſe non me la dite.

Interrogatus, ex quo tempore in hoc Conuentu de familia commoratur? Reſpondit: Dalla Congregatione in quà.

Interrogatus, qui ſunt Fratres, qui ſecum in hoc Conuentu commorantur? Reſpondit: Frater N.N.&c.

Interrogatus, an ex quo hìç manet de familia, ſcit aliquē Fratrē vota tranſgreſſum eſſe? Reſpondit: Tutti ſono buoni à mio giuditio, se non che Fra. N. li giorni paſſati ſe ne fuggì dal Conuento.

Interrogatus de cauſa ſcientiæ. Reſpondit.

dit: Lo sò, perche lo veddi io vscire di notte solo, per la porta della Chiesa,

Interrogatus, in quo loco erat ipse testis, quando illum exeuntem vidit? Respondit: Io stauo al fenestrone, che risponde sù la porta della Chiesa.

Et Pater Minister: Come potesti tu vederlo di notte? Respondit: Perche luceua la luna come di giorno: & io lo conobbi benissimo, oltre che esso me lo haueua detto prima, persuadendomi, che andassi con lui.

Interrogatus, an sciat causam talis fugæ, & quò iuerit? Respondit: Perche il Guardiano lo voleua mortificare per hauerli disubedito in Refettorio, & egli, &c. Et credo, che sia ito in casa del Procuratore.

Interrogatus de complicibus, & consultoribus. Respondit: Non ne sò niente.

Interrogatus de contestibus. Respondit: Possono essere li Frati, i quali l'han cercato per casa, & non l'han trouato, spetialmente F. N. NN. & è voce publica, e fama, che sia fuggito, già che non si vede comparire.

Interrogatus, si ipse testis est amicus, vel inimicus talis Fratris, & si ex odio talia deposuerit. Respondit: Io li son più presto amico, che altro, & hò detto questo per verità, & perche la P. V. me l'hà chiesto con giuramento.

Tunc

Tunc Pater acceptatis, &c. testem dimisit iussum priùs suæ depositioni subscribere, prout infra:

Io F. N. de N. hò deposto come di sopra; Et si scribere nesciat. E per non saper scriuere, hò fatto il segno della Croce †

Fra. N. Minister Prouincialis.

Fra. N. Scriba.

Et in hanc Formam cæteri testes examinentur:

FORMA

EXAMINANDI TESTES

EX OFFICIO, ET INQVISITIONE SPECIALI QVOAD FAMAM.

SI in generali inquisitione reperiatur aliquis grauiter infamatus de aliquo delicto, & descendendum sit ad specialem Inquisitionem ex infamiæ indicio; procedatur in hunc, qui sequitur, modum:

CVm in generali inquisitione, facta in Conuentu N. per Admodũ Reu. P. Mini-

nistrum, &c. repertus fuerit Frater N. de N. grauiter infamatus de dilapidatione Conuentus, nec talis infamia ortum habuerit à maleuolis, & vilibus, sed ab honestis, probisque personis, & fide dignis, nè delicta impunita remaneant, idem, qui supra decreuit talem infamiam speciali Inquisitione perquirere, & vlteriùs progredi, prout de iure. Actum in Conuentu N. die, &c. ac per me Fratrem N. in Scribam deputatum fideliter, vt iacet, exceptum.

Et primò vocari fecit P. N. Sacerdotem, Confessarium, ætatis . . . . Religionis . . . . testem ex officio assumptum, cui præstitit iuramentum, prout tacto pectore more Sacerdotali iurauit, & monito, sequentes interrogationes fecit.

Et primò interrogatus, si suæ vocationis causam norit. Respondit, &c.

Quantum temporis in hoc Conuentu moratur.

Si Fratres ibidem commorantes exemplares sint, & compositi.

Si Conuentus bona fideliter administrentur.

Si aliquem dilapidasse bona Monasterij sciat. Respondit: Si dice, che, &c. Quomodo sciat. Respondit: Si dice publicamente per casa, che, &c. A quibus audiuit hoc.

Re-

Respondit : Comunnemente tutti lo dicono. Recenseat aliquem, à quo audierit. Respondit : L'hò sentito dire specialmente dal P. N. Lettore di Teologia, dal P.N. Maestro de' Nouitij, dal P. N. confessore delle Monache, e da altre persone.

An sciat, quid sit fama publica. Respondit : Mi pare, che sia quello, che comunnemente si dice d'alcuno ò in bene, ò in male.

An aliquam offensionem cum Fratre N. aliquando contraxerit. Respondit....

An odio vel amore deposuerit. Resp.....

An suo examini addere vel minuere velit. Respondit....

Tunc Pater, &c.

Et subscribant, vt supra.

FORMA EXAMINANDI DE FAMA DELATA EXTRA VISITATIONEM.

ALiquando accidit deferri ad aures Superoris delictum aliquod per clamorosam insinuationem, siue oretenùs, siue per litteras, & eo casu paululùm immutandum est exordium examinis, videlicet.

HAec est Inquisitio generalis, quam facere intendit P. &c. contra, & aduersùs P. N. malè audientem de suspecto consor-

sortio, &c. Fama publica præcedente, & clamorosa insinuatione non tantum semel ad aures suas, sed sæpè sæpiùs deferente, orta non à maleuolis, sed à Religiosis probis, & fide dignis, &c. Ideò, &c.

FORMA
PROCEDENDI CONTRA
INFAMATVM.

Postquam per duos saltem testes constiterit aliquem esse infamatum, & Iudex habuerit indicium sufficiens ad procedendum contra illum, poterit iniri processus in hunc modum.

VIdens P. N. Fratrem N. esse sufficienter infamatum de suspecto consortio, quòdque iuridicè contra ipsum procedere possit, decreuit capiendas esse aduersùs illum opportunas informationes, & de iure vlteriùs procedendum. Actum in Conuentu N. die . . . .&c.

Quapropter vocari primùm fecit Fratrem N. . . . testem ex officio assumptum, cui præmissa exhortatione de veritate dicenda, iuramentum exhibuit, prout tactis sacris literis iurauit, qui ad opportunas Patris

tris interrogationes , vt infra , respondit.

Interrogatus , si sciat , aut imaginetur suæ vocationis causam. Respondit . . . .

Si omnes Fratres hic commorantes cognoscat. Respondit.

Si nouerit particulariter Fratrem N. Respondit: Padre sì.

De causa scientiæ. Respondit: Perche hò praticato seco, e pratico tutto il giorno, come fanno li Frati.

Si specialem conuersationem cum illo habuerit. Respondit: Perche siamo Cercatori del pane, e dell'altre cose, pratichiamo insime più familiarmente.

Ex quo tempore illum cognouit, & vbi. Respondit: Da più di 10. Anni, in diuersi Conuenti NN. ne' quali siamo stati di famiglia. Vltimamente stiamo insieme quì da vn anno in circa.

Quem conceptum habet de illo, & qua existimatione apud ipsum laborat. Respondit: L'hò in concetto di Frate allegro, e di buon tempo, e che non sia molto spirituale.

Vnde hoc eliciat. Respondit; Perche ride con tutti, parla parole secolari, & non lo veggo frequentare molto la Chiesa, & li Sacramenti.

Si sciat ipsum dixisse verba inhonesta, & scandalosa. Respondit: Padre sì, spesso dice

ce cose che nõ stan bene, e molte volte alla presenza de' secolari.

An in particulari recordetur alicuius vel Fratris, vel sæcularis, qui de conuersatione, verbis, vel actibus huius Fratris fuerit scandalizatus. Respondit: Li Frati quasi tutti restano ammirati di questo suo procedere, e si scandalizano di vna mala pratica, quale hà in casa di certe donne, quali habitano, &c. & si chiamano, &c. & tutto il vicinato ne mormora.

Quomodo id sciat. Respondit: Perche hò parlato con diuerse persone, special mente col Signor N. nostro Syndico; con la Signora N. nostra deuota, e con altre, le quali mi dissero: Che và à fare così spesso Fra. N. nella casa di N? e che grandemente s'ammirauano.

Si viderit ipse eundem frequentasse talem domum. Respondit: Padre sì, con occasione della cerca l'hò visto entrar più volte in quella casa, e ve l'hò anco ripreso, mà egli non stima, &c.

De contestibus respondit. Lo possono dire li secolari predetti: e de' Frati Frà N. Frà N. &c. quali son stati suoi compagni, & hanno mormorati meco di questa prattica.

An odio, vel passione deposuerit: Respondit......

An

An addere, vel minuere voluerit. Respondit ....

Tunc Pater, &c.

FORMA DESCRIBENDI CORPVS DELICTI MANIFESTI.

In nomine Domini. Amen, &c.

CVm fama deferente, *vel per accusationem, denunciationem, &c. factam à Fratre N.* innotuerit vulneratum fuisse P. N. in Conuentu N. à filijs perditionis. Pater admodum Reuerendus Minister ad reprimendam personarum audaciam, decreuit de iure procedere, & primum de corpore delicti inuestigare. Vnde postquam personaliter accessit ad Conuentum N. & se contulit ad Cellam infirmariæ, vidit, & reperit P.N. iacentem in lecto, vulneratum pluribus vulneribus, quorum vnum erat in capite ex parte occipitis, longitudinis trium digitorum, & latitudinis medij digiti, factum, vt videbatur, gladio; alterum erat in brachio supra cubitum, latum, & profundum, pugione, vt conijci potuit, inflictum, magnitudinis quatuor digitorum; quæ omnia discooperta proprijs oculis vidit, præsentibus PP. NN. testibus vocatis, & rogatis. Acta loco,

co, & die, quibus supra, & per me Fratrem N. Notarium descripta:

Frater N. Frater N. testis.

Frater N. Actuarius. vel Scriba.

Vel potest in hunc modum concipi.

Visum, & repertum fuit per me N. Ministrum Prouincialem, &c. ostium Sacristiæ Conuentus N. fractum, & securis ictibus in frusta, dissectum; in eaque armarium, in quo calices, & vasa sacra reseruantur, vi apertum, detractis seris, & foribus suo loco dimotis. Acta sunt hæc coram PP. NN. testibus die.... Mensis... Anno.... & per me Actuarium excepta.

Subscribant testes.

Frater N. Notarius, &c.

Vel si alteri committatur, in hanc formam.

De mandato Admodum Reuerendi Patris Ministri, &c. fuit per me N. Scribam, visitatus in Conuentu N. & propriè in Cella infirmorum P. N. iacens in lecto, vulneratus in capite prope tempora, erat autem vulnus factum vel ictu ligni, vel lapidis, vt videbatur, ad magnitudinem oui. Item in crure sinistro, quod ligatum erat, & medicametis inuolutum, dixitq; vulneratus & infirmarius esse confractum. Acta, &c. coram, &c. die, &c.

Frater N. testis.

Frater N. testis. *Frater N. Scriba*

Vel si de occiso agatur, sic erit describendum:

Visum & repertum per me Fratrem N. Prouincialem, *vel Scribam*, præsentibus R. A. P. Ministro,&c. & P. N. & P.N, testibus, de eiusdem P. Ministri mandato, cadauer cuiusdam Fratris, nostri Ordinis, mediocris staturæ, barbæ nigræ, Annorum circiter 40. indutum habitu nostro, videlicet, con vn habito cordellato, col capuccio in testa, con la tonica, colle mutande, cordone di canapa, à cui era attaccata la corona di lagrime di Giob, con li zoccoli fuori, mà vicino à' piedi, nelle mani, che haueua la regola del Padre S. Francesco, con vn coltello piegatoio da tauola. Iacebat autem humi in sua Cella, *vel in sylua* tribus vulneribus confossum. Primo in gutture cæsim facto (vt apparebat) gladio; altero in pectore punctim, ense, vel pugione; tertio in ventre subtus vmbiculum; profundè demerso ense, vel pugione. Erant autem duo hæc longitudinis quatuor digitorum; primum verò totum guttur secuerat. Et totum ferè corpus, ac etiam humus erat sanguine profusa. Hæc omnia à me visa, & adnotata sunt præsentibus quibus supra, loco, & die supradictis.

Frater N. testis adfui.
Frater N. testis adfui.
Frater N. Actuarius.

§. PRI-

§. PRIMVS.

Si delictum fuerit dubium.

SI dubitetur de delicto, puta si quis in Cella mortuus, vel in puteo demersus reperiatur, fiat priùs inquisitio de corpore delicti, & postea de causa mortis, hoc modo.

VIsum, & repertum fuit per me Fratrem N. Actuarium, *vel Guardianum* ex commissione Patris Admod. R. Ministri in Conuentu *N*. In Cella, sita in dormitorio, quæ inhabitabatur à Fratre N. cadauer ipsius Fratris, in lecto stratum & extinctum, liuidum circa labia, & vngues manuum & pedum cum spuma liuida, quæ de ore cadebat, cum quibusdam maculis nigris è regione cordis & pectoris. Erat autem habitu, caputio, chorda, femoralibus indutum; in manicis habebat regulam, disciplinā, & parum reliquiarū, ac semicoopertum culcitra iacebat. *Si autem talia signa non adsint, non apponantur: sunt enim signa veneni. Si autem esset aqua vel laqueo præfocatum, dicatur.* Visum, & repertum, &c. in piscina sita in horto Conuentus N. cadauer cuiusdam Fratris nostri, staturæ, &c. *vel si cognoscatur,* cadauer Fratris N. natans super aquam mortuum, & extinctum,

quod extractum repertum fuit semitumens, & totum liuidum, indutum, &c. *Si de laqueo,* Cadauer Fratris N. in suamet Cella laqueo è trabe quodam pendente suspensum, extinctum iam, & frigidum, manibus solutum, habitu, tunica, chorda, femoralibus indutum, nigrum in facie, ore & oculis toruum, ac distortum, &c. *vel* Cadauer Fratris N. iacens super suum lectum, cum laqueo circa collum apprimè compresso, cuius manus circa laqueum erant applicatæ, lingua autem ex ore prominebat, &c. quæ omnia vidi, & adnotaui. Præsentibus, &c. Acta, &c.

Frater N. Frater N. testes.

Frater N. Scriba, &c.

§. SECVNDVS.

FORMA ADHIBENDI PERITOS PRO CORPORE DELICTI.

Cvm de veneno, defloratione, vel dubio mortis genere agitur, in quibus delictum constare non potest, cum peritorum iudicio, in hunc modum instruenda est informatio.

§. PRI-

§. PRIMVS.

Venenum.

In nomine Domini. Amen.

ANno .... die, &c. Cum de morte P. N. pateat; quippe repertus est mortuus in Cella, &c. de causa autem mortis non constet, an scilicet per veneni assumptionem, an verò naturaliter acciderit. Reuerendus admodum Pater Minister, nè in tam graui negotio iustitiæ, suoque officio desit, decreuit vocandum, & examinandum esse Peritum. Quare habita facultate à D. Gubernatore Ciuitatis, vocari ad se fecit D. N. Medicum Physicum ordinarium, & rogauit eum, vt diligenter Cadauer cum sui signis inspiceret. Quo facto eidem iuramentum exhibuit, prout & iurauit, & coram me Actuario in hunc modum interrogauit:

Si ipse nouerit P. N. iam defunctum, dum in viuis ageret. Respondit...

Si eius complexionem probè tenuerit, vel eundem aliquando curauerit. Respondit....

Si cognoscat ex his maculis, spuma, liuore, &c. mortis causam. Respondit....

Si iudicat extinctum fuisse ex veneno extrinsecùs assumpto, vel ingenito. Respondit.....

Reddat causam scientiæ sui iudicij. Respondit....

Monitus agi de grauissimo scelere, & pœna, &c. respondit.....

Tunc P. lectam sibi suam depositionem ei mandauit subscribere, vt infra.

Io, &c. Medico, affermo come di sopra.
Frater N. Minister.
Frater N. Actuarius.

---

§. SECVNDVS.

Defloratio.

IN hunc ferè modum assumi debet iudicium peritæ de deflorata.

Vocata N. obstetrix, & cum iuramento, ac licentia sui Superioris interrogata, si ipsa nouit N. puellam. Respondit....

Si vidit illam, & in pudendis inspexit. Respondit....

Si virginitatis signaculum in illa integrum, vel fractum inuenit. Respondit....

Si ipsa aliàs idem iudicium super alijs puellis tulit. Respondit....

Si à semet, vel ab alio defloratam iudicat. Respondit....

Qui-

Quibus acceptis fuit dimissa, iussa priùs suæ depositioni se subscribere, *vel Crucis signum apponere.*

Io N. Mammana hò detto, &c.

Frater N. Minister.

Frater N. Actuarius.

FORMA INQVIRENDI AVTHOREM OCCVLTVM DELICTI MANIFESTI.

§. PRIMVS.

In nomine Domini. Amen.

ANno....die....in Conuentu N. & propriè in Cella Officij. Vocatus coram Reuerendo admodum Patre Ministro, Pater N. Sacerdos, Confessarius, ætatis.... Religionis....testis ex officio assumptus, delato ei iuramento, prout tacto pectore, more Sacerdotali iurauit, monitus de veritate dicenda, interrogatus, prout infra respondit, &c.

Primò, an cognoscat P. N. in hoc Conuentu vulneratum, siue occisum.

An sciat eum cum aliquo Fratre inimicitias habuisse.

An cum aliquo rixatum esse.

Cum quo,& quando,& vbi.

Qua de causa.

An talis inimicitia alijs innotuerit, & quibus.

An aliquando in amicitiam redierint.

An inter seipsos familiariter conuersarentur post reconciliationem.

An aliquis fuerit præsens, dum inter se altercarentur conuicijs,

An Superior hoc sciuerit, & quid fecerit.

An nouerit aliquem arma quæsijsse, vel in Conuentum introduxisse.

Quomodo id sciat.

Vbi reposita, vnde habita talia arma.

Qui fuerunt complices, vel fautores, vel consocij.

§ *SECVNDVS*.

Si de Veneno agatur.

AN nouerit mortuum bonæ, vel infirmæ valetudinis fuisse.

De causa scientiæ.

Cuius complexionis esset, hilaris, tristis, mœrens, &c.

Quomodo id sciat.

An sciat aliquem cum defuncto inimicitias habuisse, altercatum fuisse, iniurias, minas, contumelias inter ipsos intercessisse.

Af-

Afferat causam scientiæ sui dicti.

An cognoscat aliquem, qui de herbarum virtute, de medicamentis in Conuentu sit peritus, vel locutus fuerit.

An etiam de venenis.

An aliquem simplicia, vel mineralia nouerit conquisisse, & quomodo hoc sciat.

Si aliquem de genere mortis P. N. loquentem audiuit.

Si veneni suspicio vehemens sit in Conuentu, & apud quos.

Si de aliquo audierit, quod tale venenum propinarit, & à quibus.

Si ipse testis suspicionem habet de aliquo, & de quo, quòd venenum dederit.

Afferat causam suspicionis.

§. TERTIVS.

Si de veneno non constet clarè.

AN sciat N. mortuum, antequam in morbum incideret, cibum aliquem noxium comedisse.

Quis tales cibos attulit, dedit, accommodauit.

Quis infirmi curam gessit.

Quæ morbi simptomata apparebant.

Si vomitiones, tormina, sitis vehemens, liuores, &c.

Quot

Quot horas post sumptionem cibi vel decubuit, vel vomere incæpit.

Si ab aliquo audiuit P. N. veneno necatum fuisse, & à quo.

Si audiuit vomitiones, & maculas in corpore apparentes, fuisse veneni indicia.

Si audiuit, cuius coloris fuissent vomitiones, & à quibus.

An sciat hæc purgamenta & eiectiones Medico ostensa fuisse, cui, & quid iudicauerit Medicus.

An sciat, vel audierit, quo mortis genere defunctus fuerit.

Quid ipse credat, vel suspicetur.

Quæ causa scientiæ.

§. QVARTVS.

Si fuerit aliud delictum dubium.

AN nouerit, defunctum cum aliquo inimicitias habuisse.

Quæ causa inimicitiæ.

Quandiu durauerit.

Si alijs innotuerit.

Si reconciliatione desierit inimicitia.

Reddat causam scientiæ sui dicti.

Si mortuus, dum viueret, morbo comitiali laborabat, vel alijs grauioribus.

Si

Si eum aliquando conqueſtum fuiſſe nouerit; quòd cordis doloribus opprimeretur, capitis vertiginibus agitaretur, dæmonum illuſionibus, vel timoribus exerceretur.

Si Spiritu triſtitiæ, vel deſperationis eum aliquando nouerit agitatum.

Si ebrietate nimia, vel crapula.

Si ſecum conqueſtus fuerit, quòd ei mors ab aliquo comminata fuiſſet, vel hoc ab alijs audierit.

Si ſcit mortuum inuitum in eo Conuentu manſiſſe.

Si aliquando actus, aut verba dementiæ, ſtoliditatis, vel deſperationis eundem feciſſe, vel dixiſſe audiuit.

Quæ tandem ſigna, & verba fuerunt iſta.

Coram quibus ea acciderunt.

An ſciat, quo violento mortis genere defunctus obierit.

An ab alijs audierit.

Quid ipſe teſtis iudicet, & qua de cauſa.

Quis habetur author huius mortis, quis P. N. laqueo ſuffocauit, *vel* in puteum demerſit.

Vnde mouetur ipſe, vel alij ad hoc dicendum, vel iudicandum.

Quomodo ſciat alios hoc credere, vel ſuſpicari.

Qui ſunt conteſtes.

FOR-

FORMA EXAMINIS VVLNERATI.

§. PRIMVS.

Primùm ipse vulneratus examinandus est ad informandam Curiam, hoc modo.

In Dei nomine. Amen. Die, &c. In Cõuentu, &c.

ACcessit Pater admodum Reuerendus Minister ad Cellam, in qua vulneratus iacebat P. N. & exhibito ei iuramento, prout tacto pectore, more, &c. iurauit, eum, ut infra, interrogauit.

Quomodo reperiatur vulneratus, & à quo tempore.

Quis illum vulnerauit, & ob quam causam.

Quo instrumento, quo loco, quibus auxilijs, qua corporis parte.

Qui aderant, vel audire potuerunt, tanquam proximiores.

§. SECVNDVS.

Si ignoret authorem.

AN cum aliquo inimicitiam habeat; & quam ob causam.

An

An verbis iniuriosis aliquem offenderit, vel minis.

An sibi aliquis minatus fuerit vulnera, mortẽ

Si inimicitia alijs nota sit, & quomodo id sciuerint

Si aliqui, dum rixarentur inter se, adfuerint.

§. *TERTIVS*.

Si nolit prodere vulnerantem ex timore, vel nè illi noceat.

MOnitus, vt veritatem fateatur, quia aliàs peccat mortaliter, & est periurij reus; nec sibi malum creare debet in anima, nè alijs noceat. Respondit...

Cui Pater; Auerti, che se non lo riueli spontaneamente, sarai costretto à dirlo à forza, per via di carcere, e di tormenti, &c. Respondit.

Interrrogatus, Se gli vuol fare querela di questa offesa, &c. Respondit: Padre nò, io li perdono per amor di Dio, &c.

FORMA EXAMINANDI TESTES SVPER INDICIA.

CVm quodlibet indicium duobus saltem testibus probari debeat, depositiones hoc modo excipiantur.

§. *PRI-*

§. PRIMVS.

De inimicitia.

In nomine Domini. Amen.

DIe,&c. Vocatus fuit coram A. R. P. M. P. &c. Pater Frater. N. Sacerdos, ætatis ..., Religionis .... testis ex officio assumptus, monitus, & iuratus, (tacto enim pectore more Sacerdotali iurauit) ad deponendum super indicijs emergentibus ex morte Patris N. qui ad opportunas interrogationes respondit.

Primò enim interrogatus, an sciat causam suæ vocationis. Respondit....

An cognoscat, & ex quo tempore P. N,

An sciat inter Patrem N. & N. aliquando inimicitiam exarsisse.

An sciat talis inimicitiæ causam.

Quomodo id sciuerit.

Quæ signa inimicitiæ viderit, vel audierit intercessisse inter ipsos.

An sciat aliquando, & ex quo tempore fuisse reconciliatos.

An post reconciliationem viderit, vel audierit talis inimicitiæ signa inter eosdẽ pullulasse.

An credat P. N. ob talem inimicitiam potuisse Patri N. propinare venenum.

De

De causa scientiæ talis credulitatis,
Interrogatus de contestibus.

Quibus acceptis P, Minister examen terminauit, imposito testi silentio, & reseruata sibi facultate eum iterum examinandi, ac lecta sibi sua depositione eam sua manu subscribere iussit, prout subscripsit.

Io Fra N. hò deposto.

Frater N, Minister Prouincialis.

Frater N. Actuarius.

§, SECVNDVS.

De confessione extraiudiciali.

An cognoscat P. N. & ex quo tempore.
An cum illo aliquando collocutus fuerit.
An secum de morte P. N. sermonem habuerit, & vbi.
An ex liuore de mortuo eũ loquẽtẽ audiuit.
An audierit, eum dixisse, quod in morte P. N. manus habuerit.
Coram quibus hoc dixit.
Qua occasione in tam grauem iactationem lapsus fuerit.
An credat eum verum dixisse, & in necem prædicti Patris verè consensisse.
De causa scientiæ.
De contestibus.
Tunc Pater, &c.

§, PRI-

§. PRIMVS.

FORMA GENERALIS EXAMINANDI TESTES.

In nomine Domini. Amen.

DIe ..., Anno ... in Conuentu N. coram P. N. Ministro vocatus Frater N. Diaconus ætatis annorum 24. Religionis 5. vt dixit, testis ex officio assumptus, *vel si ad instantiam partis procedatur*, *productus* super primo, *vel secundo* articulo, monitus de veritate dicenda, & præstito illi iuramento interrogatus, prout tactis sacris litteris iurauit, ad opportunas interrogationes deposuit, vt infra, videlicet.

Interrogatus, an sciat causam suæ vocationis. Respondit, &c.

Interrogatus, an cognoscat P.N. Respõdit ...

Interrogatus, quomodo illum cognoscat, Respondit, &c.

Interrogatus, ex quanto tempore illum cognoscit. Respondit, &c.

Interrogatus, cuius famæ sit. Respondit, &c.

Interrogatus, cuius opinionis sit apud ipsum, Respondit, &c.

Interrogatus, quomodo sciat ipsum esse iracundum, vel conuiciatorem. Respondit, &c.

Interrogatus de loco, & tẽpore. Respõdit, &c.

Inter-

Interrogatus de contestibus. Respondit,&c.
Interrogatus de causa scientiæ. Respõdit,&c.
Tunc Pater Minister acceptatis illius depositionibus, si & in quantum,&c. mandauit ipsi testi, vt suo examini sibi priùs lecto se subscriberet, prout infrà subscripsit, præcipiens illi in virtute sanctæ obedientiæ, nè cui de his omninò loqueretur, illumque dimisit, saluo iure illum reexaminandi toties, quoties opus fuerit.

Io Frà N. hò deposto.

Frater N. Minister.

Frater N. Actuarius.

§. SECVNDVS.

Si testis irreuerens, vel pertinax fuerit.

Interrogatus,&c. Noluit respondere: sed cum risu,& contemptu impertinentia effutire cœpit. Quem Pater Prouincialis paternè priùs admonuit, & quia ex benignitate peior efficiebatur, seuerè,& grauiùs increpauit: persistente autem ipso in sua pertinacia iuris remedijs vtendum censuit, ideò vt infra decreuit.

Quoniam P.N. vocatus in testem ab A.R.P. Ministro Prouinciali, ac legitimè in causa P.N. interrogatus, respondere noluit, *vel,&c.* & monitus semel atque iterum, ac correptus à sua pertinacia discedere noluit; ideò præsenti decre-

to decernit, vt dictus Pater N. quotidie in pane & aqua ieiunet, *vel* tandiu à diuinis sit suspensus, quousque resipiscat, & suis mandatis pareat. Datum, &c.

Frater N. Minister.

Frater N. Actuarius.

§. *TERTIVS.*

Si ad cor redeat à pertinacia.

CVm Pater N. testis, &c. ad cor reuersus fuerit, & veniam petierit, admissus ad examen fuit denuò.

Interrogatus, an, &c.

§. *QVARTVS.*

Si testis mendacium dicat.

TVnc Pater ipsum admonuit, vt veritatem de plano fateatur, quia in sua depositione mendacium dixisse deprehensus est.

Quare interrogatus, an viderit ipsum vulnerantem. Respondit: Quello, che hò detto, è la verità.

Iterum monitus à mendacijs discedere, quia contra ipsum, tanquam contra falsum testem, per iuris & facti remedia procedetur. Respondit, &c.

Quod

Quod cernens Pater Minister, volensq; ipsum de mendacio conuincere, vocari fecit P. N. & P. N. testes, eosque coram ipso Fratre N. cum iuramento iterum examinauit, & primò interrogauit Fratrem N. si verè Frater N. erat cum ipsis, quando, &c. qui respondit: Padre sì. Pòstea interrogauit Fratrem N. testem, an verè Frater N. adfuerit cum ipsis, quando Frater N. vulnerauit Patrem N. dixit: Padre sì. Tunc subiunxit Pater Minister: Che dici hora, non sei vn testimonio falso, e bugiardo? Quo tacente, vel in pertinacia permanente, aduersatus Pater Minister mendacij acerbitatem, ei assignauit vnius diei spatium ad se defendendum, quare non debeat puniri tanquam testis falsus; & interim carceribus ad custodiam mancipari mandauit, prout præsenti decreto mandat, & præcipit. Acta in Conuentu N. die N.

Frater N. Minister.

Frater N. Actuarius.

§. QVINTVM.

Executio decreti carcerationis.

FIdem facio ego infrascriptus, qualiter Frater N. carceratus fuit virtute dicti decreti hac die . . . Mensis . . . Anni . . . in Cõuentu N.

Frater N. Actuarius.

§. *SEXTVS.*

Si testis fuerit infamis, erit torquendus sic.

DIe...... Cum Pater N. Minister sedens, &c. & visis, &c. stante qualitate Fratris N. testis examinati in causa N. & considerata infamiæ nota, qua affectus reperitur, propter decretum pœnale, latum contra ipsum in causa criminali, actitata per Patrem N. tunc temporis Prouinciæ Visitatorem; *vel* considerata inhabihabilitatis nota, quia nimirum est socius criminis, &c. vilis, persona, &c. ad tollendam dictæ infamiæ notam, & vt eius dictum magis afficiat nominatum, & ad omnem alium meliorem finem, & effectum, mandauit ipsum duci ad locum torturæ, ibique spoliari, & funi applicari, prout præsenti decreto funi applicari mandat. Datum..... *Si agatur de alio genere tormentorum, explicetur illud.*

Frater N. Minister.

Frater N. Actuarius.

§. *SEPTIMVS.*

Si testis fuerit varius, & vacillans, & propterea torquendus.

DIe, &c. Pater N. Minister, &c. sedens pro tribunali, visis videndis, & consideratis con-

considerandis, ac ponderata vacillatione ipsius Fratris N. testis dicentis in examine facto die ..... *describatur suum dictum*, & in præsenti examine negantis, ac dicentis ..... Ad tollendam ergo omnem periurij maculam (si quæ inesset) ab eiusdem testis persona, & ad sciendum, in quo dicto persistat; & ad omnem alium meliorem finem & effectum mandauit eundem N. duci ad locum torturæ, ibique, &c. *vel* mandauit ipsum arctari, *vel* ad taxillorum tormentum applicari, &c. *vel* consideratis circumstantijs ipsam depositionem comitantibus, quę verificatæ fuerunt, prout in actis, *dummodo ita sit*, & quæ sunt adeò verisimiles, vt arbitrio prudentis viri credendum sit, ipsum testem in prima depositione verum dixisse, & in secunda mentitum fuisse; præsertim cum ea, quæ in prima sua depositione dixerit, sponte deposuerit, & de plano, & in secunda nullam sufficientem, aut verisimilem causam suæ huiusmodi variationis alleget. Quapropter valde verisimile est & credibile, ipsum testem ad reuocandam suam depositionem subornatum fuisse. Ad effectum ergo idipsum ab eodem teste clariùs audiendi, à quo, vel à quibus ad suam primam depositionem reuocandam subornatus fuerit, & ad omnem alium meliorem, &c. citra tamen iurium quorumcumque Curiæ acquisitorum, vel spectantium præiudicium ipsum puniendi ob

præfatam variationem, quibus per præsentem torturam præiudicare non intendit, & non alias, nec aliter, nec alio modo, de quo expressè protestatus fuit, & protestatur. Ipsum N. testem in suis depositionibus variantem mandauit duci ad locum tormentorum, ibique, &c.

§. *OCTAVVS*.

Si testis aliud dicit cum iuramento, aliud sine.

DIe, &c. Pater *N*: lectis, & consideratis, vna depositione facta à Fratre N. cum iuramento in iudicio coram nobis, & altera sine iuramento coram NN: *vel extraiudicialiter: Aut apud N. Iudicem incompetentem.* Et perspectis verbis præcisis ab ipso prolatis, prout in actis, &c. ex quo apertissimè patet ipsum esse informatum de veritate, & notitia delinquentium: ad tollendam omnem maculam periurij, (si qua inesset in eius persona) *vel* ad purgandum omnem variationis defectum; & ad sciendum, in quo dicto ipse N. persistat, & ad omnem alium meliorem; &c. mandauit ipsum N. testem duci, &c.

§. *NO-*

§. NONVS.

Si ſcire neget, cùm aliàs conſtet eum ſcire.

Die, &c. P. N. ſedens, &c. auditis, & perlectis depoſitionibus teſtium deponentium N. in teſtem vocatum, ſcire commiſſi homicidii, furti, ſtupri, &c. ſeriem; factiſque ipſi teſti pluribus monitionibus, vt veritatem fateatur: conſideratoque, quòd conſtet in iudicio aliquo pacto ipſum fuiſſe præſentem in loco commiſſi criminis tempore, quo fuerat perpetratum, vnde veriſimile eſt ipſum vidiſſe, quomodo dictum factum ſe habuerit, & qui fuerint delinquentes; cuius ætatis, & quibus veſtibus induti; quibus armis accincti, quo colore, qua effigie; &c. & licèt ipſe negare non erubeſcat delinquentes vidiſſe: & conſideratis aliis indiciis ex actibus ipſius reſultantibus, & contra dictum teſtem facientibus, quapropter Pater Miniſter ad effectum habendi ab ipſo teſte examinato plenam & integram veritatem ſuper præmiſſis, de quibus, vt dictum eſt, veriſimiliter informatus apparet, & ad omnem alium meliorem, &c. mandauit, &c.

§. DECIMVS.

Si ab aliquo loco testis vocandus sit.

CVm nobis N. Ministro, vel Commissario, &c. visum fuerit pro expediendo negotio mortis N. cuius authorem inquirimus, *vel nobis commisso* necessariam esse nobis personam Patris *N.* ac eiusdem in iudicio depositionem; idcirco virtute iurisdictionis nobis factæ, *si est Commissarius*, *vel* authoritate nostri officii; *si est ordinarius*, præcipimus ipsi in virtute præsentis decreti, vt statim eo recepto discedens à Conuentu, in quo modo moratur, se conferat ad Conuentum N. in quo tribunal nostrum ereximus sub pœna .... Datum, &c.

Frater N. Minister, vel Commissarius,&c.

§. VNDECIMVS.

Si decretum hoc mittendum esset per litteras.

QVod decretum R. P. N. per litteras inclusum direxit P. N. Guardiano, à quo talem responsionem accepit, *& inserat ipsas litteras in processu*.

§. DVODECIMVS.

Si examen testis vna vice expediri non potuit

QVoniam ob vrgentia negotia, vel ob horæ tarditatem examen compleri non potuit, Pater Minister iussit pro nunc terminari examen, animo tamen continuandi illud, cum primùm commoditas accesserit; priùs verò lectum examen ipsi testi, fecit ab illo subscribi, &c. acceptatis, &c. *Et pro continuatione deinde*,

Die, &c. cum Pater Minister expeditus esset à supradicto negotio, regrediens ad perficiendum examen Fratris N. testis, ipsum in ius vocauit, & coram ipso adstanti iuramentum præstitit, prout iurauit, & vt infra interrogauit.

Quæ forma seruanda erit etiam in examine rei, quando interrumpi contingat.

FORMA CONSTITVENDI VEL EXAMINANDI REVM:

§. PRIMVS.

DIe.... Mensis.... Anni... in Conuentu N. constitutus personaliter coram Ad mo-

modum Reuerendo Patre Ministro, &c. & me Actuario P. Frater N. Sacerdos ætatis ... Religionis ... principalis quoad se, & testis quoad alios, delato ei iuramento, prout tacto, &c. iurauit, de mera, & integra veritate dicenda, & quidquid inde sciuerit, & præmissa admonitione, quod ad confessionem proprij criminis tenetur in conscientia, sub pœna peccati mortalis, stantibus tot indicijs contra ipsum in actis, fuit interrogatus, &c.

Primò, an sciat suæ vocationis causam.

An sciat causam suæ carcerationis, *si fuerit carceratus*.

A quo tempore fuit carceratus.

Quo ordinante.

Si inimicos habet in illo vel alio Conuentu; & quos.

Quare N. est illi inimicus. Respondit: Perche mi minacciò.

Qui aderant, quando minatus illi fuit.

Si redierũt in amicitiã, & fecerũt postea pacẽ.

Ex quo tempore.

Quis est conscius talis inimicitiæ.

Si credit N. propterea illi esse infensum.

Si habet illum pro homine probo.

Quare censet illum esse malignum.

Si potest hoc probare.

Cognoscitne N.

Ex quo tempore.

Vbi

Vbi cœpit illum cognoſcere, qua occaſione.
Coram quibus eſt vltimò illum allocutus; vbi, & de qua re.
Si pacifici diſceſſerunt.
Quæ verba iracundiæ acciderunt inter ipſos.
Quid tenebat in manu tunc temporis.
Quis dederat illi facultatem tenendi arma.
Quantum temporis illa tenuit.
Quis dederit illi arma.
Vbi abſconderat illa.
Vbi ſunt nunc.
Quæ verba dixit, antequam diſcederet ab illo.
Quæ vulnera dedit illi. Reſpondit: Non hò ferito altrimente.
Et cum P. N. audiſſet Conſtituti negationem, taliter eſt illum allocutus: Fratello non è tempo di negare, perche e per teſtimonij, e per inditij ſei quaſi conuinto; perciò deui dire la verità: propterea.
Interrogatus, ſi vulnerauit N. Reſpondit: Mai tal coſa.
Quod audiens Pater præcepit afferri arma, nimirum gladium longitudinis duorum palmorum, & latitudinis duorum digitorum, acutum, & affilatum cum ſuo capulo oſſeo, & pugionem vnius palmi, cum cuſpide acuta; quibus oſtenſis reo, iterum dixit: Come potete negarlo? date gloria à Dio con dir la verità, e non ſiate figlio del diauolo, padre della bugia. Non
ſon

ſon queſte l'armi tue ritrouate vicino al Padre N. ferito; ritrouate inſanguinate nella ſtanza voſtra? perche dunque negate hauer ferito, vcciſo, &c. Reſpondit: Non ne sò niente.

Interrogatus, ſe ſi confida molto ſu le braccia, perche tanto l'hà da confeſſare sù la corda à tutti i modi. Reſpondit: Io non ſon huomo da fare queſti delitti. *ſi aſſirmat.*

Interrogatus, quis fuit complex, & ſocius, vel conſocius delicti; quid illi dixit talis N. ſocius.

Qui aderant.

Qui ſunt teſtes.

Quoniam verò horæ tarditate examen expediri non potuit, Pater N acceptatis, &c. examen dimiſit, voluntate illud continuandi. Interim lectam ſibi depoſitionem iuſſus fuit ſubſcribere, prout infra, &c.

Io N. hò depoſto.

Frater N. Miniſter.

Frater N. Actuarius.

In ſecundo Conſtituto.

§. *SECVNDVS.*

DIe . . . loco, quibus ſupra. Interrogatus, ſi ipſe conſtitutus eſt diſpoſitus iam veritatem fateri, quod non fecit in alio examine.

Si

Si vult aliud addere examini hesterno, vel nouum adducere.

Si verè altercatus est cum N.

Si ab illo iniurijs affectus fuit, vel è contra.

Si illum manu vel armis percussit.

Si vulnerauit. Respondit: Padre nò.

Cui Pater: Come nò, se sei stato visto da testimonij, non solo fuggir con il coltello in mano insanguinato, mà ferirlo ancora? Respondit: Ogn'vno può dire quello, che vuole.

Et Pater: Credi tu, che vogliano dir la bugia in tuo pregiudicio senza causa? Respondit: Ci sono delli maligni e bugiardi nel mondo.

Et ad opportunam interrogationem; Respondit: Io non direi tali bugie, mà non sò la conscienza de gli altri.

Videns autem P.N. Constituti pertinaciam, illum denuò paternè monuit: Vedi fratello, tu stimi il corpo, mà non l'anima, temi la pena del mondo, non quella dell'inferno. L'hauer peccato è fragilità, il negarlo alla presenza di Dio, di cui io tengo il luogo indegnamente, è peccato di Caino, e perciò t'ammonisco, che lasci questa tua pertinacia, e dichi, se veramente hai ferito, ò vcciso N. Respondit: Hò detto, e torno à dire, che non sò niente di questo.

Tunc Pater negotio vrgente impeditus examē pro nūc dimisit, illud alio tēpore continuaturus. Iussit tamen priùs legi ipsi reo depositio-

tionem, & ab ipso subscribi; quem carceribus mancipari mandauit, vt melius interim de sua salute concipiat, & cogitet de veritate dicenda:

Subscriptiones.

§. TERTIVS.

Si reus reperiatur esse excommunicatus, absoluatur sic.

CVm Pater N. comperisset N. reum incidisse in excommunicationem maiorem ob .... eum absoluit ad effectum solum adstandi, & se tuendi in iudicio, omni meliori, &c. cùm ipse non posset probare se esse absolutum. Datum, &c.

Frater N. Minister, &c.

§. QVARTVS.

In tertio Constituto.

DIe, &c. Postquam Pater N. Fratrem N. reum in sua præsentia adductum paternè pariter, & grauiter monuit, vt deposita pertinacia, saltem nunc Deo dare gloriam satageret, & confusus à tot mendaciis facti seriem de plano deponeret, ac narraret, come passò il fatto dell'homicidio del Padre N. chi lo ferì; chi l'vcci-

l'vccise? perche li teſtimonij tutti dicono, che ſete ſtato voi, perche dunque non lo confeſſate? Reſpondit negatiuè.

Interrogatus; Come potete negare queſto, hauendo contro tanti teſtimonij? Et præcepit legi depoſitiones teſtium. Senti, che dice queſto. Senti queſt'altro, &c. e ſe ciò non foſſe vero, queſti non lo direbbono; diſponti dunque à dire la verità. Reſpondit: ſono bugiardi.

Interrogatus, & monitus, quòd manifeſtè apparet de pertinacia ipſius, quia non ſolùm negat delictum à ſe commiſſum, ſed etiam audet viros probos appellare mendaces. Quomodo tales falſarios vocas, ſi tibi cõfrõtatos de facie ad faciem ſuſtinere non potuiſti, & vix aſpicere auſus es pallore & tremore correptus? Ideò fuit benignè monitus, vt à pertinacia diſcedens veritatem dicat per ordinem facti ſeriem recenſendo, come paſsò queſto fatto? Reſpondit, &c. non mi ricordo, potrebbe eſſere, mi rimetto à quello, che hò detto di ſopra.

Interrogatus, & monitus, vt præcisè reſpondeat, ſine dubio, ſine hæſitatione, nec ſe referat ad iam dicta. Reſpondit: Quel che hò detto, hò detto.

Interrogatus, & monitus ſub pœna confeſſi criminis, periurij, & torturæ, vt veritatem de plano dicat. Reſpondit: Non sò altro.

Tunc Pater: E poſſibile, che ſei coſi oſtinato,

to,e senza honore, che ci vuoi dare à credere buggie così grandi? Nel primo Constituto non hai detto tu, che, &c. nel secondo non dicesti, &c. come hora neghi? come ti contradici? non vedi, che sei confuso, e conuinto? non è meglio, che per la gloria di Dio confessi la verità? Respondit, &c.

Interrogatus; & iterum monitus, vt veritatem fateatur; aliàs deuenietur aduersùs illum ad iuris & facti remedia, declarando illum incurrisse pœnas comminatas. Respondit: Non hò da dire altro.

Tunc Pater aduertens obstinationem, & irreuerentiam Fratris N. rei, pœnarumque comminatarum contemptum, reseruato sibi iure semper, & quandocũq; decernendi ipsum N. incurrisse, &c. & mandatum desuper necessarium, & opportunum relaxandi; pro nunc ad vlteriora procedens.

Interrogauit, an adhuc persisteret in sua pertinacia. Respondit: Non mi ricordo.

Interrogatus, & monitus à tergiuersatione, & obstinatione discedere, & præcisè respondere. Respondit: non mi ricordo, non mi souuiene.

Quibus auditis Pater N. dixit Fratri N. reo, quod in his casibus deuenitur ad torturam, non pro extorquenda veritate, sed solùm responsione affirmatiua, vel negatiua, & idcircò nullæ dantur defensiones, cum pateat; quòd

nulla

nulla poterit afferri legitima & euidens excusatio. Respondeat ergo præcisè, vt possit vitare huiusmodi torturam, & abijciat ista fatua subterfugia sciens, quod de illis nulla ratio habebitur. Respondit, non ho altro, che dire.

Et licet pluries Pater N. ipsum efficaciter, & charitatiuè monuerit, semper ipse reus eandem responsionem dedit: quæ omnia ego Frater N. actuarius adnotaui.

unc Pater N. sedens pro tribunali, &c. visa pertinacia Fratris N. nolentis respondere præcisè ad interrogationem, cum aliter ab eo dictum responsum haberi non posset, mandauit adduci ad locum torturæ. qui N. sic ad locum torturæ adductus, dum spoliaretur, & ligaretur fuit à Patre N. benignè monitus, vt saltem modo disponeretur ad dandam responsionem præcisam, &c. aliàs sciat pro certo statim in altum eleuandum, & torquendum pro dicta responsione. Respondit &c.

Et videns Pater N. Fratrem N. in sua obstinatione persistere mandauit ipsum eleuari in altum, ad effectum solummodo extorquendi responsionem præcisam affirmatiuam, vel negatiuam.

§. QVINTVS.

Confrontatio rei cum Testibus.

Die, &c. vocatus fuit Frater N. reus, monitus, & iuratus præsentibus &c. fuit in

hunc modum à Patre N. exceptus. **Come puoi negare non esser stato in tal giorno, nel tal** luogo, mentre li testimonij dicono, che vi sei stato? che cosa respondi à questo. Respondit, *Scribantur, quæ dicit, & facit, puta fixos tenens oculos in terram immobiles, dixit suspirans, &c.* O Dio, che assassinio è questo? ogn'vno può dire quello, che vuole.

Cum Pater N. vidisset illius pertinaciam in negando, quæ testes veridici deposuerunt, iussit eos singillatim vocari. Primò enim vocauit Fratrem N. testem coram dicto reo, & præstito eidem iuramento, de dicenda veritate ipsum interrogauit. An cognoscat Fratrem N. præsentem. Respondit, Padre sì, si chiama Fra N.

Quo peracto interrogauit N. constitutum, se conosce Fra N. quì presente, e come si chiama. Respondit, Padre sì; chiamasi Fra N.

Postquam reus, & testis se ad inuicem cognouissent. Frater N. testis cum eodem iuramento fuit interrogatus. Si hic est ille, de quo deposuit die ..... Respondit, Padre sì.

Et Pater, satage, inquit, illum probè cognoscere, nè erres. Respondit, lo conosco benissimo.

Tunc Pater, iussit legi depositionem testis clara, & intelligibili voce, in faciem N. rei, quibus lectis, fuit

Interrogatus, si recordatur de hac depositione. Respondit, Padre sì, e conosco la mia sottoscritione, ò †

In-

Interrogatus, se ciò sia vero. Resp. così è.

Et cum Pater N. aduertisset Fratrem N. testem ratificasse suam depositionem in faciem N. rei, vt saltem confusus verum dicat, ipsum reum coram ipso teste interrogauit præuio iuramento, vt sequitur. Horsù fratello hai inteso, come Frà N. te l'ha confirmato sù'l viso, che cosa vuoi tù dire? Respondit, hò inteso, mà non dice la verità.

Et replicante N. teste, ho detto la verità, & reo illud negante; cum vnusquisque in suo dicto persisteret, Pater N. mandauit dictum testem remoueri à loco examinis[a], & vocari Fratrem N. alium testem, qui cum & ipse coram Patre N. & Fratre N. reo fuisset constitutus, vterque eorum fuit cum iuramento interrogatus, &c. *Et dic vt supra, &c.*

a *Hæc confrontatio excusat repetitionem testium, licèt non sit necessaria. (quia timidus vereretur stare contra faciem potentis.) Nisi quando testes è directo pugnant inter sè, vel cum depositione rei, aut de facie non nouerunt eum contra quem deponunt, & in hoc casu debet reus poni inter alios, nè adsit subornatio.*

§. SEXTVS.

Recognitio Rei à Testibus.

DIe, &c. cùm N. reus negauerit se esse illum, contra quem N. N. testes deposuerunt

K 2

a *Chart. in practic. l. 3. c. 1. n. 84.*

runt, vt veritas appareat, Pater N. decreuit vocare eosdem testes, & recognoscere supradictum reum. Quare primo vocauit Fratrem N. reum, cui præstitit iuramentum, & hanc interrogationem subiunxit. Che diresti, se testimonij degni di fede ti cognoscessero per quello, il quale ferì N. il tal giorno? &c. Respondit, &c.

His auditis ad conuincendum ipsum reum de mendacio, & eundem disponendum ad fatendam veritatem, & ad omnem, &c. mandauit vocari Fratres alios, qui reo facie, & statura, similes essent, & cum eodem reo in ordine collocari, nimirum N N N. quibus comparentibus, & in ordine collocatis, ipsoque reo secundum locum tenente, mandauit ad eorum faciem statui Fratrem N. testem contra Fratrem N. reum, & delato sibi iuramento fuit.

Interrogatus, Riguardate bene, se tra questi Frati vi fosse quello, contra il quale hauete deposto, che a dí .... ferì Fra N. in Dormitorio. Respondit, Padre sì che ci è, & è il secondo.

Et Pater, mostratelo à deto. Respondit, mouendo se de suo loco, manibusque proprijs tangendo Fratrem N. reum, qui secundus erat in ordine, & dixit, Padre, questo, che ho toccato è quell'istesso.

Tunc Pater, præuio iuramento, interrogauit Fratrem N. reum. Hai sentito fratello, come il testimonio te l'ha detto in faccia; come puoi negarlo. Resp. &c. His

His auditis P. N. mandauit mihi Actuario legere integram depositionem Fratris N. testis in faciem rei; qua lecta, interrogauit eum, che respondi à questo? Respondir, &c.

§. SEPTIMVS.
Reus coram Iudice delinquens.

In nomine Domini. Amen.

COram P. N. pro tribunali sedente, & ipsum N. reum examinante, ipse reus Dei timore postposito, Deum blasphemauit, vel alapam N. vni assistentium impegit, &c. Super quibus idem Prouincialis, volens de iustitia prouidere, ipsum N. vocauit, eumque interrogauit, cur sic, &c.

Si reus confitetur, statim ipsum condemnet, si negat, examinentur duo testes, qui de facto deponant, & statim ipsum condemnet, in ipsa figura iudicij, Et stante sic tribunali, &c.

FORMA TORQVENDI REVM.

§. PRIMVS.
Decretum defensionum ante torturam.

In nomine Domini. Amen, &c.

CVm ex actitatis hucusque contra Fratrem N. reum de .... grauia emergant indicia,

& probationes vrgentes, quibus verisimiliter eum commisisse tale homicidium credi possit; ipse autem interrogatus negauerit, P. N. iuris ordinem seruare volens, eundem in rigoroso examine constituere decreuit; quia tamen tortura infligi non debet, nisi priùs concessis defensionibus; ideo hoc suo præsenti Decreto mandat indulgeri Fratri N. reo terminum trium dierum ad producendum quæcumque monumenta, & probationes, quibus se innocentem ostendere posit, in delato crimine contra ipsum, & ad elidenda indicia contra ipsum allata, & copiam actorum sibi dari sine nominibus, & cognominibus testium, habitis tamen ab ipso testibus curiæ pro ritè, & rectè receptis, & legitimè examinatis, saluis exceptionibus, & repetitione, &c. & sine præiudicio vlterioris processus, & examinis, hoc, & omni meliori modo, &c. prout suo hoc Decreto indulget terminum, & copiam. Vel si mauult, à suo Procuratore lustrari processum originalem in aula nostræ cameræ, quod etiam concedit. Datum N. die, &c.

Frater N. Minister Prouincialis.

Frater N. Actuarius.

S. SE-

§. SECVNDVS.

Intimationis dicti Decreti relatio.

ET cum per me Actuarium fuisset prædictum Decretum intimatum Fratri N. reo acceptauit terminum, & defensiones, &c. & in fidem, &c. die .... &c.

Ego Frater N. acceptaui, &c.

Frater N. *Actuarius.*

Si renunciat. Et cum per me Actuarium, &c. gratias agens dixit se renunciare omnibus sibi spectantibus, & competentibus defensionibus, & se remittere pietati Patris Ministri, & in fidem se subscripsit die .... &c.

Ego N. renunciaui. &c.

§. TERTIVS.

Assignatio Aduocati, & Procuratoris.

PAter N. Minister volens de iure procedere in causa tam graui, & rei N. indemnitati consulere, prouidit cum copia actorum concedendum esse eidem D. N. V. I. Doctorem, nostræ Religionis deuotum, & zelatorem, & Patrem N. Sacræ Theologiæ Lectorem in Procuratorem, prout præsenti Decreto assignat, & concedit. Datum, &c.

Frater N. Minister, &c.

Frater N. Actuarius, &c.

§. QVARTVS.

Prorogatio termini.

COram Reuerendo admodum Patre N. comparet Frater N. Procurator Fratris N. rei prætensi, & precatur, vt terminum trium dierum suo principali indultum prorogare dignetur, cũ etiam concessus fuerit breuis. Insuper petit sibi cum effectu dari copiam actorum, vel facultatem lustrandi processum in aula suæ audientiæ coram ipso, vt inde elicere valeat, quæ ad defensionem sui principalis facere possunt: necnon se accingere ad formandos articulos probatorios, ad elidenda indicia exorta, &c. vt inde innocentia elucescat, quod in gratiam singularem recipiet, & sic instat, omni meliori modo, &c.

Qua recepta Actuarius scribat, vel in principio, vel in fine huius, & omnium aliarum comparitionum.

Præsentata fuit per ipsum P. N. Procuratorem die . . . . &c.

§. QVINTVS.

Decretum prorogationis termini.

PErpensa rationabili petitione Patris N. Procuratoris Fratris N. rei prætensi, ipsam admittens P. N. Minister, si & in quantum, &c. præcepit prorogari terminum ad . . . . dies, ad

pro-

producenda; quæ in defensione supradicti rei prætensi facere possunt. Necnon dari facultatem lustrandi processum in aula, &c. prout vtrumque præsenti Decreto concedit, vt petitur. Datum, &c. die . . . .

Frater N. Minister.

Frater N. Actuarius.

§. SEXTVS.

Præsentatio articulorum.

PRæsentati fuerunt præsentes articuli per Patrem N. Procuratorem Fratris N. rei prætensi.

Cùm Pater N. Procurator Fratris N. prætensi rei, & Dominus eiusdem Aduocatus *si aderit* comparuissent coram Patre N. Ministro precantes ipsos articulos probatorios admitti, & super illos examinari testes ibidem nominatos, pro defensione sui, vel eorum Principalis; visum fuit ipsi P. N. eos admittere, si & in quantum, &c. prout præsenti Decreto admittit. Datum . . . die . . . . &c.

Frater N. Minister.

Frater N. Actuarius.

Si aliqui articulorum essent impertinentes, vel infamatorij: Pater Minister debet illos vel corrigere, vel delere; adnotando in margine illorum cau-

sam

sam in hunc modum. Hic articulus deletus est, quia est infamatorius, quia impertinens, &c.

§. SEPTIMVS.
Examinatio testium ad defensam.

Examinantur sicut ad offensam, mutato solum nomine officij, &c. videlicet.

DIe . . . vocatus fuit coram Patre Ministro, Frater N. testis adductus, & nominatus ad defensam Fratris N. rei prætensi, super primo, *vel secundo, vel tertio, vel omnibus articulis, vel tota causa*, qui præstito sibi iuramento, prout tactis, &c. iurauit, monitus de veritate dicenda, fuit primo interrogatus super . . . . articulo, qui Respondit, &c. *& sic de alijs.*

§. OCTAVVS.
Decretum ostendendi processum defensiuum parti.

POstquam Pater N. vidit completum processum, pro defensione N. rei prætensi, studuit de eo certiores facere D. N. Aduocatum, & P. N. Procuratorem dicti Fratris N. & ipsum reum, prout præsenti decreto certiores fieri mandat, per me Actuarium. Datum &c.

Frater N. Minister.

Frater N. Actuarius.

Cùm

Cùm per me certiores facti fuissent N N N. de examine iam perfecto ad ipsorum petitionem, gratias egerunt, & in fidem, &c. die ... &c.

Fr. N. Actuarius.

§. N O N V S.

Petitur copia Processus defensiui.

CORam Reuerendo admodum Patre N. Ministro Prouinciali, comparent N. Aduocatus, & Frater N. Procurator Fratris N. rei prætensi, & intellecto quod fuerint examinati testes nominati in articulis assignatis, ad defensionem supradicti Fratris N. petunt ab ipso Patre N. velit eis dare copiam dictorum testium examinatorum cum termino dierum octo ... vt ipsi consulere possint, an aliud sit agendum, pro completa defensione dicti Fratris N. aliàs protestantur &c.

Actuarius faciat præsentatam.

Præsentata, &c. *vt supra.*

§. D E C I M V S.

Decretum pro tradenda copia defensiua.

AVdita iusta, & rationabili petitione N N. Aduocati, & Procuratoris Fratris N. &c. P. Minister mandauit sibi assignari reperta depositionum dictorum testium, & terminum petitum, prout præsenti Decreto assignat, & concedit. Datum, &c.

Frater N. &c.

§. VN-

§. VNDECIMVS

Consignatio Copiæ.

CVm per me fuisset assignata copia, *vel reperta* depositionũ supradictarum, NN. gratias agendo illam; *vel illa* receperunt, & in fidem, &c.

Ego Frater N. Actuarius.

§. DVODECIMVS.

Decretum pro ostendendo toto processu offensiuo, & defensiuo Domino Consultori.

CVm elapsus fuisset terminus dierum .... assignatus NN. Aduocato, & Procuratori, &c. ad consulendum an vellent in Iudicio aliud proferre in fauorem sui principalis, & aduertisset Pater N. Minister nil aliud fuisse productum pro parte N. rei; volens legitimè ad vlteriora procedere in causa, decreuit exhibere totum processum hucusque formatum in causa Domino N. I. V. Doctori, electo pro consultore oretenùs, & nunc in scriptis, eumque rogans, vt dignetur totum processum perpendere, & suum votum, & consilium in scriptis tradere; quod Dominus prædictus coram me promisit. Quapropter cum effectu fuit per me totus processus traditus supradicto Domino N. die ... & in fidem, &c.

Ego Frater N. Actuarius subscribo.

§. DE-

§. DECIMVSTERTIVS.

Restitutio processus cum voto.

Die .... Dominus N. Consultor electus accessit ad Patrem N. & restituit processum sibi consignatum, cum voto ipsius manu descripto, & subscripto; & habitis multis colloquijs cum Patre N. super causæ totius meritis, tandem mihi Actuario iussit præfatus P, N. dictum votum in actis registrare, manuque præfati Domini consultoris signari, me præsente, & vidente, & in fidem, &c.

Ego Frater N. *Actuarius.*

§. DECIMVSQVARTVS.

Votum Consultoris.

Describatur in pagina summarium processus, & subdatur.

Qvibus supradictis ita se habentibus, & superinde habita matura deliberatione, nec non colloquio cum P. N. tandem mihi infrascripto visum fuit, ipsum Fratrem N. non leuiter suspectum esse de homicidio commisso in personam Patris N. &c. ac propterea torquendum esse spatio .... cum .... ictibus, seu quassis funis, factis ei interrogationibus respicientibus substantialia processus, & ea quę magis

gis

gis vrgent, nimirum .... & vbi nihil emergat, dimittatur pro nunc: quod si confitebitur ad triremem per decennium mittatur &c. & ita vt supra proximè scriptum est, censui, &c.

Ego N. V. I. D. Consultor, &c.

§. DECIMVSQVINTVS.

Decretum Iudicis adhærendi dicto voto.

ET sic ego Frater N. Minister Prouincialis, inhærens supradicto voto, cum mei Diffinitorij consilio & assensu decreui præfatum Fratrem N. torquendum esse modo, & forma ac ordine quibus supra in voto, prout in præsenti decerno. Datum, &c.

Frater N. *Minister Prouincialis.*

Frater N. *Actuarius.*

§. DECIMVSSEXTVS.

Praxis *inferendæ torturæ.*

D*Vci faciat reum ad locum torturæ, ibique interrogatum decernat, & funi applicet, ne appellet. In executione enim Decreti non admittitur appellatio. Forma igitur erit hæc.*

DIe .... constitutus coram Patre N. Frater N. extractus de carceribus, propriè in loco ante carceres, vbi extabant omnia ad torquendum parata, præstito ei priùs iuramento, qui

qui tactis &c. iurauit: cui ante omnia Reuerendus admodum Pater Minister charitatiuè dixit: Con tutto che noi per l'inditij, e per detti di testimonij siamo chiari, & certi, che voi hauete commesso . . . . tuttauia siamo venuti in risolutione di saperlo dalla bocca vostra, perciò vi dimando, come passa il fatto, &c. & auertite à dirlo spontaneamente, perche altrimente sarete costretto à dirlo sù la corda qui preparata. Respondit, Io hò detto la verità. *Describantur omnia, quæ dicit, facit, singulta, lacbrimas, voces, eiulatus, &c.*

Cui dictum fuit, già che restate nella vostra ostinatione, acciò non vi habbiate à lamentare di noi, vi si replica di nuouo, che dichiate come passa, &c. Respondit, non sò niente.

Tunc fuit dictum: quantunque neghiate, vi dimando qual fù la causa, che vi mosse à tutti questi particolari? di pigliar l'armi dal tal luogo, d'assaltar di notte Fra N. di ferirlo in testa, d'vcciderlo finalmente? Respondit; non sò cosa alcuna. *Sic debent fieri interrogationes super omnia indicia.*

Videns autem Constituti obstinationem P. admod. R. Minister iussit illum expoliari, funi applicari, & ligari; quod dum fieret, fuit ei dictum: Auertite che questo tormento non vi si dà per quello, che hauete confessato; perche per quello vi si darà la pena ordinata, mà acciò

con-

confessiate, chì vi mosse ad . . . &c. qui, nihil respondit, *vel* respondit, io sopportarò anco questo per i miei peccati.

Tunc denique iussum fuit ipsum N. expoliatum, & funi alligatum eleuari in altum: & sic eleuatus fuit interrogatus, qual fù la causa, che ti mosse, &c. Respondit: ò Dio, ohimè, son morto, &c. *vel* tacuit nihil respōdēs. *Scribātur adamussim omnia, quæ dicit, vel facit tortus in tormēto.*

Si opus sit quassare funem. Videns Pater N. torti silentium iussit semel quassari funem: quo per N. facto, eiulauit ipse tortus alta voce dicens, ò Dio, ò Vergine santissima aiutami, ò Padre S. Francesco, & tacuit. *Sic etiam si iterum quassandus sit.*

In fine autem torturæ. Postquam per spatium . . . . Frater N. stetit in tortura, fuit iussum per Patrem N. & Consultorem ipsum, reum leuiter deponi de tortura, & sic fuit supersessum in tortura, *hoc addatur si fuerit necessarium.* cum animo iterum & pluries ipsum N. reum, torquendi, quatenus opus fuerit, & Patri N. ac Domino Consultori videbitur: & accommodatis sibi brachiis, fuit remissus in carcerem. Acta sunt hæc, vbi supra.

Frater N. *Minister.* N. *Consultor.*

F. N. *Actuarius.*

§. DE-

§. DECIMVS SEPTIMVS.

Secunda torturæ Decretum.

VIso per nos P. N. ac D. N. Consultorem rigoroso examine, habito in tormentis hesterna die, à Fratre N. eoque maturè considerato, nec non perlectis præcedentibus examinibus dicti N. decreuimus ipsum denuò conduci ad locum torturæ, rursumque admoneri ad fatendum veritatem, facta sibi comminatione de iterum subijciendo illum torturæ, prout præsenti Decreto, prædicta de causa, adduci ipsum Fratrem N. in dictum locum mandamus, die ...

§. DECIMVS OCTAVVS.

Secundæ torturæ illatio.

ET cùm à Patre N. iussum fuisset adduci Fratrem N. ad dictũ locũ tormentorum, & ipse N. constitutus esset coram P. N. Ministro, D. N. Consultore, & me Actuario, Pater N. his verbis illum allocutus est, (præstito priùs eidem iuramento de veritate dicenda, prout iurauit.) Perche non restiamo sodisfatti di voi da quello, che hieri dicesti, che, &c. e vegghiamo, che cercate occultar la verità, contra tanti indicij, & proue; perciò habbiamo concluso di tormentarui di nuouo, e questi tormenti saranno piú acerbi, &c. Onde vi conseglio, & ãmonisco, che, &c. Respondit.

Tunc P. N. dixit: Poiche state sù la negatiua, e contra di voi vi è, che, &c. *dicantur indicia*

per extensum. Però risoluereui di,&c. altrimenti,&c. qui Respondit.

Et cùm nihil vltra haberi possset, iussit illum expoliari,&c. qui sic ligatus dixit,&c.

Cui ligato, dum inciperetur in altum extolli, dixit Pater N. Volete dir la verità? Respondit: Già l'hò detta.

Tunc iussum fuit altiùs eleuari, & interrogatis opportunis interrogationibus; ipse N. semper clamabat, Ohime...

Et cùm videret P. N. eum multum pati, & perseuerare in sua negatiua hesterna, iussit illum à tortura de iure, & leuiter deponi, ac paulatim, ipso N. semper dicente....& ad carcerem reduci,&c.

§. DECIMVSQVINTVS,

Reo in tormentis deficiente, vel incantationibus munito.

PEndente autem à fune N. & sudores emittente, ac dicente, ohime mi moro, iussit P. N. eum deponi,& super scamnum aptari, ac aceto eius nares fricari, & sulphure suffumigari, quia videbatur pati deliquium. Quod quia vlteriùs protendebatur, vocari fecit D. N. Medicum, quem rogauit videre, an verè Frater N. pateretur deliquium, & suum iudicium interponeret, qui diligenter pulsum & pectus tangens ipsius N. dixit eum verè defecisse. & indigere restauratione. Quo audito portari fecit in car-

cc-

cerem iniuncto infirmariis, vt necessaria applicarent remedia. *Si autem fuerit fictio, dicatur*, dixit eum non pati deliquium, sed dissimulare, & propterea posse torqueri. Quo audito Pater N. iussit iterum in altum tolli, &c.

Si dormiat in tormentis, si illa despiciat, si dolorem non sentire demonstret. Videns autem P. N. ipsum constitutum in tortura dormire, vel tormenta spernere, & veluti non sentire, dubitans de aliqua operatione dæmoniaca, iussit Fratrē N. de tortura deponi, & eum nudum spoliari, ac sub brachiis, in ore, intra capillos, & alijs partibus corporis diligenter inquiri, an aliquid ibidem occultaretur, quod tales effectus faceret. Item pilos ipsos totius corporis radi, & postea sic expoliatum, & rasum, femoralibus aliis indutum iterum ligari, & fune in altum eleuari, &c. qui sic ligatus, & in altum sublatus clamare cœpit; Oh Dio, oh Dio, &c.

§. VIGESIMVS.

Ratificatio post torturam.

Die ... constitutus coram Adm. R. P. Ministro Frater N. reus prætensus, eductus de carceribus, vinculis solutus, & extra locum tormentorum positus, vocatus ad ratificandum quæ hesterna die in tortura deposuerat, & præstito ei iuramento de veritate dicenda, prout iurauit, fuit illi lecta confessio sua alta & intelligibili voce: qua lecta, dixit illi Pater N. Hauete,

voi inteso bene quello, che hieri confessasti di propria bocca d'auer vcciso,&c. Respondit: Padre sì, l'hò intesa, e quella è questa medesima.

Interrogatus, Volete voi approuare,& ratificare quanto hauete detto, s'è veramente così, che voi hauete vcciso,&c. Respondit: Io lo ratifico, & è così la verità, ch'io,&c.

Interrogatus,& monitus, Auertite di non dire la bugia, ne vi fate mouere da timore de' tormenti. Respondit: Hò detto la verità. Tunc Pater: Dunque lo ratificate? Respondit: Padre sì.

Quo accepto fuit iussus subscribere, vt infra.

Io Frater N. hò deposto,& ratifico, &c.

Frater N, Minister.

Frater N. Actuarius.

Tunc Pater N. acceptatis, &c. pro tribunali sedens, examen dimisit, & reum ad carceres reduci mandauit, præcipiendo dari copiam confessionis, vel facultatem lustrandi confessionem prædictam Domino M. Aduocato, & Patri N. Procuratori, ac ipsimet reo, si illam voluerint, intra spatium ... dierum, ad faciendas suas defensiones. Omni meliori modo,&c. prout præsenti decreto dari mandat, &c. Datum,&c.

Frater N. Minister Prouincialis.

Frater N. Actuarius.

Et cum per me fuisset intimatum prædictum decretum N. N. gratias egerunt, & in fidem, &c. die ., *Frater N. Actuarius.*

Die

Die verò . . . . per me infrascriptum fuerunt exhibita acta confessionis in tortura, & post illam, N. N. N. Aduocato, Procuratori, reo, *vel* datus processus ad lustrandum illum, prout fecerunt, gratias agendo, & in fidem, &c. manu propria me subscripsi.

Frater N. Actuarius.

§. VIGESIMVS PRIMVS.

Tortura Rei pro Complicibus.

PAter N. visis, & ponderatis actis contra N. reum confessum, & depositionibus testium dicentium . . . . considerata qualitate criminis patrati, quod sine complicibus committi non potuit, & veritas haberi non possit, nisi à reo: & cùm ipse inuerisimiliter neget, iussit eũdem adduci ad locum torturæ, spoliari, &c. & hoc sine præiudicio quorumcumque iurium Curiæ, quomodocumque, & qualitercumque competentium, de quibus ipse N. esset conuictus, & confessus, super quibus nullo modo ipse Pater N. intendit ipsum torquere; quinimo protestatur, illum super his non torquere, & huiusmodi protestationem in quolibet actu repetitam fore, & esse intendit, & quod pro repetita semper habeatur; sed ipsum Fr. N. torqueri intendit pro vlteriori veritate, super alijs criminibus ab ipso commissis, & contra ipsum in indiciis deductis, & super complicibus, & fautoribus, & cum non aliàs, nec alio modo, & de quo solemniter pro-

testatus est,& protestatur ipse P. N. prout præsenti Decreto ipsum N. adduci mandat, &c. Datum . . . . &c.

Frater N. Minister

Frater N. Actuarius,

SENTENTIA:

§. PRIMVS.

Citatio ad sententiam.

PONderatis deductis pro parte *N.* rei in sui defensionem, & omnibus aliis in processu compilato productis, ac probatis, visum fuit Patri N. mandare, vt citentur D. *N.* Aduocatus, & Pater *N.* Procurator dicti Fratris *N.* eorum principalis, ad audiendam sententiam promulgandam in Conuentu *N.* die . . . prout præsenti Decreto citantur,&c.Datum . . . Die . . . &c.

Frater N. Minister.

Frater N. Actuarius:

Et cùm per me supradictum Decretum citationis fuisset intimatum *N N.* gratias egerunt, &c. in fidem me subscripsi die . . .

Frater N. Actuarius,&c.

§. SECVNDVS.

Tenor sententiæ:

IN causa agitata contra *N.* super prætenso homicidio in personam *N.* Domini *N.* Iesu Christi nomine inuocato, Deum præ oculis habentes. Nos Frater *N.* Minister Prouincialis

N. ac

N: ac Iudex ordinarius, per hanc nostram e diffinitiuam sententiam, quam de Iurisperiti, & Consultoris nostri consilio, & Diffinitorum nostrorum assensu, ac voto ferimus in his scriptis, & pro tribunali sedentes. Visis actitatis in causa, & causis coram nobis vertentibus, vt Iudice ordinario in prima, & vlteriori instantia contra Fratrem *N. ex Denunciatione*, *ex Inquisitione*, prout in actis, & ex indiciis productis de prætenso homicidio perpetrato Anno .... die ... in personam P. *N.* lite igitur contestata coram nobis per ipsos, receptisque ex vtraque parte probationibus oblatis, ac in iudicio deductis. His ergo omnibus accuratissimè perpensis, & ad plenum cognitis causæ meritis, & æqua iustitiæ lance discussis, & deliberatione insuper habita, parte, *vel partibus* igitur citatis ad audiendam sententiam pro hac die, præsente Fratre N. *vel absente* dicimus, pronunciamus, decernimus & declaramus, *N.* absoluendum fore ab obiecto sibi delicto homicidii, tanquam innocentem, & ab instantia iudicii, & quoad hoc restituendum fore pristino eiusdem statui, donec alia contra ipsum indicia insurrexerint. In pœnam verò comminationis, vel percussionis factę cum baculo, &c. sic carceribus mancipatus perseueret, & bis in hebdomada sibi disciplinæ flagella infligat; donec aliter Reuerendissimo Patri Generali visum fuerit.

Et ita dicimus, sententiamus, decernimus, & declaramus, absoluimus, & condemnamus, singula singulis congruè referendo, præmisso omni meliori modo, via, iure, causa, quibus validiùs, & efficaciùs fieri potest.

Pronunciauimus, condemnauimus, & absoluimus, vt supra, &c. lecta, lata, publicata in Conuentu N. die . . .

Ita pronunciauimus, absoluimus, condemnauimus nos.

Frater N. Minister, &c.

Loco † sigilli.

Frater N. Actuarius.

Eodem die Reuerendus adm. Pater Minister supradictus pronunciauit, prout in schedula tenoris suprascripti, & post vocalem eiusdem pronunciationem dedit mihi in mandatis, vt ea redigerem in actis. & vnum, vel plura, iuxta occasiones, conficerem instrumenta, præsentibus P. P. N. N. ad præmissa specialiter adhibitis, & rogatis; & in fidem me propria manu subscripsi.

Ita est qui supra.

Frater N. Actuarius.

Frater N. adfui.

Frater N. &c.

§. TERTIVS.

Absolutoria.

Christi nomine inuocato. Nos &c. visis &c. habitoque Patrum N. N. N. diffinitorum con-

consilio, & assensu, Deum &c. Christi nomine repetito, dicimus, &c. dictum N. non fuisse repertum culpabilem; sed prorsus immunem à crimine stupri, de quo fuit per N. accusatus, ideò veluti de tali crimine innocentem absoluimus, & liberamus, absolutumque, & liberatum esse volumus, et declaramus.

Fratrem verò N. accusatorem in pœnam calumniatorum condemnamus, reseruantes Reuerendissimo Patri Generali relaxationem, vel diminuationẽ talis pęnæ. &c. *Ita pronunciaui &c.*

§. QVARTVS.

Condemnatoria.

CHristi nomine, etc. Visis, etc. dicimus, etc. Fratrem N. fuisse repertum culpabilem, ac de iure punibilem de propinatione veneni, facta ab ipso in personam Patris N. qui propter hanc causam mortuus est; ac propterea condemnamus ipsum ad pœnam triremium ipsius vita durante; *vel ad perpetuos carceres*, incipiendo ab hoc die; ita vt in ijs clausus detineatur. Reseruantes Reuerendissimo Patri Generali ex certa scientia, et expresse, quatenus, si rationabiliter iudicauerit, illam minuere possit. *Hæc reseruatio non fiat in pœnis Statutorum.*

§. QVINTVS.

Interlocutoria.

CVm Frater N. exceperit Fratrem N. velut illegitimum, et ab eius accusatione fore-

re-

repellendum institerit, quia infamis sit, eo quod alias per Patrem N. Visitatorem ob furtum notorium declaratus fuerit infamis; Nos attendentes exceptiones propositas esse veras, et sufficienter probatas, de nostrorum Diffinitorum consilio pariter, et assensu dictum Fratrem N. velut infamem esse ab accusatione cuiuslibet repellendum, vt accusatorem illegitimum iudicamus, prout præsenti decreto repellimus, et reijcimus, et consequenter dictum Fratrem N. propter illius accusationem non esse fatigandum, et non solùm hoc, verùm omni meliori modo, etc. Datum etc.

Frater N. Minister.

Frater N. Diffinitor, &c.

Frater N. Actuarius.

§. SEXTVS.

Exceptoria.

CHristi, etc. declaramus dictum Patrem N. fuisse conuictum de inobseruantia paupertatis, et graui impatientia, etc. prout in exceptionibus contra ipsum adductis latiùs continetur. Propterea inhabilem ad quascumque dignitates declarandum fore, et esse, prout illum ad eas inhabilem sententiamus, et declaramus, adeò vt ad eas eligi, et electus confirmari non possit. Hoc, et omni meliori modo, etc. Datum, etc. Lecta, lata, etc.

Frater N. Minister. *Frater N. Actuarius.*

Con-

Contumacis condemnatio.

§. PRIMVS.

Prius debet citari per monitorium.

Existentibus indicijs, citetur in hunc modum, & fiat monitorium.

FRater N. Minister, etc. tibi Fratri N. ex adverso principali, authoritate officij nostri, tenore præsentium præcipimus, et expresse mãdamus, quatenus intra dies tres proxime futuros, ab executione præsentium numerandos, quorum dies primus pro primo, secundus pro secundo, tertius pro tertio, et vltimo peremptorio termino tibi assignatur, sub pœna confessatorum criminum, & delictorum, de quibus imputaris, *& insuper suspensionis, degradationis, &c.* debeas coram nobis personaliter teipsum præsentare, ad teipsum excusandum, exculpandum, & defendendum ab infrascriptis criminibus, & excessibus per te commissis, & perpetratis, & signanter super eo, quod cum alias de anno .... die ... *insere delicta*. His peractis in fugam te dedisti, pœnas propterea in sacris legibus, & Canonibus taxatas, temere cõ[illegible]mnẽdo, & incurrẽdo, rebusque alijs, &c. alioquin, &c. Volumus autem præsens nostrum monitorium tibi personaliter (si persona tua commode haberi potuerit) sin autem cellæ tuæ solitæ habitationis, & valuis Refectorij dimissis ibidẽ, affixisque copijs præsentari, & intimari. Illudque monitorium sic

exe-

executum ita te arctare & afficere, acsi personaliter,& magis legitimè executum foret ; certificantes nihilominus te, quod si in dicto termino non comparueris, Nos seruatis quatuor terminis,in similibus seruari solitis, iuxta stylum Curiæ nostræ, ad declarationem, quod dictas pœnas incurreris,illarumque legitimam executionem,contra te procedemus; in quorum fidem, &c. Datum,&c.

Sigill † lum

Frater N. Actuarius.

Frater N. Minister.

§. SECVNDVS.

Relatio citationis, & executionis.

Fidem facio ego Frater N. Actuarius, *vel Minister Curiæ de mandato*, publicasse supradictum monitorium in Conuentu N. & affixisse illius copiam valuis cellæ Fratris N. ac Refectorij Conuentus, die . . .

Ita est, Frater N. Actuarius.

Elapso deinde termino, sic citatur. Imperante Admodum Reuerendo Patre N, &c. citetur Frater N. ex aduerso principalis ad dicendum se paruisse monitorio pœnali contra eundem, formato,executo, & in actis legitimè reproducto,& ad dicendum contra primum, pro prima dilatione, ad primum diem.

Frater N. Actuarius.

Et

Et cùm per me facta fuisset supradicta citatio die . . . me subscripsi.

Frater N. Actuarius.

Die . . . citetur, &c. pro secunda vice.

Die . . . &c. citetur, &c. pro tertia vice.

Die . . . &c. citetur, &c. pro superabundanti dilatione pro quarta vice, &c. *& fiant relationes, vt supra.*

Istæ tamen citationes sunt solemnitates iuris, & fiunt instante fisco, ac proinde relinqui possunt.

§. TERTIVS.

Citatio ad sententiam.

DIe . . . citetur Frater N. ex aduerso principalis ad videndum concludi in causa per definitiuam sententiam, *& loco definitiuæ sententiæ,* ad videndum declarari se incidisse in pœnas in monitorio contra eum in actis registrato, & fulminato contentas; & ad relaxandum propter horum executionem opportunum mandatum, &c.

Frater N. Actuarius.

Fiat relatio citationis, vt supra.

§. QVARTVS.

Sententia contra Contumacem.

CHristi nomine repetito, de consilio, & consensu nostri diffinitorij, pro tribunali sedentes, dicimus, declaramus, & sententiamus Fratrem N. contumacem, ob homicidium, de quo in actis indiciatus est, & per contumaciam con-

confessus, incidisse in pœnas suspensionis perpe-petuæ à diuinis, & in pœnam triremium per decennium; prout in monitorio contra ipsum relaxato, cui parere contempsit, latiùs continetur; quas pœnas eum incurrisse declaramus post lapsum trium dierum, à publicatione præsentis sententiæ numerandorum, nisi intra ipsos comparuerit. Ita dicimus, &c. omni meliori modo, etc. Datum, etc.

Lecta, lata, et publicata, etc, die . . .

Frater N. &c.

FORMA PROCEDENDI PER ACCVSATIOMEM.

§. PRIMVS.

Libellus Accusatorius.

Coram vobis Reuerende admodum Pater Minister, etc. personaliter comparet Frater N. eique per modum accusationis exponit, qualiter Frater N. ligno priùs nodoso, postea gladio aggressus est ipsum comparentem, cui duo vulnera, alterum in capite, alterum in brachio inflixit, coram PP. NN. prope Refectorium Conuentus *N.* Quapropter non motus odio, aut vindicta, sed tantùm iustitia, nè scelera impunita remaneant, instat, vt dictus Frater N. puniatur, omni meliori modo, etc.

Ego Frater N. Actuarius.

§. SE-

§. SECVNDVS.

Acceptatio Libelli.

In nomine Domini. Amen. &c.

ANno, etc. die, etc. in Conuentu N. cùm comparuisset coram R. A. P. M. etc. Frater N. et porrexisset cedulam accusatoriam contra N. cuius initium est, Coram vobis; finis verò, Ego Frater N. accusator. et institerit procedi contra ipsum, testes prout in cedula examinando; Præfatus Pater N eidem N. protestatus est, illum teneri ad pœnam talionis ad probandum exposita, ac propterea iussit illum, vt infra, subscribere, cui etiam præstitit iuramentum, quod non animo calumniandi deposuerit, prout iurauit, etc. et cum hac duplici cautione, accusationem acceptauit, et ad procedendum in causa, prout de iure, decreuit, etc.

Ego Frater N. subscribo me pœnæ talionis, si in probatione defecero;

Acta sunt hæc in Conuentu, etc. die ... .etc. præsentibus PP. NN.

Frater N. Minister.

Frater N. Actuarius.

§. SECVNDVS.

Alia accusationis forma.

COram, etc. comparuit Pater N. et dixit: Io, Padre molto Reuerendo mosso dal zelo del-

dell'honor de Dio, e non per mala voluntà, ò per vendetta accuso il Padre N. di vna prattica scandalosa, etc. de furto, etc. di bestemmia, etc. acciò essendo castigato s'emendi, e gl'altri habbino timore, e do per testimonij li PP. NNN. li quali si sono trouati presenti in Refettorio, etc. in Conuento, in Piazza, etc. e così accuso, e fò instanza, in ogni megl:or maniera, etc.

Quem cùm monuisset, et iurare fecisset de calumnia, ac obligari ad probandum exposita sub pœna talionis, subscribere fecit, vt infra, præsentibus NN.

Io N. hò accusato, e mi obligo, &c.

§. QVARTVS.

Causæ descriptio.

CApitula, super quibus infrascripti testes examinari debent, videlicet.

Primò, quòd N. frequenter bibit.

Secundò, quòd multoties inebriatus est.

Tertiò, quòd ebrius aliquando publicè vomit.

Testes examinandi.

Pater N. super primo.

Pater N. Pater N. super secundo.

Pater N. Pater N. super omnibus.

§. QVINTVS.

Continuatio Processus.

ACceptata igitur accusatione, volens Pater N. iustitiæ et suo muneri satisfacere, causæ

sæ progressum aggressus est ab examine testium, vt infra.

Die... coram Patre N. vocatus fuit P. N. testis ab accusatore nominatus, super primo articulo examinandus, Sacerdos, ætatis, etc. Religionis, etc. cui præstito iuramento, et adhibita monitione, etc. *Et alia fiant, vt in formula examinis testium. Sicuti examen rei, defensiones, quæ sic describi poterunt.*

§. SEXTVS.

Titulus defensionum.

EXceptiones, et defensiones, quæ probandæ offeruntur coram Patre N. per Fratrem N. accusatum, *vel denunciatum*, de ebrietate à Fratre N. super quibus omnibus petitur, vt moris, et iuris est, examinare infrascriptos testes, videlicet.

*P*ater N. super primo articulo, quòd N. raro bibit.

*P*ater N. super secundo, quòd nunquam inebriatus est.

*P*ater N. super tertio, quò nunquam vomuit.

*P*ater N. super quarto, quòd ipse parcus et continens est.

Testes autẽ pro defensionibus examinẽtur, vt supra.

§. SEPTIMVS.

Monentur partes pro expeditione causæ.

FOrmato processu offensiuo, et defensiuo, eoque partibus ostenso, Reum, et Actorem,

segregatim adesse curauimus, eisque diximus, iam nos oblatos testes examinasse, nec aliquid de iure prætermisisse. Itaque si aliquid vobis superest, omni abiecta mora exponite: nam nostrum consilium est, actitatam causam finire. Verùm cùm hi nihil aliud se requirere dicerent, debita vsi diligentia, ad definitiuam sententiam deuenire iudicauimus. Acta sunt hæc in Conuentu N. die ...

Frater N. Minister.

Frater N. Actuarius.

Io N. Accusatore non hò da dire altro.

Io N. Accusato non hò altro che dire.

vel Procuratores subscribant.

Sententia feratur, vt supra.

DENVNCIATIO.

§. PRIMVS.

Denunciatio Euangelica.

REuerende Pater: Charitate impellente, tibi, vt patri denuncio quomodo Frater N. contra regularia instituta vino se se ingurgitat, in quo est luxuria, in sui perniciem, & aliorum scandalum, quare, vt suæ saluti, & aliorum offendiculo consulas, piè corripiendum censeo. Ego enim secundum Euangelium, debitam monitionem non prætermisi.

Ego Frater N. denuncio.

§. SE-

§. SECVNDVS.

Denunciatio iudicialis.

REuerende Admodum Pater. Iustitiæ zelo commotus, ne crimina inulta remaneant tibi vt Iudici denuncio, qualiter Frater N. &c. Quapropter tuum erit, delictum hoc emendare: charitatiuè enim, ni fallor, antea eum monui, & nihil profeci, & cum oleum abiecerit, vino correptionis nunc agendum arbitror.

Ego Fr. N. *denuncio.*

§. TERTIVS.

Processus per denunciationem.

In Dei nomine. Amen:

COram Patre N. comparuit Frater N. ac denunciauit Fratrem N. vt infra. Io Padre ho molte volte corretto Fra N. che non beuesse tanto, nè s'imbriacasse, mà perche sempre ha dispreggiata la correttione, lo denuntio à V.P. acciò lo castighi, acciò s'emendi: & si possono esaminare li P. N. N. N. &c. Quo audito Pater fecit iurare Fratrem N. quod dictum N. charitatiuè correxerit, & non resipuerit, & quod non odio, aut calumniandi animo denunciauit, prout tacto, &c. iurauit. Et præfatus Pater N. denunciationem acceptauit, si & in quantum, &c. comminata denunciatori pęna talionis, si in probatione deficiat, cui stan-

dum esse promisit. Acta sunt hæc in Conuentu N. die . . . . &c. anno, &c. præsentibus N N.

Frater N. Actuarius.

Fra N. *fui presente.*

Fra N. *fui presente.*

§. QVARTVS.

Denunciatio facta per litteras missiuas:

In Dei nomine Amen.

CVm Admodum Reuerendo Patri, &c. missæ fuissent duæ epistolæ à Fratre N. in quibus denunciabatur, quòd Frater N. suspectum consortium haberet in Conuentu N. essentque scriptæ, & subscriptæ manu ipsius, vt credebatur, volens ipse Pater N. malis insurgentibus, quantum in se est, obuiare, accessit ad Conuentum N. ibique tribunali erecto, de hac causa inquirere decreuit. Acta, &c. die . . .

Frater N. Actuarius.

§. SECVNDVS.

Examen denunciationis.

VOcari igitur primò fecit Fratrem N. Scriptorem supradictarum litterarum, quarum initium èrat . . . . finis . . . . à tergo autem, Al molto R. P. &c. Et præstito ei iuramento, eum interrogauit.

Primo, si sciat suæ vocationis causam.

Si scripsit ipsi Superiori litteras, & quas;

Si fecit illas ab alio scribere.

Si recordatur materiæ contentæ in illis.

Si quæ-

Si querebatur in illis de aliquo, & de qua re.
Quid mouit illum ad scribendum,
Si sciat alios de ea re scripsisse.
Quomodo sciat.
Ostensis litteris. Si eas cognoscit, vt à se scriptas.
Si totum in illis expositum sit verum.
Si ille contra quem scripsit est suus inimicus.
Si eum de tali crimine monuit.
Coram quibus id fecit.

subscribant.

§. QVINTVS.

Decretum de assignandis testibus.

QVibus habitis P. N. præcepit ipsi N. vt intra spatium vnius diei, *vel horarum* assignaret nomina testium, aut scripturas, aut alia monumenta, quibus constare potest de corpore delicti à se delati, ac deinceps de veritate dictorum contra præfatum N. vt possit contra ipsum de iure procedi, secundùm Canonicas sanctiones: aliàs, si in probatione defecerit, se puniendum non ambigat, prout præsenti Decreto dictum terminum assignat. Datum .... die ...

Frater N. Minister.

Frater N. Actuarius.

Eodem die ego Frater N. acceptaui dictum terminum, & in fidem me subscripsi manu propria.

Ego Frater N. manu propria.

§. SEXTVS.

Si is litteras, vt à se scriptas, non acceptet.

VIdens Pater N. Fratrem N. non acceptasse litteras, vt à se scriptas, generalem inquisitionem instituere decreuit de talium litterarum scriptore: quare die .... &c. vocatus fuit Pater N. Sacerdos, ætatis, &c. Et cum iuramento, &c.

Interrogatus (*Ostensis litteris, quarum initium est &c. & finis, &c.*

Si scit, quis eas scripserit.

Si potest imaginari earundem scriptorem.

Vnde ad talem imaginationem mouetur.

Quis aderat, quando dixit se vindicaturum.

Si aliàs eum talia fecisse sciat.

Si alios nouit, qui sciant, vel putent N. ipsas litteras scripsisse.

§. SEPTIMVS.

Vindicatio ab infamia, quòd aliquis eas litteras non scripserit.

DIe .... Cum per diligentem inquisitionem nos Pater N. Minister, &c. reperissemus vanè, & sine fundamento Fratrem N. infamia respersum de dictarum litterarum scriptura, vt in actis apparet. Idcircò ipsum innocentem iudicamus de obiectis, prout præsenti decreto iudicamus, & absoluimus ab instantia iudicij, donec alia insurgant contra ipsum indicia. Datum &c. *Frater N. Minister.*

Frater N. Actuarius.

§. O-

§. OCTAVVS.

Denunciatio iussu alterius.

DIe. . . . &c. Cum Pater N. audisset, Fratres NN. non sua sponte, sed iussu Patris N. Guardiani denunciasse per litteras, ac proinde se non teneri ad probandum exposita, idcircò Patri N. Visum fuit de tali iussu inquirere, & alijs infrascriptis. Quare cum Pater N. Guardianus, vocatus adesset coram Patre N. fuit interrogatus cũ Iuramento, prout tacto, &c.

Si scit aliquem denunciasse.

Quomodo sciat.

Si ipse præcepit scribere litteras; & quarè.

(*Ostensis litteris.*) Si illas cognoscat pro scriptis suo iussu.

Si scriptæ fuerunt manu denunciatorum.

Si contentum in illis verum sit.

Quarè ipse, vt Superior non prouidit.

De causa scientiæ.

§. NONVS.

Testes, & articuli assignantur.

COram Patre N. comparet Frater N. & dicit, quod cum die . . . . fuerit sibi iussum, vt infra terminum horarum . . . . deberet adducere testes, & probationes pro sua denunciatione iuridica facta contra N. super crimine . . . . quapropter modo comparens præsentat articulos, nomina, & cognomina testium, qui erunt examinandi tam super corpore deli-

cti, quàm super persona delinquentis: sunt autem sequentia, super quibus petit cum omni reuerentia, & meliori modo sibi ministrari iustitiam contra denunciatum, procedendo ad ipsius punitionem, alias de omni iustitia (cum reuerentia) protestatur; & ita petit sibi, & bono religionis prouideri, isto, & omni alio meliori modo &c.

Nomina testium sunt. P.N. P.N. P.N. &c.

Articuli autem.

Primus, quod &c.

Secundus, quod, &c.

Et testes examinandi sunt: primus super primo: secundus, super secondo, &c.

Præsentata fuit præsens comparitio per manum Patris N. & à Patre Ministro fuit admissa, si & in quantum. Die ....

Frater N. Actuarius.

§. DECIMVS.

Denunciatio ad vtilitatem denunciantis.

Coram Patre N. comparet Frater N. eidemque per modum denunciationis exponit, qualiter Frater N. quadam die cella ipsius cõparentis furto surripuit duo Quadragesimalia; cuius rei testes sunt N. N. illaque retinet contra voluntatem ipsius comparentis, & denunciantis, & licet sæpius requisitus, non vult restituere, *vel* N. non cessat ipsius famam denigrare, cuius rei testes sunt NN. & cùm sæpè illum

lum admonuerit, vt ab huiusmodi calumnijs abstineret, haud tamen destitit, sed in deteriùs prolapsus est, &c. Quapropter eundem denunciat adm. R. P. V. non odio, sed zelo, vt & ipsius Fratris saluti consulatur, & sibi sua Quadragesimalia, *vel* fama restituatur. Datum. . .

Ego N. sic denuncio.

Si Superior vocato denunciato (quod prius debet facere) restitutionem, &c. obtinet, vlteriùs non procedat, iam enim ciuiliter prouisum est: si ille restituere non vult, tunc criminaliter instituat informationem, vt supra, nisi vellet ex denunciatione, sibi viam ad iudicium aperiente, procedere ex officio, apponendo hoc Decretum.

§. VNDECIMVS

Decretum de procedendo ob denunciationem

QVoniam ex denunciatione facta coram nobis à Fratre N. contra Fratrem N. de . . . innotuit crimen furti, iniuriarum, &c. contra dictum N. idcirco, nè delicta impunita remaneant, contra illum decreuimus ex officio procedere, reproducendo omnia, quæ aduersum illum producta, ac probata sunt in priori iudicio denunciationis. Datum, &c.

Frater N. Minister. *Frater N. Actuarius.*

§. DVODECIMVS.

Denunciatio exceptiua.

COram; &c. comparet, &c. & excipit contra, &c. denuncians illum esse hominem

scan-

scandalosum, ebriosum, & signanter quandam mulierem ad peccatum sollicitasse; cuius rei testes sűt NN. propterea dicit nō esse admittendum ad Prouincialatum, & si esset admissus, electionem de ipso factam omnino esse irritandam: idque non odio, &c. sed publico Religionis bono consulens, denunciat. Datum, &c.

Ego Frater N. ita denuncio.

§. DECIMVSTERTIVS.

Acceptatio denunciationis.

CVm comparuisset coram P. N. Frater N. & denunciasset excipiendo contra Fratrem N. vt infra; *inseratur denunciatio*; Visa tali denunciatione, dictus P. N. acceptauit, si & in quantum, omni meliori, &c. Actum in Conuentu N. die . . . . &c. *Frater* N. *Actuarius.*

Cùm igitur hæc in notitiam Curię peruenerint, Nos Frater *N.* Minister, iudicauimus in causa procedere, dictum denunciatorem, & alios testes productos examinare, & prædictum N. reum constituere, si & in quantum iuris fuerit: eligentes in Actuarium huius causæ Fratrem N. cum potestate eundem mutandi, prout visum fuerit. Acta in Conuentu N. die, &c.

Frater N. Minister. *Frater N. Actuarius.*

§. DECIMVSQVARTVS.

Examen denunciantis.

COram, &c. Vocatus, &c. & delato, &c. super denunciationes, &c. ad opportu-

nas

nas interrogationes, respondit, vt infra.

Vnde scit ea, quæ denunciauit, & an ea viderit? à quibus?

Quo tempore?

Quo loco?

Quibus præsentibus?

Quid viderit ad suspectum consortium spectans.

Quoties viderit?

Quonam loco essent ipse, & suspectus cum muliere;

An ille sit solitus delinquere?

An fuerit aliàs inquisitus de hac re? accusatus? condemnatus? an ipse denuncians cognoscat denunciatum esse hominem tali vitio deditum; qui nisi cohibeatur à Superioribus relabetur?

Vnde orta sit hæc fama? à quibus, &c.

Exceptio.

Modus procedendi per exceptionem, patet in §. 10. denunciationis, & infra. Ideo nihil additur.

Iudex delegatus.

a *Ostendat priùs litteras patentes suæ Commissionis, & publicè eas legere faciat in Conuen-*

a *Moder. Rom. q. 9. ampliat. 2. Vallisol. c. 8. c. nobilissimus d. 47. c. cum iure peritus extr. de off. delegati. Argum. in l. 2. C. de leg. Decian in tractat. de crim. lib. 4. c. 22.*

uentu, ad quem est destinatus, vel (si ad vniuersitatem causarum) in vno saltem Conuentu Prouinciæ; quia non publicata facultate, quam habet; ei non esset obediendum. Nisi notorium esset eum esse Commissarium, aut Visitatorem, cuiusmodi esset, si se diceret Commissarium, existente Generali, vel Prouinciali in eodem Conuentu, & vt accidit in reliquis Conuentibus Piouinciæ, post publicatam suam Commissionem in vno Conuentu: tunc enim notorium præsumeretur, & nolentes eo casu obedire, pœna rebellium puniendi essent.

a *Publicata, ac notificata sua Commissione tam superiori ordinario, quàm communitati, iuxta formam Statutorum generalium expedire debet litteras per omnes conuentus suæ iurisdictionis, siue vulgari, siue latino idiomate exaratas, quibus suum aduentum notificet, Visitationem indicat, orationes speciales, & suffragia iniungat, exitum* Fratribus, *tam extra Prouinciam, quàm extra sui Conuentus limites interdicat, obedientias omnes Prouincialis suspendat, aliaque mandet, quæ ex præscripto nostrarum legum, & probatæ consuetudinis fieri debent.*

In progressu autem Visitationis, vel causæ sibi commissæ expeditione, omnia adamaussim obseruet, quæ in formulis pro Iudice ordinario superiùs adnotata sunt, mutato solum nomine Ministri in Commissarium, vel Visitatorem, aut delegatum, inserendo in principio, ac exordio processus tenorem integrum

suæ

a *Vallisol. c. 8.*

suæ commissionis, & declarando Scribæ, vel Actuarij, siue Secretarij in illa causa destinationem, vt infra.

§. PRIMVS.

Inquisitio generalis à delegato.

In Dei nomine. Amen. &c.

HÆc est visitatio Conuentus N. quam facere intendit Pater N. Commissarius delegatus ad vniuersitatem causarum à Reuerendissimo Patre Generali, *vel Commissarius Visitator Prouinciæ,* prout patet ex patentibus literis ipsius publicè lectis in Refectorio Conuentus N: per me Fratrem N. ab ipso Patre Commissario in Scribam electum, de mandato eiusdem, cuius tenor talis est. Frater N. Minister Generalis, &c. quibus lectis, & publicatis, cùm peruenisset idem Pater Commissarius ad Conuentum, &c. Acta sunt, &c.

§. SECVNDVS.

Inquisitio specialis per delegatum.

In Dei nomine Amen. Anno, &c.

SAcrorum Canonum, & sacri Concilij Tridentini vestigijs inhærendo. Reuerendus Admodum Pater Commissarius delegatus à Reuerendissimo, &c. Ascito me pro Secretario, post generalem inquisitionem factam in Conuentu N. ad specialem descendere voluit, prout infra.

Quia in Visitatione generali, &c. Fuit repertus, &c.

tus.&c. nè delicta impunita remaneant, ad specialem inquisitionem deuenire decreuimus, testes examinando,& alia de iure faciẽdo; prout præsenti Decreto decernimus. Acta sunt, &c.

§. TERTIVS.

Processus in causa speciali delegata.

I*n nomine Domini. Amen.*

CAusæ descriptio, seu processus de ijs, quæ à Fratre N. contra Fratrem N. fuerunt in iudicio deducta.

Cum Iudicibus à Deo iudicandi potestas collata sit ad laudem bonorum, malefactorum verò vindictã; vt muneri Iudicis, cuius nunc partes sustinemus, quantum possumus, satisfaciamus, super delata crimina disquisitionem iuridicam instituere decreuimus.

Die igitur ... coram nobis Iudice delegato per Reuerendissimum Patrem Generalem, per suas patentes litteras, quarum tenor est, qui sequitur... comparuit Pater N. in Cella officij nostri, atque querelam detulit, Accusatorio nomine, contra Fratrem N. his verbis: Io...

Capitula, super quibus subscriptos testes examinari volumus & instamus.

Primò Frater N. .... Secundo, &c. N. super primo N. &c.

At nos iustitiæ complementum administrare volentes, electo in Actuarium Patre N. ad cau-

causæ inquisitionem descendere decreuimus, prout præsenti Decreto decernimus. Actum in Conuentu N. die, quo supra, &c.

Frater N. Commissarius delegatus.

Frater N. Actuarius.

§. QVARTVS.

Processus per delegatum ex fama.

In Dei nomine. Amen.

CVm de Monasterij N. expilatione facta exorta esset fama, & percrebuisset: atq; mihi N. Iudici delegato id manifestum iuris notitia non esset. Idcircò ad eius probationem secundum Canones, duobus adhibitis senioribus, & probatæ vitæ testibus, procedendum curauimus. Acta, &c.

Examinatis testibus subiungatur Decretum hoc.

§. QVINTVS.

Decretum in suspectum de fama.

In Dei nonine. Amen.

NOs N. delegatus, vt in nostra authoritate habetur, quæ talis est . . . . cum Fratrem N. fama percrebuisset, esse suspectum de dilapidatione Cõuentus, examinatis duobus testibus, reipsa comperimus, eius de hac re esse vehementer vulneratam famam, ac commaculatam apud graues, & probos viros, idque non vna vice tantum, sed sæpiùs, vt in actis: quamobrem dicimus, & decernimus, ac declaramus ipsum N. esse suspectum, & infamatum apud graues, &c.

Et

Et hæc facimus omni meliori modo,&c. Lecta, lata,in Conuentu N. die,&c.

Frater N. Commissarius. *Frater N. Actuar.*

Patentium, & Commissionalium litterarum formulæ.

§. PRIMVS.

Delegatio ob accusationem, vel clamorosam insinuationem.

NOs FraterN Minister Generalis, *vel Prouincialis* N.N. Dilecto nobis in Christo Patri,Fratri N.sacræ Theologiæ Lectori,ac prouinciæ nostræ N.Patri bene merito,salutem,&c.

CVm ad nostrum tribunal fuissent die.... porrecti libelli, seu litteræ scriptæ à Patre N. de N in quibus accusabantur Frater N.& N. prout latiùs in ipsis continetur. *Vel* Moti à clamorosis insinuationibus,ad nos à fide dignis sępiùs delatis,quod Frater N... commiserit; & cum grauioribus negotijs essemus impediti, ita vt per nos non possemus, (vt tenebamur) procedere contra huiusmodi criminosos; nè talia delicta impunita remaneant,neuè in nostra Religione multa scelera in perniciem transeant aliorum,confisi de tuis bonitate,scientia, experientia, ac in rebus gerendis dexteritate, tibi præfato Patri N. per præsentes committimus, quatenùs his receptis, cum socio, ac Scriba tibi bene visis, ad Conuentum nostrum N.

te

te conferas, ibique iuxta Canonicarum ſanctionum ac noſtrorum Statutorum ſeriem in huiuſmodi delicta inquiras, recipiendo indicia, examinando teſtes, conſtituendo reos, etiam in rigoroſo examine, ſi opus fuerit, prout ratio, & cauſæ merita tibi ſuggeſſerint. Quapropter in hac cauſa te noſtrum Commiſſarium inſtituimus, & declaramus, inſtitutũ, ac declaratum eſſe volumus, dantes tibi iuriſdictionem, & facultatem deſuper opportunas & neceſſarias: præcipiendo omnibus, ad quos ſpectat, ad meritum ſalutaris obedientiæ, & ſub alijs pœnis noſtro arbitrio reſeruatis, vel in iure in rebelles latis, vt te in noſtrum Commiſſarium recipiant, ac in omnibus ad cauſam ſpectantibus tibi obediant, faueant, pariter & aſſiſtant. Vale, noſtri in tuis orationibus ac ſacrificijs memor. Datum in Conuentu N. in Cella ſolitæ noſtræ reſidentiæ, die....

Frater N. Miniſter.

§. SECVNDVS.

Delegatio ad vniuerſalitatem cauſarum.

Nos Frater N. &c. Tibi, &c.

RElìgioſorum noſtrorum regimini, quanto ex alto nobis conceditur, ex generalatus ſpecula proſpicientes, in illa præcipuè officij noſtri aciem dirigimus, quæ morum correptionem, diſciplinæ regularis obſeruantiam, & Prælatorum electionem concernunt. Quaproptèr,

cùm instet celebratio Capituli Prouinciæ nostræ N. quam eiusdem Prouinciæ visitatio præcedere debet, satagamus aliquem ad hoc munus destinare, qui nostri officij grauioribus curis impediti, partes suscipiat. De tuis moribus, probitate, litteris, ac in rebus gerendis dexteritate plurimum in Domino confidentes, te præfatum Patrem N. Commissarium, ac Visitatorem nostrum in dicta prouincia N. cum plenitudine potestatis, tam in capite, quàm in membris instituimus, & deputamus, dantes tibi omnem necessariam, & opportunam authoritatem, qua de iure, & consuetudine ex Apostolicis, & Seraphicis sanctionibus huiusmodi Commissarii potiri, & gaudere solent, ac debent. Mandantes sub præcepto sanctę obedientię, & in subsidium excommunicationis latæ sententiæ, aliisque pœnis nostro arbitrio reseruatis, ac specialiter contra rebellantes latis, tam P. Ministro, quàm cæteris Superioribus Patribus, & Fratribus eiusdem Prouinciæ, vt te in legitimum Commissarium Visitatorem pacificè recipiant, & in omnibus, quæ non fuerint Regulæ nostræ, ac animæ contraria tibi obediant, faueant, & assistant. Monemus autem te, vt munus iniunctum cum omni integritate exequaris, vitia conuellas, virtutes fundes, pacem foueas, & zelo seraphico ardens corda filiorum ad Patres conuertens lucrum ex visitatione intentum

in

in gazophilacium Domini comportes, benedictionem à Deo , ac Seraphico Patre nostro, ac nobis reportaturus, cui concedimus, vt socium, & Secretarium tuo arbitratu eligere possis, Vale, &c.

§. TERTIVS.

Delegatio ad aliquam causam.

Nos, &c. Tibi , &c.

NEgotiorum nobis commissorum à Reuerendissimo P. N. multitudine, & grauitate distracti , non valentes per nosmetipsos omnibus personaliter adesse ; nè tamen zizania importuna fruges Seraphicas, vel suffocent, vel conuellant (tibi Pater N. de cuius personæ industria plurimum confidimus) vt ad Conuentum nostrum N. accedas , ibique de vulneribus inflictis in personam Patris N. quæque ad nos *accusatio* vel *denunciatio*, vel *clamorosa insinuatio* à probis, &c. sæpiùs prolata est, inquiras; contra sontes, & indiciatos processum instituas , omniaque alia facias , quæ de iure facienda sunt , licentiam concedimus , facultatem opportunam , & necessariam impertimur , imò sub merito sanctæ obedientiæ iniungimus : ad cuius rei firmitatem, & executionem, præcipimus sub præcepto sanctæ obedientiæ , excommunicationis, &c. alijs, &c. Patribus , & Fratribus , &c. vt te in nostrum Commissarium in hac parte delegatum recipiant , & in spectanti-

bus ad tuam Commissionem tibi promptè faueant, & obediant. Vale.

Præceptum in carceres detrudendi.

§. QVARTVS.

Nos, &c. Patri N. Prouinciæ nostræ, &c. N. Ministro, vel *Conuentus nostri. N. Guardiano salutem.*

CVm Apostolo teste, Iudex gladium portet, in laudem bonorum, atque ad vindictam delinquentium, acciderítq; diebus præteritis, vt Frater N. Dei timore postposito, de P. N. pessimè oblocutus fuerit, cum scandalo etiam sæcularium, quod iuridicis probationibus nobis constat, *vel* cùm Frater N. ter de mandato nostro monitus fuerit, vt libros ab ipso ablatos de cella Patris N. restitueret, sub pœna excommunicationis, & post trinam monitionem iuridicè factam obedire contempserit: ea propter, nè iustitiæ locus desit, vtque eius punitio cæteris transeat in exemplum, tibi per præsentes committimus, & mandamus, vt his receptis dictum Fratrem N. inobedientem, & contumacem, *vel* de suo proximo, cum Religionis dedecore pessimè obloquentem in carceribus tui Conuentus, iussu, & mandato nostris detrudas, nec illum inde extrahas, nisi à nobis scriptam licentiam obtinueris. In quorum fidem, &c.

§. QVIN-

§. QVINTVS.

Apoſtolos concedendi modus.

Sanctiſſimo in Chriſto Patri & D.D.N. vniuerſalis Eccleſiæ Paſtori. Frater N. Miniſter, &c. fidelis, & obediens, poſt deuota pedum oſcula.

NOuerit ſanctitas veſtra, quod cùm in cauſa homicidij ſecuti in perſonam Patris N. de quo eſt infamatus, &c. Frater N. & cauſa coram me agitabatur, ac ſuper illa ſententiam definitiuam tuliſſem: idem Frater N. ab huiuſmodi ſententia ad ſanctitatem veſtram, Sedemque Apoſtolicam appellauit, ideo ipſum N. è meo iudicio dimitto, & ad S. V. his litteris comitatū iudicandum remitto. In quor. &c.

§. SEXTVS.

Apoſtoli reuerentiales.

Frater N. Miniſter. Tibi &c.

QVamuis appellatio tua nobis friuola viſa fuerit, ob noſtram tamen in Apoſtolicam Sedem, ad quam appellaſti, reuerentiam, illi duximus deferendum, vt re ipſa detulimus, hos tibi proinde reuerentiales Apoſtolos concedentes. In quorum, &c.

§. SEPTIMVS.

Apoſtoli teſtimoniales.

Frater N. Theologus, &c.

TEnore præſentium, omnibus, & ſingulis has litteras inſpecturis, pariter & lecturis

fidem facimus, & testamur, qualiter die .... Pater N Sacerdos, coram nobis alijsque testibus infrascriptis; tempore, locoque congruo, intra terminum à iure statutum, non semel tantum, sed iterum, ac tertio à Patre N. Ministro instanter petijsset, vt Apostoli sibi, ad suam appellationem prosequendam, concederentur, qui tamen ab eodem Patre N. eidem petenti fuere denegati. In quorum fidem has ei testimoniales litteras cum testibus infrascriptis impertiui. In quorum,&c.

Vel, qui tamen, procrastinante, & differente eodum Patre N.eidem dati non fuere,quę procrastinatio, cum malitiosa mihi visa fuerit, nè iustitia iniquè impediatur; hos eidem testimoniales, &c. *vel*, cùm Pater N. de appellatione grauatum se ostenderet, & minacibus verbis illum exciperet, timens sibi periculum carcerum, idem Frater coram nobis de hac iniustitia conquestus fuit, & à nobis infrascriptis bis, teruè petijt, vt tales concederemus Apostolos. Quod considerantes rationi congruum, maximè cùm solitus sit idem Pater N. comminationes exequi, proximi indemnitati consulentes, hos testimoniales Apostolos libenter concessimus. In quorum &c.

LAVS DEO.

TO.

TOTIVS OPERIS
INDEX

non

accu-

De-

Formæ actuum iudicialium.

ad

In-

Mu-

do

Teſtes.

lin-

F I N I S.

ROMAE, Ex Typographia Iacobi Dragondelli. 1667.

LEGATORIA A. PANDIMIGLIO - ROMA -
1971